

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 05848

GEZAMELTE SHRIFTEN IN
FUFTSEHN BENDER

S. An-Ski

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

ש. אַנ-סקי.

(שלמה-זנוויל ראפאפארט).

געזאמעלטע שריפטען.

דריטער באַנד.

קאָמעדיעס.

פֿערלאַג „אַנ-סקי“

תרפ"ט 1929

ווילנאַ-וואַרשאַ-ניו-יאָרק

אויסגעפיהרט דורכ'ן פערלאַג ש. שרעבערק.
ביי געז. „צענטראַל“,
וואַרשע, נאוואליפּקי 7.

Printed in Poland

Copyright Dr. Ch. Zhytlowsky
Marquand Ave Bronxville
New-York. U. S. A.

SZ. AŃ—SKI.

trzeci tom:

KOMEDIE.

Warszawa, 1924.

Wydawnictwo „AŃ—SKI“ Wilno Warszawa—Nowy-Jork.

SH. AN—SKY.

third volume

COMEDIES.

Warsaw 1924

Publishing Company „AN—SKY“ Vilno Warsaw—New-York.

Zakład Graf. „STEREOTYP“
Warszawa, Nowolipki 7.

איבערדרוקען, איבערזעצן און אויספיהרען
אויף דער סצענע און דער ערלויבעניש פון
גויטאָרס צואה-פּערהאַלטער איז שטרענג פּערבאַטען.

פאַטער און זון

אַ קאַמעדיע אין איין אַקט.

פערזאָנען.

ר' משה—אנ'עלטערער יודי.

חיים }
גיטעל } זינע קינדער.

דבורה—משה'ס שוועסטער

גנענדל—א קעכן ביי ר' משה'ן.

יאָסל—איהר זון.

א זשאנדארמסקי.

זשאנדארמען.

(אין א יודישער שטאָדט אין ליטע, יאָהר 1905)

בי ר' משה'ן אין שטוב. א יודיש בעצירטער זאל. רעכטס א טהיר אין
היימ'ס חדר. אין מיטען—א טהיר צום קיך אין גאס. ביים טיש זיצען ר' משה
און דבורה און טרינקען טהיי פון א כליצאק

ר' משה

ווען האט מען איהם צוגענומען

דבורה

מיט א זיפן

מאָרגען וועט ווערען צוויי וואָכען... וואָלסט נאָר זעהן.
וואָס עס האָט זיך אָפגעטהון! (שטילער) געקומען אין מיטען
נאַכט. אויפגעוועקט די גאַנצע שטוב און האָבען אָנגעהויבען
זוכען. פיר שעה אויפ'ן זייגער האָבען זיי געזוכט. איבער-
געקעהרט די שטוב קאפּויערו וואו האָבען זיי נישט געזוכט;
אין סקלעפּ, אויפ'ן בוידעם, אין קוימען, אין די פעטען, אין ווי-
געלע פיי יחנה'ס מיידעל—אומעטום.

ר' משה

האָבען זיי עפעס געפונען?

דבורה

אָט ווייסט דו?—אזוי ווייס איך. זיי האָבען צוגענומען אַלץ
וואָס זיי האָבען געפונען אין שטוב. אַלע זיינע ביכער, אַלע פּא-
פּירען. האָבען אפילו צוגענומען מיין קרבן-מנחה...

ר' משה

האָסטו עפעס געפרובט טהון? ביזטו ערגעץ געווען?

דבורה

וואו וועל איך זיין? וואָס קאָן איך טהון? מיין נחום איז אומגעלאָפּען, אומגעגאַנגען. ער האָט בעקאַנטע פּריצים... ווייט איך. זיי האָבען איהם געזאָגט, אַז ס'איז נישטאָ וואָס צו שרע-קען זיך, אַז מען וועט איהם באַלד אַרויסלאָזען. און אין שטאַדט זאָגט מען, אַז מען וועט איהם פּערשיקען אין סיביר... (פויע) וויפיל איך האָב מיט איהם גערעדט, וויפיל איך האָב מיט איהם גע'טענה'ט, וויפיל איך האָב זיך ביי איהם געפּעטען: זלמנ'קע, מיין זוהן, האָב רחמנות, פיהר זיך נישט אום מיט דער חברה, מיש זיך נישט אין די זאַכען, דאָס וועט דיר צו גוטס נישט ברענגען"... איז הערט מיך די וואַנט—אַזוי האָט ער מיך גע-הערט.

עס געהט אַרײַן גנענדל מיט אַ כליאַק

גנענדל

שטעלט דער כליאַק אויפ'ן טיש

לעבליכע וואַסער! זויערע טהיי! שבת'דיגע טהיי!... איהר טאפּער עפעס געהמען אין מויל, דבורה'נקע? אַ קיכעל, אַ שטי-קעל צימעס-פלייש...

דבורה

אַדאַנק דיר, גנענדעלע, איך בין זאַט...

גנענדל

איך וואָלט וויסען, אַז איהר וועט קומען צופּאָהרען—וואָלט איך מאַכען אַ זיסען קוגעל... איהר געדענקט אויף שבועות דעם קוגעל וואָס איך האָב געמאַכט? אַרומצולעקען די פינגער. וואָס, נישט?... (גיסט אַן טהיי) פאַרוואָס האָט גאָט נישט געמאַכט, אַז אַלע טאָג זאָל זיין שבת—וואָלט מען אַלע טאָג עסען קוגעל! (לאַכט)

דבורה

צו ר' משה'ן

איך וועל דיר זאָגען דעם אמת, אפילו אַ זוהן, אפילו אַ
קדיש-נאָר ער פערדריסט מיך שוין אַ ברעקע, נישט. דער הונט
איז ווערטה דעם שטעקען... (מיט אַ וויינענדיגען קול) נאָר אויף מיין
חנה'ן נעפעך איז אַ ביטערער צער....

ר' משה

וואָס? וואָס איז מיט איהר?

דבורה

ווי הייסט וואָס איז מיט איהר? איך האָב דאָך דיר גע-
שריבען, אַז איך האָב מיט איהר געטהון אַ שדוך. אַ שדוך, זאָג
איך דיר—אַ גליק. דער חתן פון דער שענסטער משפחה, אַ
וואוילערער און זעקסהונדערט רופל נדז... שבת נחמן דאָרף זיין
חתונה...

ר' משה

נו, איז וואָס?

דב' ה

וואָס זאָל זיין? איצטער האָב איך מורא, אַז זיי וועלען אָב-
שיקען די תנאים. אַ קלייניגקייט! אַז זיי וועלען זיך דערוויסען,
אַז מען האָט צוגענומען מיין זכמ'ען. וואָס... דער יחוס, דער
פיוש? אַ זוהן אין אַסטראָג... איך זאָג דיר, איר ציטער, אַז זיי
וועלען אָבשיקען די תנאים.

ר' משה

אַ ציטער נישט. אַז זיי וועלען אַפילו דערוויסען, וועלען
זיי אויך די תנאים נישט אָבשיקען... היינטיגע יאָהרען האָט מען
זיך אויפגעהערט צו שרעקען פאַר די זאַכען. אַסטראָג איז שוין
איצט ברוך השם קיין בזיון נישט...

גענדל

אָסטראָגו! דעם קיסר'ס מויערעל מיט די געלע ווענדטע-
לעך, יונים מיט די ביקסעלעך!...

ר' משה

היינטיגע יאָהרען, זאָג איך דיר, איז דאָס שוין גאָ-אָר
קיין בזיון נישט... ביי אונז אין שטאָדט וועסטו נישט געפינען
קיין איין בעל-הבית, ביי וועמען עמיצער זאָל נישט זיצען אין
אָסטראָג. אַ זוהן, אַ טאָכטער, אַ שנור, אַנ'אידעם...

דבורה

מיט אַ זיפּן

ביי אונז אין וויטעבסק איז אויך דיזעלבע פּלאַגו וואָס
דאַרפסטו מעהר?... מיט צוויי חדשים צוריק האָט מען צוגענומען
און פּערזעצט... מיינסטו וועמען? (בויגט זיך צו צו איהם, שטילער) רב
שמואל'קעס אַנ'אייניקעל! אַ פּלה אַ מויד פּון ניינצעהן יאָהרו!

ר' משה

נו, זעהסטו?

גענדל

דבורה! לע! אפשר וועט איהר איבערכאַפען אַ שטיקעל דאָ-
רע קישקע אָדער אַ בלינציקל. ס'אי פּרהאַצן!

דבורה

אַדאַנק גענדל, איך בין זאַט.

גענדל געהט אַרויס.

דבורה

וואָס וועט זיין דערפון! וואָס וועט זיין דערפון! איך זאָג
דיר, משה, נישט אַנדערש, אַז ס'איז משיח'ס צייטען. נישט אַנ-
דערש, וואָלסט זעהן וואָס ביי אונז אין שטאָדט טהוט זיך! איך

וואָג דיר, עס רודערט זיך ווי אין אַ קעסעל! עס געהט נישט
 דורך אַ וואָך, עס זאָל נישט זיין עפעס אַ מהומה... וואָלסט נאָר
 זעהן; מען לויפט אום איבער די גאַסען מיט אַ פּאָהן, מען זינגט,
 מען שרייט, יונים לויפען נאָך... אַ געוואַלד, אַ געוואַלד!

ר' משה

ביי אונז איז אויך דיזעלבע חתונה. מען לויפט אום אי-
 בער די גאַסען, מען פילדערט, מען שרייט! (געהט אום איבער'ן זאָל)
 בערעכען זיך די העזה! אומלויפען אין מיטען העלען טאָג אי-
 בער די גאַסען און שרייען הויך אויפ'ן קול, אַז מזויל נישט
 דעם קיסר! וואו איז דאָס געהערט געוואָרען! דער מח הויבט
 זיך, אַז מען גיט אַ קלער.

דבורה

משיח'ס צייטען! איך זאָג דיר, משה, ס'איז משיח'ס צייטען.

ר' משה

און גלאַט גערעדט: וואו? וואָס? ווער? וועמען? וואָס ווע-
 לען זיי אויספיהרען מיט דעם אומלויפען? וואָס וועלען זיי דער-
 מיט מאַכען? היינט אומגעלאָפען איבער די גאַסען, מאָרגען אומ-
 געלאָפען איבער די גאַסען, היינט געשלאָגען מכות רצה, מאָר-
 גען געשלאָגען, צוכאַפט, צוממית'ט, פּערוזעצט...

דבורה

האַב רחמנות, זאָג מיר, פּערטייטש מיר, וואָס ווילען זיי?

ר' משה

טראַכט אַ ווילען

וואָס ווילען זיי? זיי ווילען אַ קלייניגקייט. זיי ווילען, עס
 זאָל נישט זיין קיין רייכע און קיין אַריבע, אָט וואָס זיי ווי-
 לען... (מיט אַ ביטערן שמייעל) קיין רייכע און קיין אַרימע! ווער
 וויל דאָס נישט! איך וואָלט אויך וועלען, אַז אַלע זאָלען אַ-

בען ווי מענשען, נאָר וואָס וועלען זיי אויספיהרען?

עס געהט אריין גיטעל

גיטעל

בעאיילט

גוט שבת טאָטע! גוט שבת מוהמינקע! אָ גאָסטו ווען זייט
איהר געקומען?

קושען זיך

דבורה

נעכטען, צו רעכטע ליכט בענשען. נו, וואָס מצלסטו, גי-
טעלעך? וואָס מצלסט דיין ברוך, די קינדערלעך?

גיטעל

געזונט, דאַנקען גאָט! מיין ברוך איז נישטאָ אינדערהיים.

דבורה

וואו איז ער?

גיטעל

מיט שטאַלץ

אין באַזעל, אויפ'ן קאָנגרעס.

דבורה

וואו?

ר' משה

אין אויסלאַנד... וועגען ארץ ישראל... ציוניסטען. האָסט
מסתמא געהערט?

דבורה

געהערט, געהערט, ווי דען! מיין חנקה, זאָל געזונד זיין
האַט מיר דעם מז פּערדולט וועגען דעם... וועגען ארץ ישראל...

גיטעל

מיט פרייד

אייער חנקה איז אויך אַ ציוניסטישן? ברצוואָ! איך וועל שרייבען מיין ברוכ'ן.

דבורה

דער חתן איהרער האָט איהר אָנגעשריבען אַ בריף, האָט זי איינגערעדט, ווייס איך, באַלבעט זי... איצט ניהט זי עפעס אויס אַ פּאָהן, אַ מין פּרוכּת...

גיטעל

און אייער זלמן?

דבורה

גיס אַ מאַך מיט'ן האַנד

וועגען זלמנ'ען פרעג נישט.

גיטעל

וואָס זי וואָס?

ר' משה

מען האָט איהם צוגענומען... היינטיגע צרות... געהיילען...

גיטעל

אַ אַ! אַ! איך וועל זאָגען ווי מיין ברוך זאָגט, ס'איז אַ שרעק! וואָס, ווען? וואָס דאַרפען זיך יודען מישען אין דעם?

דבורה

משיח'ס צייטען!

גיטעל

אויף אייער זלמנ'ען וואָלט איך דאָס קיינמאָל נישט גע-

קלערטו! איך וועל זאָגען ווי מײן ברוך זאָגט, מסתמא האָט איהם
די חברה מיט געוואָלד אַרײנגעשלעפט! אַ שרעק! אַ שרעק!

עס געהט אַרײן חיים

חיים

מיט אַ שמייעל

פון וואס געהמט דיך אָן אַזאַ שרעק?

גיטעל

מיט פעט

אַז דו פּיזט נישט קײן שרעקעדיגער אײז דיר גוט! געה
טאַגײ מיט זײן

חיים

מיט וועמען?

גיטעל

מיט חברה פאַץ! מיט די דעמאָקראַטען!

חיים

טאַנצען אײז טאַנצען! פאַרוואָס נישט טאַנצען, אַז ס'איז
פרעהליך אויפ'ן האַרצען? (לאַכט)

גיטעל

לאַך! לאַך! וועסט זיך דערלאַכען. איך וועל זאָגען ווי
מײן ברוך זאָגט, פון אײך קומען אַלע צרות אויף יודען.

חיים

איך וועל אויך זאָגען ווי ברוך זאָגט: פון אײך קומט אַל
דאָס גוטס אויף יודען.

גיטעל

אפשר נישט?

חיים

צנו, ווייז מיר די טובות, וואָס איהר האָט געטהון יודען?

גיטעל

וואָס אַרט דיך, גענוג געטהון! און אַז נישט אייער חברה, וואָלטען יודען שוין אפשר אויסגעלייזט געוואָרען פון גלות...

ר' משה

אַפּער גענוג וועט אייך שוין זיין ווי ווערט אייך נישט מיאוס! ווי זיי קומען זיך צונויף, הויפען זיי זיך אָן רייסען!... (צו דבורה'ן) איבערהויפט זי, (ער ווייזט אויף גיטעל) הויבט זי אָן דרע-הען אַ מח, געהט אונטער חלשות.

דבורה

און דוז? דו האַלטסט נישט דערפון?

ר' משה

איך בין נאָך, אַדאָנק גאָט, ביי מיין זינען.

גיטעל

זאָרג נישט, טאַטע, ציוניסטען זענען נישט קיין משוגעים... קלוגער פאַר די דעמאָקראַטען! שענערע מענשען.

חיים

איראָניש

נישט קיין שוסטער און נישט קיין שניידער?

גיטעל

נישט קיין צולאָזענע יונגען!

ר' משה

איך וועל צווישען אייד מאַכען א פשרה: אי דו, אי דו-ציטר זייט ביידע משוגע.

חיים

ערנסט

הער, טאטע, וואָס איך וועל ביי דיר פרעגען. זאָג מיר
דעם אמת, ווי רעכענסטו: זענען די דעמאָקראַטען אינגאַנצען
אומגערעכט? זאָג!

ר' משה

קוקט אויף איהם אומעטיג

איך וועל דיר זאָגען דעם אמת, חיים, איך האָב גערע-
כענט, אַז דו ביזט קלוגער.

חיים

וואָס איז אַנאַנדער זאָך. אָבער ענטפער מיר, וואָס איך
פרעג ביי דיר. האַלטסט דו, אַז זיי זענען אומגערעכט?

ר' משה

ווער זיי? חנה—צירל דער גבאייטעס מיידעל? העסל דעם
שוסטערס יונגעל אָדער מנחם דעם קוימענרייבערס פּוּעל?

חיים

און אַז אפילו זיי? ... איך פרעג ביי דיר, זענען זיי אומ-
גערעכט?

ר' משה

ווער זאָגט דיר אַז זיי זענען אומגערעכט? נאָר איך וועל
דיר זאָגען דעם אמת, אַז עס וואָלט קומען צו דער זאָך, צו
איבערבויען די גאַנצע וועלט, וואָלט איך זיך אויף די יונגלעך
און מיידלעך נישט פּערלאַזען, בשום אופן נישט! איך וואָלט זיך
נישט פּערלאַזען, נישט אויף זיי, נישט אויף דיר, און נישט
אויף איהר. (ווייזט אויף גיטלען)

דבורה

אַט אַקוראַט דיזעלבע ווערטער פּלעג איך זאָגען מיין

זלמנ'ען. איז אָט הערט מיך די וואַנט—צווי האָט ער מיך גע-
הערט.

גיטעל

איך דאַרף געהן... מוהמע, איהר וועט אפשר געהן צו
מיר? איהר וועט אַ קוק טהון מיינע קינדערלעך...

דבורה

קום, קום! איך וועל אַ קוק טהון דיינע קינדערלעך!

גיטעל

אַ גוטען שבת.

ר' משה

אַ גוטען שבת, אַ גוט יאָהר.

חיים

אַ גוטען שבת! לשנה הבאה בירושלים.

גיטעל און דבורה געהען

ר' משה

ניין, מיין זון, זאָג וואָס דו ווילסט, נאָר איך האַלט
נישט פון די היינטיגע געשעפטען. ס'איז נישט קיין מענשען,
נישט קיין פיהרער... (פויזע) אָט, אַמאָליגע יאָהרען, מיט צוואַנ-
ציג—דרייסיג יאָהר צוריק—אָט די דעמאָלדיגע—דאָס זענען גע-
ווען מענשען... דאָס זענען געווען נישט קיין יונגלעך—דאָס זע-
נען געווען העלדען, לייבען!... דו ביזט נאָך דעמאָלט נישט גע-
בוירען געוואָרען—אַבער איך געדענק גוט יענע צייט! (הסס) אָ!
וואָס דעמאָלט האָט זיך אָבגעטהון!

חיים

מעגסט מיר גלויבען, איצט טהוט זיך אָב נישט וועניגער,
אַ ביסל, שטילער, אָבער טיפער.

ר' משה

פרא אדם! וואָס רעדסטו! האָט געגליכען! אַ משל! דע-
 מעלסטו דעמעלט... עס געהמט דאָך אָן אַ פחד, אַז מען דער-
 מאַהנט זיך! פאַר די דעמעלדיגע האָט דאָך די וועלט געציטערט,
 די גאַנצע וועלט. זיי זענען דאָך געווען אומעטום, און קיין שד
 האָט זיי נישט געקאָנט כאַפען. ביי זיי איז געווען מיליאָסען
 געלד, זיי האָבען געהאַט זייערע גענעראַלען, זייערע מיניסטאַ-
 רען. זיי האָבען געהאַט אונטער דער ערד היילען, גאַנצע היי-
 לען, צו וועלכע קיין שד האָט נישט געקאָנט צוקומען און דאָרט
 איז ביי זיי געווען אַ בית-דין, אַבאַמתער „סוד“, ווי געוועריג,
 מיט „זאַסדאַניעס“, מיט אַדוואָקאַטען, מיט עדות—און איז נאָר
 וואו פאַרגעקומען אַנעוולה האָט מען גע'משפט, און אָבגע'משפט—
 איז פערפאַלען, וועט שוין קיין טאָטער נישט העלפען, האָט שוין
 יענער געהאַט זיין פסק! און אַז זיי האָבען עמיצען געשיקט
 וואוהיין-עס-איז, כאַטש אויפ'ן טויט—איז מען געגאַנגען, אָהן
 דבורים... דאָס פערשטעה איך. וואָס דאַרפסטו מעהר, יענע אַז
 זיי זענען אפילו געזעסען אין אָסטראָג, האָט מען פאַר זיי אויך
 געציטערט. מען דערזעהלט, אַז איינער פון די גרעסטע גענע-
 ראַלען האָט אַמאָל געוואָלט זעהן איינעם פון זיי, וואָס איז גע-
 זעסען אין אָסטראָג אין קייטען, איז ער געפאַהרען אין תפינה.
 און אַז ער איז צוגעגאַנגען צום חדר, וואו יענער איז געזע-
 סען, איז ער געוואָרען בלייך ווי די וואַנט, האָט הינטער'ן טהיר
 אַראַפגענומען די היטעל און איז אַריין צו יענעם אויף די שפיץ
 פינגער... אָט וואָס דאָס זענען געווען פאַר אַ מין מענשען! קאָן
 מען זיי גלייכען צו היינטיגען?...

היים

מיט אַ זיפף

מענשען זענען זיי געווען גרויסע, דאָס איז נישטאָ וואָס
 צו ריידען. נאָר פונדעסטוועגען זאָג איך דיר, אַז היינטיגע שוס-
 טער און שנייער זענען שטאַרקער פאַר זיי...

ר' משה

גיט א מאך מיטן האנד

א... מיט דיר איז נישטא וואס צו רעדען... נו, איך געה
צו מנחה.

געהט ארויס. היים שטעהט א ווילע פערטראכט, נעהמט ארויס פון קעשענע א
פאפיר, לייענט, פערברענט. עס געהט ארמן גנענדל

גנענדל

מיט א טעלער אין האנד

היימ'קע, וואו איז דער טאטע?

חיים

אין שוהל.

גנענדל

א חורבן איז מיר! פערשטעהסט א געשעפט? איך ווייס
נישט אויף וואס פאר א טעלער ביי מיר זענען געלעגען די
פלינציקעס, אויף א מילכיגען, צי אויף א פליישיגען? וואס זאל
איך איצט טהון? שדים ווייסען מיך, וואו איז מיין קאפן איך
האב געוואלט ביים טאטען א שאלה פרעגען.

חיים

גיט, איך וועל אייך פסקענען...

גנענדל

גוט! גוט! רב'עלע מיינער! יענע שטעדטעל האט אבגע-
ברענט, וואו דו וועסט זיין א רבו וועסט פסקענען... און זאג
מיר וואס געהסטו נישט אין שוהל?

חיים

לאסט

וואס האב איך דארט פערגעסען?

גנענדל

לאך, לאך, שענע פירה! ווארט, אז מען וועט דיר אויף
 יענער וועלט אָנהאַצקען... דאָרט מיט אייזערנע ריטער-וועסטו
 לאַכען! (שטעלט אויפ'ן טיש די טעלער) מיין יאַסעלע האָט אויך פיינט
 צו דאוונען, קאָן נישט טשערפען. זיינע תפילאַנקעס זענען שוין
 פיים איהם, ביי דעם משומד'ל, אודאי פערשימעלט געוואָרען

לאַכט

חיים

ער וועט היינט קומען צו אייך?

גנענדל

שרים ווייסען איהם, דעם ממור'ל. איך האָב איהם געלאָ-
 זען פון וואַרמעס אַ שטיק גאַנז און קוגעל. דאָרט ביי זיין שניי-
 דורע עסט ער מפות מיט ראַקעס... קומט ער נישט, דער שג'ן.
 מוז אומלויפען מיט הברה איבער די גאַסען.

חיים

מיט וועלכער חברה?

גנענדל

מיט זיין חברה. ווייסט נישט? ער איז דאָך אַ מאַסאַווער
 יונגעל, זאָל איך אזוי זעהן גליקו?

חיים

ווער האָט אייך געזאָגט? (שמייעלט)

גנענדל

ווייבער אין יאַטקע האָבען מיר געזאָגט. (זעצט זיך צום טיש
 זאָג מיר, חימ'קע, אַ מאַסאַווען יונגעל קומט גאַרנישט?)

חיים

לאַכט

גאַרנישט! גאַרנישט!

גענדל

איך האָב ביי איהם געפרעגט, ביי דעם שגזיל, זאָגט ער
אויך, אַז גאַרנישט. ער זאָגט, אַז אַ מאַסאַווען יונגעל טאָר מען
נישט טשעפען. און מען טשעפעט איהם טאַקי נישט. דריי מאָל
האָט מען איהם געכאַפט, און יעדען מאָל אויף מאַרגען אַרויס-
געלאָזען.

חיים

נו, זעהט איהר?

גענדל

אַ חיות, אויף מיינע נאמנות! נו, און דו ביזט נישט קיין
מאַסאַווער יונגעל?

חיים

איד בין אויך אַ מאַסאַווער יונגעל.

גענדל

אַ שאַדען, אויף מיין וואָרט, וואָס איך בין עלטער! וואָלט
איך זיין יונגער—וואָלט איך אויך ווערען אַ מאַסאַווע מיידעל!
אַראָב פֿון מאַרק! איך וואָלט אויך אומגעהן איבערן גאַס מיט
אַ רויטער פֿעהנדל און זינגען... איך האָב געזעהן יענע וואָך ווי
זיי זענען אומגעגאַנגען—אַ מחיה צו קוקען! איך האָב געקייכט
פֿון געלעכטער! (נעהמט די טעלער) נו, און וואָס וועל איך געבען
דעם טאַטען שלש סעודות?

עס געהט אַריין יאָסל

יאָסל

פֿרעהליך

גוט שבת דיר, מאַמינקע! גוט שבת דיר, קרוינעלען!

גענדל

פֿרעהליך

גוט שבת דיר, יאַסעלע! גוט שבת דיר, שגזיל! אַ כּוואַ-

רָאָבֶע דיר אין קעפעלע! וואָס ביזטו אַזוי שפּעט געקומען,
משומד'ל?

יאָסל

איך בין געווען אין שוהל, מצמינקע, געזאָגט תהלים,
קרוינעלע.

גענדל

לייגסט ווי אַ הינטעלע, יאָסעלע, האָסט מסתמא גערויכערט
וואו אַ פּאַפּיראַסעלע, גויעלע... איך האָב דיר געלָאָזען פון וואָר-
מעס קוגעל און אַ שטיק גאַנז!

יאָסל

געזונט זאָלסט דו מיר זיין! אַ גוטע מערכה זאָך איך פון
דיר האָבען! און די בלינצעס אויך מיר?
אפט אַ בלינצע און עסט

גענדל

גנב'ל! גנב'ל! דאָס איז אויף שלש סעודות! טריפה בלינ-
צעס, וועסט זיך דערווערגען!

יאָסל

ניש'קשה! נישט דערוואָרגען זיך! נו, מצמינקע, ברענג צו
שלעפען די גענול.

גענדל

אַהער? אין זאָל? שניידורעצקע! קראַנק ביזטו געהן אין
קיך עסען? וואָס ט'זאָגען ר' משה!

יאָסל

נו, געה שטעל אויפ'ן טיש, איד וועל באלד קומען.

גענדל

סט'פּאַרד קומען! איד ווייס, גנב'ל, ווילסט דערווייל מיט

דער שעהנער פירה אַ פאַפיראַסעלע אויסרויכענען, געשווירען דיר
אין די זייטעלעך! מען טאָר נישט רויכענען אום שבת.

יאָסל

חזוט אויף היימען

ער רויכערט.

גענדל

וואָס קוקסטו אויף איהם? ער איז אַ בעל-הבית אַ קינד און
דו ביזט אַ שניידורעצקע!

געהט אַרויס

יאָסל

געאמלט

חיים! מען האָט דעם לאַנגען צוגענומען...

חיים

שפרינגט אויף

נר?

יאָסל

די טיפאָגראַפיע איז גאַנץ אפנים לכתחילה פון זיינעטווע-
גען זענען פון ווילנאָ געקומען שפּיאָנען, האָבען איהם דערקענט
און אין מיטען גאַס צוגענומען...

חיים

און מירלז

יאָסל

זי איז גאַנץ... אָבער מען מוז שוין די קוואַרטיר אָבריי-
ניגען... שדים ווייסען זיי, זיי קאָנען דערשמעקען פון וואַנען
דער לאַנגער איז אַרויסגעקראָכען, דעמאָלט וועט אַלץ זיין פער-
פאַען...

חיים

קום מיר זאלפענאנד וועלען צו ביסלעך אַפרייניגען די
קוואַרטיר. ביזט זיכער, אַז מען קאָן אַהין געהן?

יאָסל

דערווייַל קאָן מען געהן, נאָר מען דאַרף זיך איילען. די
בויטיגע זאַכען האָב איך אַרויסגעכאַפט (ער בעווייזט אַ פאַקעט) איך
וועל דאָס אַוועקשלעפען צו לעאַניד'ן. וואו לעגט מען דעם
שריפט? ווי איז ביי דיר? דאַכט זיך אַרום שטוב פליהען אום די
רוחות... האָסט נישט בעמערקט?

חיים

זיי פליהען אום שוין אַ פאַר וואַכען... דערווייַל איז נאָך
גאַרנישט געווען... דערווייַל, ביז אַנ'אַנדער קוואַרטיר, וועט מען
מוזען אַהער ברענגען...

(ס'געהט אַרײַן גענדל)

גענדל

נו, אָנגערױכענט זיך, שגז'ל? געה עסען?

יאָסל

איך וועל בשום אופן נישט געהן! ברענג אַהער, מאַמינקע!
און ברענג פון סקלעפ אַנ'אוגעריק. אָהן אַנ'אוגעריק וויל איך
ייִשט עסען.

גענדל

ווי ער נעהמט זיך דאָס איבער, דער שניידורעצקע! משומד'ל!

געהט אַרויט

יאָסל

נו, מאַך נישט קיין שהיות, געה! געה איבער די גערטנער.
זהו אַ קרילאַטקע... פערנעהם וואָס דו קאַנסט... געה פרי-

אָטער און זעהן.

הער... און זעה, צי שלעפט זיך עמיצער נישט נאָך... איך וועל
אין אַ וויילע אַרום אַרויסגען...

חיים געהט אַרויס. עס געהט אַרײַן גענודל מיט אַ טעלער

גענודל

נו, אָט איז דיר אַלע מאַרצעפּאַנעס, עס!

יאָסל

כאַפט פון טעלער די גאַנז און די אוגערקע, פּערוויקעלט אין פּאַפּיר

איך נעהם מיט זיך, מאַמינקע! אַ גוטען שבתו

לויפּט צום טהיר

גענודל

נאָך איהם

וואוהין לויפּסט דו, גנב'ל?

יאָסל

הינטער'ן טהיר

אין שוהל, צו מנחה

גענודל

לויפּט איהם נאָך

וואָרט! שטעהו משומד'לו! מען טאָר נישט טראָגען אום

שבת! שטעה! יאָסעלע! איך וועל דיר געבען אַ שטיק קוגעל, גע-

שוירעו דיר אין די זייטעלעך.

לויפּט אַרויס. עס געהט אַרײַן ר' משה און גיטעל

ר' משה

...זאָלטט וויסען, מיין טאָכטער, איין זאך: פּל זמן עס

איז נישטאָ קיין היים, דאַרף זיין דער גלות אַ היים...

גיטעל

ניין, טאַטע! איך וועל זאָגען ווי ברוך זאָגט: אַ היים איז

נישט דאָרט, פון וואָנען מען טרייבט און וואו מען האָט דיך פיינט, ווי אַ שפּין. אַ היים איז דאָרט, פון וואָנען מען שטאַמט

ר' משה

און אַהין לאָזט מען דיך? פון דאָרט טרייבט מען דיך נישט? הער, מיין טאָכטער, איך בין אַנאַלִטער יוד, איך האָב אַ ביסעל מעהר פאַר דיר געזעהן אַ וועלט. מיין דעה איז אַזוי: אַז אַ בוים וואַקסט אויף אַ זאַמדיגען אָרט און מען וויל איהם איבערזעצן אויף אַ בעסערן אָרט, דאָרף מען פריהער געפינען דעם בעסערן אָרט און נישט איילען זיך אויסרייסען דעם בוים פון דעם זאַמדיגען אָרט. פערשטעהסט דעם משל? נישט גוט, נישט גוט יודען אין ראַסיי, נאָר פונדעסטוועגען לעבט מען און מען האָפט אויף בעסערס...

גיטעל

מען לעבט נישט און מען האָפט נישט. איך וועל זאָגען, ווי ברוד זאָגט...

ר' משה

מען לעבט און כל זמן עס איז נישטאָ קיין אַנדער אָרט, מוז מען לעבען! דער פח פון יודען איז שטענדיג געווען אין דעם, וואָס זיי האָבען געקאָנט לעבען אומעטום... אָט, דיין ברוך האָט דיך דאַכט זיך געלערנט לשון הקודש. נאָ, גיב אַ קוק (ער נעהמט פון טיש אַ ספר, עפענט און געפֿינט אַ בלאַט) זעה! לייען. ויחי יעקב באַרץ מצרים... וואָס איז דער טייטש דערפון?

גיטעל

דער טייטש: ויחי האָט געלעבט יעקב אין מצרים.

ר' משה

פערשטעהסט דעם פשט? האָט געלעבט יעקב אין מצרים. אין

מצרים—און געלעבט! היינט אין ראַסיי, דאַרף מען אודאי קאָנען לעבען.

ז געהט אַרײַן חיים מיט אַ פּאַקעט אונטער'ן פּאַלע

ר' משה

אַ אָט איז חיים! חיים, ווי איז דער טייטש פון ויחי יעקב באַרץ מצרים? אַנו, זאָגו

חיים

ויחי יעקב באַרץ מצרים—איז יעקב אויסגעריסען געוואָרען אין מצרים!

גיטעל

כאַ! כאַ! כאַ! גוט! געזונד זאַלסטו זיין, חיימקעו האָסט קיינמאָל אַזאַ שכל נישט געזאָגט!

עס לויפט אַרײַן גענדל דערשראָקען

גענדל

געוואָלד! יונים! זשאַנדאַרען! איך וועל נישט אויסהאַלטען!

עס געהט אַרײַן דער זשאַנדאַרמסקער מיט צוויי זשאַנדאַרמען

דער זשאַנדאַרמסקער

ווער איז דאָ חיים מאַוושעו האַלצמאַן? איהר?

חיים

איך.

דער זשאַנדאַרמסקער

לויט דער פּאַרשריפט פון אַכראַנער אַטדיעלעניע אַרעסטיר איך אייך.

חיים

אין וואָס בעשטעהט מײַן זינד?

דער זשאנדארמסקער

דאָס וועט מען אייך שוין נאָכדעם זאָגען. וואו איז אייער צימער?

חיים

דער דערבייאגער.

ר' מלשה

רבנונו של עולם! וואָס איז דאָס? חיים? דו? ביי דיר?

גיטעל

איך האָב געזאָגט!!

חיים

אויף יודיש

טאָטע זיי רוהיג, זיי רוהיג. (צו גנענדלען) זאָגט אָן אייער
בחור, אַז מען זוכט ביי מיר...

דער זשאנדארמסקער

איך בעט אייך נישט צו רעדען אויף יודיש.

חיים

איך פּערוהיג איהם.

דער זשאנדארמסקער

איהר קאָנט פּערוהיגען אויף רוסיש.

חיים

אויף רוסיש

פאָטער, זייט רוהיג, איך בעט אייך. (צו גנענדלען, אויף יודיש)
זאָגט אייער בחור, אַז מען זוכט ביי מיר.

דער זשאנדארמסקער

יויטער?

חיים

איך שיק צוועק די קעכין, זי פערשטעהט נישט אויף רן-
טיש. (לעגט ארעק אונבעמערקט א פאקעט מיט שריפט אויפ'ן טיש). אויב איהר
ווילט זוכען, קומט צו מיר אין צימער און לאָזט צורוה דעם
פאָטער.

1-טער זשאַנדאַרם

וואָסע בלאַגאַראַדיע! אַ פאַקעט! אָט נאָר-וואָס האָט ער
צוועקגעלעגט אויפ'ן טיש.

דער זשאַנדאַרמסקער

נעהמט דעם פאקעט

וואָס איז דאָס?

חיים

קוקט איהם גלייך אין פנים אריין

גיט אַ קוק-וועט איהר וויסען.

דער זשאַנדאַרמסקער

וויקעלט האַסטיג פונאַנדער

שריפט! אַ-אַ! אַפנים דאָ איז ביי אייך די טיפאָגראַפיע

חיים

זוכט!

דער זשאַנדאַרמסקער

מיר וועלען שוין זוכען. קומט, איך בעט אייך, נאָך מיר.
(געהט ארעק אין צווייטען צימער מיט איין זשאַנדאַרם. ווענדענדיג זיך צום צווייטען
זשאַנדאַרם) אַריינלאָזען-ווער עס וועט נאָר קומען, אַרויסלאָזען-
קיינעם נישט.

ר' משה

שטעהט עטליכע סעקונדען ווי צודולט, מיט אַ האַלב אַכענעם מויל און קוקט

אויפ'ן צימער, וואוהין מען האָט אָנגעפֿיהרט חיימ'ען. גיטעל קוקט אין די
פֿענסטער, גנענדל געהט שטיל, אויף די שפּיץ-פֿינגער צו ר' משח'ן.

גנענדל

ר' משה... ר' משה...

ר' משה

האַ? וואָס?

גנענדל

איהר ווייסט וואָס מען דאַרף זאָגען?

ר' משה

האַ? וועמען? וואָס?

גנענדל

מען דאַרף זאָגען, אַז ער איז אַ מאַסאָווער... זאָגט עס
דעם פּריץן איהר הערט? אַ מאַסאָווער.

ר' משה

וואָס מאַסאָווער? ווען מאַסאָווער? וואָס ווילסטו?

גנענדל

זאָגט דעם פּריץן „אַז חיים איז אַ מאַסאָווער—וועט מען
איהם אַרויסלאָזען... איך ווייס...”

גיטעל

מיט כּעס

לאָז צורוהו געה אין קיך.

עס געהט אַרײַן יאָסעל. קוקט זיך אַרום.

גנענדל

יאָסעלע... מען זוכטו!...

קסער און זוקן.

יאָסר

א-א... (ער וויל געהן צוריק, דער זשאנדארם פֿערשטעלט איהם דעם וועג
טאָל וואָרפט זיך דער מוטער אויפֿן האַלז מיט געוויין) מאַמינקע, איך האָב
מורא! (ער בעהאלט געשווינד איהר אונטערן פֿארטוך אַ פֿאקעט. שטיל) האַלטן
בעהאַלטן שווייגן

גנענדל

פֿוואָראָבע דיר אין קעפעל!

זיט צו אונבעמערקט דעם פֿאקעט. עס געהט אַרײַן דער זשאנדארמסקע.

דער זשאנדארמסקער

צו ר' משה'ן

איך זייט משה האָלצמאַן?

ר' משה

דיך...

דער זשאנדארמסקער

ווער זענען די?

גיטעל

איך בין זיינע אַ טאָכטער.

דער זשאנדארמסקער

און ווער זענען די?

גיטעל

אונזער קעכין און איהר זוקן.

דער זשאנדארמסקער

קוקט זיך שטארק צו צו יאָסלען

דיך האָב איך, דאָכט זיך, געזעהן.

יִצְחָל

וואָס דבר'ט ער? איך פערשטעה נישט.

גיטעל

ער פערשטעהט נישט אויף רוטיש.

דער זשאנדארמסקער

ער פערשטעהט נישט? צי פערשטעהט ער אַקאַרשט נישט צומילן? (צום זשאנדארם) אַרומזוכען איהם!

דער זשאנדארם זוכט אַרום און שלעפט אַרויס פון קעשענע אַ פאַקעט

דער זשאנדארם

צט, וואָשע וויסאַקאַראָדיע.

דער זשאנדארמסקער

וויקעלט פונגנדער

וואָס איז דאָס? גאַנז, אַב'אוגעריק? שוטה! (גיט אַ וואָרף. צום זשאנדארם) פיהר איהם אָב אין צווייטען חדר און לאָז איהם נישט אָב. (דער זשאנדארם פיהרט צוועק יאָסלען. צו גיטלען און גנענדלען) איהר קאַנט רעהן. (זיט געהען)

גנענדל

שטעהט ביים טהיר און רעדט צו ר' משה'ן

איהר הערטו טענה'ט איין זאך—אַ מאַסאַווער.

געהט אַרויס

דער זשאנדארמסקער

אַט איז אייער יודישע ערציהונג! איהר קאַנט זיך פרע-הען. איהר האָט געזעהן, וואָס מיר האָבען געפונען ביי אייער זוהן? איהר ווייסט וואָס דאָס איז? דאָס איז שריפט! שריפט, מיט וועלכע מען דרוקט די פראַקלאַמאַציעס און פערשידענע פערבאַטענע ביבלעז געגען דעם קיסר אַליין! איהר פערשטעהטו? איהר ווייסט

פאטער און ווײַב.

210

2

אַלטער מאַן, מיט וואָס דאָס שמעקט? ד-אַ-ס שמעקט מיט קאַ-טאַר-גע! מיט קאַ-טאַר-גע!

ר' משה

פריצ'ל! וואָסע בלאַגאַראַדיע! האָט רחמנות, ער איז נישט שולדיג!...

דער זשאַנדאַרמסקער

נישט שולדיג? ווען ער וואָלט נישט געווען שולדיג, וואָלט ער אַנדערש גערעדט... איך האָב געמיינט, אַז ביי אייך אין שטוב איז די טיפּאַגראַפיע—זי איז דאָ נישטאָ.

ר' משה

נישטאָ, פריצ'ל, נישטאָ.

דער זשאַנדאַרמסקער

נישטאָ! וואו איז זי? שוין אַ יאָהר צייט, ווי מיר זוכען זי. וואו איז זי? אייער זוהן ווייסט, ער האָט פון דאָרט גע-בראַכט די שריפט. ער ווייסט און וויל נישט אויסזאָגען. און איהר זאָגט נאָך—ער איז נישט שולדיג! (געחט אום איבער'ן צימער) הערט, איהר ווילט ראַטעווען אייער זוהן!

ר' משה

האָט רחמנות, פריצ'ל.

דער זשאַנדאַרמסקער

זייט ביי איהם פועל ער זאָל בעווייזען וואו איז די טי-פאָגראַפיע, ביי וועמען ער האָט גענומען די שריפט. איהר זייט זיין פאָטער, איהר זייט דאָס מחויב צו טהון. דאָס איז אייער חוב געגען דעם קיסר. איהר פערשטעהט?

ר' משה

איך פערשטעה.

ער זי

דער זשאנדארמסקער

חייסער

זעצט זיך. איהר אלע קוקט אויף אונז, ווי אויף גולנים. מיר זענען נישט קיין גולנים. איך האָב אויך אַ האַרץ. איהר מיינט, איך האָב נישט קיין רחמנות אויף אייך? מיר טהוט וועה דאָס האַרץ אויף אייך קוקענדיג!... איך בין אויך אַ טאַטע פון קינדער.

ר' משה

האָט רחמנותו

דער זשאנדארמסקער

איך... איך בין גרייט צו העלפען אייך. אייער זוהן איז ביז איצט אין קיין זאך נישט געווען פערמישט. אין צימער האָ- בען מיר ביי איהם גאַרנישט געפונען. נאָר די שריפט, וועלכע ער האָט אָט ערשט געבראַכט. איהר פערשטעהט, ווען נישט די שריפט, איז געגען איהם קיין זאך נישטאָ. זאָל ער נאָר זאָגען, וואו ער האָט גענומען די שריפט—און איך גיב אייך, זיידע, מיין עהרנוואָרט—איך לאָז איהם באַלד אָב. עס טהוט מיר אַליין וועה דאָס האַרץ. פאַרוואָס זאָל ער ליידען פאַר פּרעמדע זינד? איהר פערשטעהט?

ר' משה

נידערגעשלאָגען

איך פערשטעה.

דער זשאנדארמסקער

טאָ רעדט זיך מיט איהם דורך, רעדט מיט איהם ווי אַ פאַטער. גיט איהם צו פערשטעהן, ער זאָל נישט קוילען נישט זיך, נישט אייך. אויב איהר וועט איהם איינרעדען, ער זאָל זיך נידעריג—געזענקט מיין הבטחה—איך בעפריי איהם תיכף ומיד?

וויך נישט—וועט ער בעקומען קאטאָרגע, און אפשר נאָך עטוואָס
 ערגערס! נו, איך פערלעָן זיך אויף אייך! איך לאָז אייך דאָ
 ביידע אַליין. (אין טהיר צו חיימ'ען) זייט אַזוי גוט, קומט אַהער!
 (חיים קומט אַרײַן) אָט, אייער פאָטער, אַנאַלטער מאַן, אַ דערשלאָ-
 גענער פון צער וויל מיט אייך זיך דורכריידען. הערט זיך נאָר
 צו צו זיינע רייד. איך לאָז אייך דאָ איבער. (צום זשאַנדאַרם אין
 טהיר) גוט אַכטונג געבען!

ר. געהט אַוועק צו חיימ'ען אין צימער

ר' משה

ויבט עטליכע מינוט מיט אַנאַראַבגעלאָזענעם קאָס, הויבט אויף דעם קאָס און
 קוקט אויף חיימ'ען.

אַ? חיים?... אָט דאָס איז מיר דיין מתנה אויף מיינע על-
 כערע יאָהרען? (חיינט) גוט וואָס... די מאַמע האָט נישט... דער-
 לעבט... דערצו... (פּויע. קומט צו זיך) וואָס וועט דיר דערפאַר זיין?
 זיג דעם אמת...

חיים

בען קאָן נישט וויסען.

ר' משה

קאָטאַרושנע ראַפּאַטעס?

חיים

בשום אופן נישט... דאָס האָט ער זיך אָנגעשראַקען...

ר' משה

וואָס דען?

ער קוקט אויף איהם

חיים

עטליכע חדשים אַסטראָג... און נאָכדעם אפשר... אויף אַ
 פאַר יאָהר אַרויסשיקען.

ר' משה

הער... ער האָט מיר געהייסען מיט דיר רעדען... ער
 דאָגט, אָו ער וועט דיך אַרויסלאָזען פריי, אויב דו וועסט... אויב
 דו וועסט זאָגען, ביי וועמען דו האָסט גענומען די אותיות...
 א טיפּען זיפּן

חיים

ער האָט דאָס מיר אויך געזאָגט.

ר' משה

נו?

א זיפּן

חיים

טאַטע...

ר' משה

וואָס?

חיים

דו פערשטעהסט וואָס ער וויל? (פויזע) ער וויל איך זאָן
 ווערען אַ מוסר... דו... דו... ווילסט האַבען אַ זוהן אַ מוסר?
 אַ לאַנגע פויזע

ר' משה

ויצט מיט אַן אַראַבעלעזענעם קאָפּ, הויבט זיך אויף, מאַכט אַ פאַר טריט הי
 אַ שפור, גיט אַ קוק אויף חיימ'ען... הילכיג

חיים... מייך זוהן... אין אונזער משפּחה זענען קיינמאַן
 נישט געוועזן... קיין מוסרים... און (שטיף) וועלען נישט זיין!!

(פאַרהאַנג)

אין א קאנספיראטיווער דירה

א קאמעדיע: ין צוויי אקטען

פערזאנען:

שאלין, ניקאלאי מיכאילאָוויטש—ליטערישע
קרוזשקאו, סערגיי יאקאָוּלעוויטש—זיין חבֿר
סטעפּאַנאו, פּיאָדאַר פעטראָוויטש—אייגענטימער פֿון
מילן־קרעם

אַננא, ניקאלאָיעוונאַ—זיין פֿרוי.
כאַרפּאַ איוואַנאָוונאַ—די גירטין פֿון טאלינס זיידע.
פּאַליציי-מייסטער.

פּירסאָו, פּריסטאָו
קאַליוואַנאָו—עלטערער פּאַליציאַנט
גלאַזקאָו—זשאַנדאַרמען-אַגענט
פּעדיושין—געזעץ-אַגענט

פּאַליציי, זשאַנדאַרמען.

די האַנדלונג קומט פֿאַר אין אַ פּראָווינציאַלער אוניווערזיטעט-שטאָדט

ערשטער אקט.

א גרויסע שטוב-טאלינט האוינונג. אין הינטערגרונד-אנ'איינגאנגס-טהיר, דערנעבען א פענסטער, אינצווישען-א שאפע. רעכטס-א טהיר אין מארפא איזאנאונא'ס צימער. הייטער צו-אנ'אויזען. ביי דער רעכטער וואנט-א דיחאן. איבער'ן דיוואן א פאליצע מיט ביכער. אויף דער פאדלעגע פלעך לעך פון מילך. א טיש, שטוהלען. אינ'ס צימער איז א גרויסער אונארדנונג אָנבעוואָרפענע מלבושים, אַנ'אָפּענער טשעמאָדאָן, אויפ'ן טיש נישט אויסגע-רוימע פליס. אָווענד. טאלין שטעהט במם טיש, נעהמט אַרויס פֿון שופּלעך בריף, קוקט זיי שנעל דורך, צורייסט און וואַרפט זי אין אויזען.

טאלין

אלין. וואַרפט אין אויזען דעם לעצטען בריף. אַטעמט לייכזכּר אָב.

הייסט עס, מכח דעם קאָן איך שוין זיין רוהיג,—עס איז קיין שפור נישט איבערגעבליבען... נאָך מיט די ביכער ווייס איך גאַרנישט וואָס צו טהון? נעהמען זיי מיט זיך—איז אונ-מעגליך. דאָ איבערלאָזען—און טאַמער—דער טייוועל ווייסט זיין!—וועלען זיי דערשמעקען און וועלען נאָך מיין אָבפּאָהרען קומען מאַכען אַ רעוויזיע!.. (געט צו צו דער שאַפע, רוקט זי אָב, עפענט אויף די הינטערשטע ווענטל, וואו עס איז דאָ א געהימע אָבטיילונג מיט ביכער)

דאָ איז פאַרהאַן אַנ'ערך פון אָנדערטהאַלבען פּוּד—וואו זאָל איך עס איצט אַהינטהוּן? (פּערמאַכט דאָס טהירעל) און אפּשר גאָר היינט נישט פּאָהרען און ביינאַכט איבערטראַגען די ביכער צו מיכאַי-לאָו'ן? (א מאַך טהוענדיג מיט דער האַנד) ניין, דאָס איז אונמעגליך מ'וועט זיכער קומען פון פּאַליציי געוואויר ווערען, צי איך בין אָפּגעפּאָהרען. און ווער ווייטט, צי מ'שפּיאַנירט שוין נישט אויס די וואוינונג. (פּויזע) כּוואָלט זעהר נישט געוואָלט איבערשרעקען סטעפּאַנאָו'ן—אָבער ס'איז פּערפּאַלען—כּוועל איהם מווען זאָגען, ער זאָל ביינאַכט צונעהמען די ליטעראַטור. (געהט צו צו דער טהיר) מאַרפּא איוואַנאָוואַ!

(מאַרפּא איוואַנאָוואַ קומט אַרײַן)

מאַרפּא איוו.

רייבענדיג די הענד

וואָס איז? (קוקט זיך אַרום) אָט האַסטו דיר! הייסט עס, אַז דו פּאָהרט אויף אַנאַמת נאָך היינט?

טאַלין

יאָ, מאַרפּא איוואַנאָוואַ, כּומוז פּאָהרען. נישטאָ קיין ברירה.

מאַרפּא איוו.

וואוהין זשע? צו טאַטע-מאַמע צו גאַסט?

טאַלין

ניין, לייבניקע, כּפּאָהר אין דינסט-אָנגעלעגענהייטען.

מאַרפּא איוו.

נו, פּאָהר-זשע, פּאָהר! ווי זאָגט מען עס: דינסט איז דיר קיין שפּילכעלעך. און ווען קומסטו צוריק?

טאַלין

כּווייס נאָך צאָלין נישט... דוכט זיך, אַז אינגליכען...

מאַרפֿאַ איוו.

נו, איז גוט...

טאַלין

הער-זשע, מאַרפֿאַ איוואַנאָוואַ; איך האָב דיך געוואָלט
בעטען זאָלסט אַראָבגעהן אין קלייטעל, פון וואָנען מ'ברענגט
מיר מילך, צו סטעפֿאַנאָוין, קענסט איהם? זאָלסט אַריינגעהן און
איהם זאָגען: „ניקאָלאַי מיכאַיליטש, זאָלסטו זאָגען, פֿאַהרט היינט
אַוועק אין דינסט-אַנגעלעגענהייטען, זאָל מען איהם, אונבעדינגט,
פֿאַלד צושטעלען אַ רעכנונג... זיי זענען אַרימע מענשען, מ'דאַרף
זיי פֿאַלד בעצאָהלען...“

מאַרפֿאַ איוו.

איז וואָס, אַז אַרימע! זיי וועלען צו-וואַרטען ביז דו וועסט
קומען, וועסט זייערס נישט צונעהמען!

טאַלין

ניין, ניין! געה אַראָב צו זיי! און פֿערגעס נישט צו זאָ-
גען, ווי איך הייס דיך: „ניקאָלאַי מיכאַיליטש, זאָלסטו זאָגען,
פֿאַהרט היינט אַוועק אין דינסט-אַנגעלעגענהייטען אויז הייסט אונ-
בעדינגט ברענגען אַ רעכנונג.“

מאַרפֿאַ איוו.

מילא, געה איך, ס'איז נישט אַזוי ווייט. (געסט צו דער טהיר,
בלייבט שטעהן) ל'האַב גאָר פֿערגעסען! מ'איז פֿריהער געווען זיך
פֿרעגען אויף דיר...

טאַלין

לענהאַט

ווער?

מאַרפֿאַ איוו.

ווער ווייסט איהם דאָרט. מסתמא פון דייע קאָלעגעס. און

אפשר ווער אַנדערש. פריהער האָט ער זיך געפרעגט צי ס'איז נישטאָ קיין צימער צו פערדינגען. האָב איך איהם געזאָגט: מיין קוואַרטיראַנט, זאָג איך, פאַהרט היינט אַוועק, אָבער די וואוינונג לאָזט ער זיך איבער. און ווער, זאָגט ער, איז דיין קוואַרטיראַנט? האָב איך איהם געזאָגט ווער. און ער איז איצט, פרעגט ער, אינדערהיים? ניין, זאָג איך, ער איז אַוועקגעאַנגען, ער וועט באַלד קומען. הכלל, ער האָט נאָך אַ ביסעל גערעדט, זיך אויסגעפרעגט, דאָס, יענץ, געדערהט זיך אַהין, געדערהט זיך אַהער און איז אַוועקגעאַנגען.

טאַלין

און ווי אַזוי זעהט ער אויס?

מאַרפּאַ איור.

עפעס אַזוי זיך, אין אַ פּידזשאַק. אַ שרייבער, צי אַ סקו-דענט. זעהט אויס נישט פון די רייכע.

טאַלין

אַזוי-ווי... אַלזאָ, וואָס-זשע בלייבט וועגען דעם מילך-הענדלער, מיין ליבינקע? געה-זשע שוין אַראָב!

מאַרפּאַ איור.

מילא, כַּגעה. ס'איז דאָך נישט אַזוי ווייט.

געהט אַרויס

טאַלין

אַליין

אַט האַסטו דיר! מ'שפּיאַנירט שוין, הייסט עס, נאָך. דאָס איז בעשטימט געווען אַ שפּיאַן. די פשוט'סטע, ווי מ'זאָגט, קלאַ-שיססטע טאַקטיק—פרעגען זיך אויף אַ וואוינונג... אַך, צום טיי-וועל, איצט וועט שוין שווער זיין אַרויסצוטראַגען די ליטעראַ-טור! וואָס טהוט מען איצט? שוין-זשע פּערניכטען אַלע ביכער? ס'קומט אַריין קרושקאָר מיט אַ טשעמאָדאָן.

קרוזשקאָוו

אריינקומענדיג, פערמאכט הינטער זיך פעסט די טהיר, קוקט זיך שנעל ארום
און שטעלט אַזעק דעם טשעמאָדאָן אויף דער פּאָדלאָגע
ניקאלאַיו.

טאַלין

פריהער דערשראָקען, וואַרפֿט זיך צו איהם
סערגייז דו! פון וואַנען, ווי אַזוי?
נעהמט איהם הייס ארום

קרוזשקאָוו

נו, שלום עליכם! געזונד, גאַנץ, הייסט עס?

טאַלין

אַזוי אומגעריכט! ווי אַזוי? ווען ביזטו געקומען?

קרוזשקאָוו

וואָס פאַר אַ שאלות? כ'האַב גענומען און געקומען צו-
פאַהרען. מ'קאָן דאָך נישט אייביג אַרומהוליען אין פאַריז און
אין זשענעוו! שוין צייט אַ ביסעל ערנסטער זיין.

טאַלין

אַזוי!...

קרוזשקאָוו

כ'בין נישט געקומען לעדיג. מיט עפעס אַ שליחות און
נאָך ענינים... אויב ס'וועט זיך איינגעבען אַדורכצופיהרען און
אַלץ צו ערלעדיגען, וועט גוט זיין!... (עפענט דעם טשעמאָדאָן) כ'האַב
גראָד געפרענגט פלוזי נייע זאַכען אונזערע, האָסט זיי נאָך גע-
וויס נישט געזעהן?

נעהמט ארויס זיכלעך

טאלין

ווייז, ווייז; ס'איז אינטערעסאנט, וואָס עס איז? וועט נישט
אַמאָל עפעס צונויף קומען אויך פאַר אונז? (קוט דורך) וואָס איז
דאָס? ווידער אַמאָל פּאַרעמיק?

קרוזשקאָוו

גראַבער קאָפּ, אָט וואָס כ'קאָן דיר זאָגען! ווי קומסטו צו
פערשטעהן אַזעלכע טיפע זאַכען? אָט, ווען דו וואָלסט אַ צייט
געלעבט אין אונזערע אויסלענדישע קאַלאָניעס—דאַן וואָלטו
ערשט פערשטאַנען.

טאלין

וואָס וואָלט איך פערשטאַנען?

קרוזשקאָוו

אַ פשוט'ען אמת, (מיט אַ גראַבען באַס) אַז די צווישען-פּראַק-
ציאָנערע אַרומרייסעניש און פּאַרעמיקעס זענען דאָס בעסטע מי-
טעל אויף צו שטיצען די זעלבסטטהערשונג און דער ערשטער
שטאַפּעל אויף איינצופיהרען די מענשליכע פערברידערונג אויף
דער וועלט. איהר, אַזיאַטען, קאָנט דאָס נישט פערשטעהן!...

טאלין

אומעטיגליך

כ'פערשטעה נישט...

קרוזשקאָוו

אָט נעהם דעז דורך, לערן זיך.

טאלין

נישטאָ קיין צייט, ברודער, צו לערנען זיך... וואָס נאָך
האַסטו מיטגעבראַכט? אויסער פּאַרעמיק איז נאָך עפעס פאַרהאַן?

קרוזשקאָוו

ס'איז דאָ, ס'איז דאָ, אַלץ צו ביסלעך. (פויזע) נאָר, אָט וואָס, פרודער—וועגען דעם אַלעס וועלען מיר דערנאָך שמועסען; און דערווייל גיב מיר עפעס צו עסען. כ'בין הונגעריג ווי אַ הונד.

טאָלין

וואָס-זשע האָסטו געשוויגען? (געהט צו צו דער טהיר) אַך, זי איז אַוועקגעגאַנגען! די בעל-הבית'טע איז נישטאָ. (קוקט אויפ'ן טיש) איבריגענס, אָט איז אַ הערינג, גערויכערט פלייש, ברויט—עס דערווייל.

קרוזשקאָוו

וואָס דאַרף מען דען מעהר? (עסט)

טאָלין

ווען ביזטו געקומען?

קרוזשקאָוו

כ'בין נאָך געקומען אַרום צוועלף און האָב זיך די גאַנ-צע צייט אַרומגעשלעפט. אין אַ האָטעל אַריין געהן האָב איך נישט געוואָלט. באַד אַליין אַריינשטופען זיך—ווייסט דאָך... כ'אָטש אַ פאַספּאַרט האָב איך, אָבער נישט אינגאַנצען כשר. כ'האָב די גאַנצע צייט געזוכט אַנ'אייגענעם און האָב אָנגעטראָ-פען אויף דיר. (קוקט זיך אַרום) וואָס איז עס עפעס ביי דיר אַזא אונאַרדנונג, —פונקט ווי ערשט נאָך א רעוויזיע.

בייסט עפעס צו.

טאָלין

פלוידער נישט, פלוידער נישט, —וועסט נאָך אַרויסרעדען נישט אין קיין גוטער שעה

קרוזשקאָוו

ריכטט זיך דען אויף עפעס?

טאלין

נאָך מעהר ווי געריכט זיך. עס איז מיט מיר, ברודער, אַ גאַנצע מעשה געשעהן: מ'שיקט מיך אַרויס אין משך פון פיר-אונצוואַנציג שעה פון שטאָדט און איך מוז שוין פאַהרען.

קרוזשקאָוו

נו-ו! און די וואוינונג אין וואָס פאַר אַ צושטאַנד איז?

טאלין

אין זעהר אַ מיאוסען; מ'שפּיאַנירט שוין דאָ נאָך. איך בין כמעט זיכער, אַז גלייך ווי כ'וועל אַוועקפאַהרען, וועט מען דאָ קומען מאַכען אַ רעוויזיע.

קרוזשקאָוו

אַט האָסטו דירו פאַרוואָס מיינסטו אַזוי?

טאלין

אַט, מיט אַ דריי שעה צוריק איז דאָ געווען עפעס אַ סוביעקט, האָט זיך געפרעגט די בעל-הבית'טע, צי ס'איז נישטאָ דאָ קיין צימער צו פערדינגען? האָט זיך אויסגעפרעגט, צי כ'בין דאָ אינדערהיים...

קרוזשקאָוו

כאַ-כאַ-כאַ! דאָס בין איך דאָך דאָ געווען! אויך אַנ'איין-פאַל פון דיין זייט!

טאלין

דו? אַזאַ מעשה גאַר! (לצט)

קריושקאוו

כ'האָב דאָך געמוזט געוואויר ווערען, וואָס מיט דיר איז, צי דו ביזט אין אַרדנונג און צי דיין דירה איז אין אַרדנונג? ... דיין אַלטיטשקע איז גאָר אַ וואוידע. כ'האָב מיט איהר זיך אויס-געשמועסט (פּערטראַכטענדיג זיך) אַלענפּאַלס איז פאַר מיר קיין אַרט נישט ביי דיר. וואוהיין-זשע געהט מען?

טאלין

געה אריין צו מיכאילאווין! ער איז קראַנק, ער ליגט שוין דעם פערטען חודש און איז אינגאנצען אַראָב פון דער אַרענע. זיין וואוינונג איז איצט די זיכערסטע. ווייסט וואו ער וואוינט?

קריושקאוו

כ'ווייס, יא, האָסט דאָך מיר נאָך נישט געזאָגט, פאַרוואָס מען שיקט דיך אַרויס?

טאלין

פּערטראַכט

פרעג בעסער נישט! כ'האָב זיך בענאַרישט, ווי אַ יונגעל. מיט דריי טעג צוריק איז געווען אַ סטודענטישער אָווענד. האָט עס מיך אויך פּערטראַגען דאָרט אַהיין. נו, מען האָט דאָרט גע-שמועסט, דיסקוסירט, דערנאָך זענען געווען רעדעס. הכלל, אין פּערלויף פון אַ גאַנצער שעה האָט איינער, אַ דיקער פּראָפּעסאָר-אַ ליבעראַל, זיך צוגאַסען ווי בוימאיל; פּראָגרעס, ציוויליזאַציע, קולטור, פּרידליכע עראָבערונג פון דער וויסענשאַפּט א. א. וו. אונזערע סטודענטען האָבען איהם פּסדר איבערגעריסען, דערנאָך זענען זיי צוגעשטאַנען איך זאָל אונבעדינגט זאָגען עטליכע ווערטער. נו, נאַטירליך, וואָס האָב איך געזאָלט זאָגען, פּער-שטעהסט דאָך! הכלל, עס האָט זיך געענדיגט מיט רעוואָלוציאַ-נערע לידער, טאַסטען, אויסרופען: זאָל לעבען די רעוואָלוציען קיין שפּיאַגען, זענען ווייזט אויס, נישט געווען, אַלענפּאַלס, האָ-בען זיי קיינעם נישט געטשעפעט. נאָר וועגען מיין רעדע האָט

ווער, ווארשיינליך, אויסגע-וידערט און אָט האָב איך געכטען
ביינאַכט בעקומען אַ בעפעהל אין פערלויף פון פיראונצוואַנציג
שעה זיך אָבצוטראָגען פון שטאָרט. כ'פּאָהר דערווייל צו מאַריע
פּעטראָוונען אין אָזערניצע.

קרוזשקאָוו

און די וואוינונג איז, נאַטירליך, אין אָרדנונג, אויפגע-
רוימט?

טאָלין

דאָס איז דאָך די צרה, וואָס נישט. כ'האָב דאָ ביי מיר
אַ היבש ביסעל ליטעראַטור און כ'ווייס נישט, וואו מען טהוט עס
אַהין. מ'מוז עס דורכאויס צונעהמען פון דאַנען.

קרוזשקאָוו

יאָ... (פּוויזע) ווייסטו וואָס: איך געה גלייך אַהין צו מי-
כאַילאָרין, וועל זיך דאָרט איינאַרדנען, אויב מ'קאָן, וועל דאָרט
איבערלאָזען די ביכלעך און וועל דאָ אַהער צוריקקומען.

טאָלין

איך וועל דאָך שוין דאָ נישט זיין-איך מוז שוין פאַהרען.

קרוזשקאָוו

דאָס מאַכט נישט, דיין אַלטיטשקער איז לייכט צו פּער-
דרעהען אַ קאָפּ. אויסצוטרינקען, האָט זי, ווייזט אויס, ליב. ווע-
לען מיר טאַקי פון דעם אָנהויבען. כ'וועל זי שיקען נאָך אַ פּלע-
שעל בראַנפּען און דורך דער צייט וועל איך צונעהמען די בי-
לער צו מיר אין טשעמאָדאַן. עס איז אַ סך דאָ?

טאָלין

כ'נאַנדערטהאַלבען פּוד.

עפּענס די געהיימע סהיר אין דער שאַפּע

קרוזשקאוו

נישקשה, ס'וועט אריין אין טשעמאדאן. פונדעסטוועגען אינגאנצען פערלאָזען זיך אויף מיר, דארפסטו נישט. ווער ווייס, ווי אזוי איך וועל זיך דאָרט ביי מיכאילאָוין איינארדנען. און אויסערדעם קאָן זיך נאָך מיט מיר פערשידענס טרעפען. וויסט דאָך—אונזער איינער טראַכט און דער זשאַנדאַרם לאַכט...

טאלין

איך האָב נאָך אַ קאָמבינאַציע. עס וועט דאָ אַהערקומען אַ מענטש—דו קעהרסט איהם קענען: אַננאָ ניקאָלאיעוואַס מאַן

קרוזשקאוו

פערזענליך קען איך איהם נישט, נאָר כ'האַב פיל געהערט וועגען איהם.

טאלין

אַלזאָ, וועט ער, אפשר צונעהמען. נאָר כ'ווייס נישט, איהם וועט עס. אפשר, נישט אָנגענעהם זיין, ער איז אין אַ בעזונדע-רער לאַגע.

קרוזשקאוו

נו, מילא: אויב נישט איך, איז ער. איינער פון אונז וועט מוזען צונעהמען. און איצט דאָרף מען געהן. נו, (נעהמען זיך ארום) כ'האַף צום ווידערזעהן זיך אין גיכען.

טאלין

הלואי! (וויקט איהם די האַנד) מיר האָבען אפילו נישט בעווי-זיזען דורכצושמועסען זיך!

קרוזשקאוו

די אַרבייט רופט, ברודער!

טאלין

יאָ, די פליכט!

קרוזשקאָוו

נו, זיי געזונד! שרייב אָן עטליכע ווערטער צו מיכאַי-
לאָווין. איך וועל דיר אַבשרייבען. דער שיפר-שליסעל איז אין
אַרדנונג?

טאלין

אין אַרדנונג.

געהמען זיך פעסט אַרום, קרוזשקאָוו געהט אַרויס.

טאלין

וואַרפט אין אויפֿרעגונג האַסטיג אַוועק דעם פּאַפּיראַט

אַזוי איז ס'לעבען! פינף יאָהר זיך נישט געזעהען, דער
ליבסטער פּריינד, שול-חבר! (ערגערט זיך) כּיהאַב איהם אפילו נישט
געפּרעגט, צי ער איז געזונד, וואָס מאַכען זיין פּרוי און קינד-
דער! און מאַרגען קאָן איך זיך נאָך דערוויסען, אַז ער איז אין
טורמע. און טאָמער פּאַלט ער אַריין, געהט ער גלייך אין יאָ-
קוטסק... (שפּרייזט אויפֿגערעגט איבער'ן צימער) ניין, דאָ איז נישטאָ קיין
צייט צו פּערנעהמען זיך מיט אַזעלכע סענטימענטען! דאָ רופט
די אַרבייט!...

מאַרפּא איוואַנאָוואַ קומט אַריין, נאָך איהר סטעפּאַנאָוו.

מאַרפּא איוו.

אַט האָב איך דעם מילך-הענדלער מיטגעבראַכט! בערע-
כענט זיך מיט איהם.

סטעפּ.

אַראָבנעהמענדיג ס'היטעל, ביי דער סהיר

גוטען אַווענד, באַריין! איהר פּאָהרט אַב?

טאלין

יא, ליבענקער. א רעכנונג געבראַכט?

סטעפ.

געבראַכט, באריין!

טאלין

מארפא איזאָנאָוואַ... (שטאַמלענדיג) וועסט אפשר... מוטערל, מיר דעם סאַמאָואַר שטעלען. כ'וואָלט עפעס געטרונקען פאַרין פּאַהרען!

מאַרפֿאַ איור.

דערפאַר זאָרג זיך נישט, דער סאַמאָואַר איז פאַרטיג. כ'האַב שוין אפילו טיי אויך פערבריהט. כ'וועל באַלד דערלאַנגען. בערעכען זיך נאָר מיט איהם, ווי ס'געהער צו זיין

טאלין

איך וועל זיך שוין בערעכענען, פערלאַנג זיך אויף מיר, זיי רוהיג!

מאַרפֿאַ איור.

יא, זיי רוהיג! מיטוואָך און שבת האָט ער אינגאַנצען קיין מילך נישט געבראַכט. פאַר דעם, וואָס ער האָט נישט געבראַכט, זאָלסטו נישט רעכענען...

סטעפ.

וואָס רעדסטו עפעס, מוטערל, אַזעלכע ווערטער? וואָס בין איך דען אַ גנב, צי וואָס? איך האָב נאָך אין מיין גאַנצען לע-בען קיינעם אויף קיין איינציגער פרוטה נישט בעשווינדעלט. איך האָב, נישקשה, ביי יעדען אַ גוטען נאָמען.

מאַרפֿאַ איור.

אַ גוטען נאָמען! און מאַטריאַנקע האָט מיר אַנומעלט

דערצעהלט, אז איהר האָט זי בעריסען אויף אַ גילדען, אָט
וואָס?

סטעפ.

טפוי! פּאַרן זאָל זי, דיין מאַטריאָנקען זי איז אַליין אַ
גנב'טע, אָט וואָס!

טאָלין

נו, גענוג שוין, גענוג. דו זאָגסט, אז מיטוואָך און שבת
איז קיין מילך נישט געווען? גוט, כּוועל געדענקען.

מאַרפּא איוו.

דאָס זאָג איך דאָך. דו זאָלסט קיין שבועה אויך נישט גלויבען.

טאָלין

וואָס-זשע הערט זיך מכה טיי, מאַרפּא איוואַנאָוואַ?

מאַרפּא איוו.

נו, כּיקען דערלאַנגען.

געהט אָב

סטעפ.

שטעהט ביי דער טהיר, פּערמאַנט זי פּעסט. איפּגעריעגט
ניקאָלאַי! וואָס איז געשעהען? פּאַהרסט אָב? אַ דורכפּאַל?

טאָלין

ניין, ניין, בערוהיג זיך! נישט קיין שרעקליכעס. פאַר אַ
רעדע אויף אַ סטודענטישען אָווענד שיקט מען מיך אַרויס אין
משך פון פּיראָנצוואַנציג שעה; אין אַ שעה אַרום מוז איך אָב-
פּאַהרען.

סטעפ.

נאָך וואָס האָסטו מיך גערופּען?

טאלין

מיר דוכט זיך, אַז מ'שפּיאַנירט אויס די וואוינונג. מ'מוז אונבעדינגט היינט צונעהמען פון דאַנען די לייטעראַטור.

סטעפ.

גוט, כ'זועל שפעטער קומען מיט אַננא ניקאַלאַיעוואַן נאָך די פּלעשלעך און מיר וועלען שוין צונעהמען.
מאַרפּא איוואַנאָוואַ קומט אַרײַן. סטעפּאַנאָו נעהמט געשווינד אָן די כריהערדיגע פּאָזע.

מאַרפּא איוו.

דערלאַנגט טאלינען אַ גלאַז טיי

אַז מאַטריאַנקע איו אַ גנב'טע, דאָס ווייס איך אָהן דיר אויך. נאָר מיט דעם גילדן, האָסטו געוויס אַ זינד אויף דער נשמה, אָט וואָס!

סטעפ.

צלמ'ט זיך שנעל איבער

אַט האָסטו דיר אַ הייליגע שבועה, אַז איך האָב קיין זינד נישט! פינף פּלאַשען האָט זי גענומען און פאַר פינף מאָהן איך.

טאלין

און דו, מאַרפּא איוואַנאָוואַ, גלויב, אויב אַ מענש צלמ'ט זיך.

מאַרפּא איוו.

מילא, כ'גלויב. אַז ער צלמ'ט זיך, גלויב איך! געבען איינגעמאַכטס?

טאלין

אזיליג

יאָ, יאָ, גיב אונבעדינגט, כ'פעט דיר! מאַרפּא איוואַנאָוואַ געהט אַ

טאלין

לעסט

וואָס פאַר אַ קוריאָזע אַלטיטשקען יאָ, ווייסט, קרוזשקאָוו
איז דאָ.

סטעפ.

וואָס רעדסטו? סערגיי? ווי גוט געטראָפּען? וואו איז ער?

טאלין

איך האָב איהם אַהינגעשיקט צו מיכאַיל'אָו'ן. זעה זיך אונ-
בעדינגט מיט איהם.

סטעפ.

אַ פּראַגע אַ ביסעל! אַננאַ ניקאַל'איעוונאַ וועט זיך דאָס
דערפרעהען! נו, איצט ברודער, וועט עס ביי אונז לעבעדיגער
צוגעהן (נעהמט איהם ארום) קום שנעל צוריק! אָהן דיר וועט שווער
זיין.

געט צו צו דער טהיר. מאַפּא איוואַנאָוונאַ קומט אַרבען

מאַרפֿאַ איוו.

צו סטעפּאַנאָו'ן

וואָס שטעהסטו דאָ נאָך אַלץ? געלד האָסטו בעקומען און
האַב דרך ארץ—געגאַנגען! ביזט נישט געקומען צו געסטו

סטעפ.

האַרציג

דערן נישט, מוטערל, כ'ווייס אָהן דיר אויך דרין ארץ!
(צו טאַלינ'ען) אַדאַנק, באַרין. אַ גליקליכע רייזע!

טאלין

נישטאַ פאַרוואָס! בלייבט געזונד!

סטעפ.

און נאך די פלעשלעך וועל איך קומען, ווען דער בארין
וועט אוועקפאָהרען, פדי נישט צו בעאונרוהיגען. א יא, מוטערל?

מאַרפֿאַ איוו.

מילא, קום...

סטעפ.

געהט צו צו דער טויר און בלייבט שטעהן

און וועגען מאַטריאַנקע'ן קאַנסטו זיין רוהיג, מוטערל
איך בין ריין. (טראַגיס) צוליב אַ גילדען וועל איך זיך בעשמוצען
געהט אָב

מאַרפֿאַ איוו.

שרייט נאך סטעפאַנאָו'ן

ס'איז שוין רעכט! ס'האַב געזאָגט—ס'גלויב און שוין. איצט
קאַנסטו שוין רוהיג זיין, איך אַליין וועל מאַטריאַנקע'ן אָנשפיי-
ען אין צורה.

טאלין

קוקט אויפ'ן זיגער, שפרינגט-אויף

אוי, אוי, ווי שפעט! צוואַנציג מינוט אינגאַנצען געבליבען
צום צוג! לויף, מוטערל, שנעלער נאך אַ דראָזשקע?

מאַרפֿאַ איוו.

מילא, ס'וועל לויפען.

געהט אָב

טאלין

אַלין. נעהמט געשווינד צונויף די זאַצען און לעגט זי אין טשעמאַדאַן
ס'זאָל נאָר נישט פערשפעטיגען דעם צוג! ... איבריגענס,
ניין, ס'וועל נישט פערשפעטיגען. און וואָס אָנבעלאַנגט די לי-

טעראטור, קאָן איך, דוכט זיך, זיין רוהיג. אָדער דער, אָדער דער וועלען עס שוין צונעהמען. דורך וואַסיל פעאָדאָראָוויטש וועט מען קאָנען זיך אויסטארען אַנ'ערלויבעניש אויף צוריקצו-קומען און אין אַ וואַך אַרום וועל איך שוין צוריק זיין דאָ. אַך, ווען סעריאָזשאַ זאָל דאָ איבערבלייבען, ווען די דרוק זאָל פונקציאָנירען, וואַלטען מיר דאָס געאַרבייט! די אַרבייט וואַלט געגאַנגען מיט דער גאַנצער קראַפט. (געהט איבער'ן צימער און זינגט) „סלאָוסיאַ סוואַבאָדאַ“ א. אַז. וו.

מאַרפּאַ איוואַנאָוואַ קומט אַרײַן

מאַרפּאַ איוו.

אַט אַ קונדאַס! האָט זיך צווינגען! אָנשטאַט גיט צו בע-טען—זינגט ער גאָר אַ ליד. פּרעהט זיך, וואָס ער פּאַהרט אַב—ווי אַ פּויגעלע אויף דער פּריי. זאָג דעם אמת, מיכאַיליטש, פּאַהרסטו גישט אַמאָל צו אַ געליפטע, האָ? (לאַכט)

טאַלין

פּרעהליך

צו אַ געליפטער, מאַרפּאַ איוואַנאָוואַ, צו אַ געליפטער! נו, וואָס, האָסט געבראַכט אַ דראָזשקע?

מאַרפּאַ איוו.

געבראַכט.

טאַלין

טהוט אָן דעם פּאַלטאָ. געהמט שנעל אַרום די אַלטיטשקע

נו, זיי געזעגענט, מיין גוטינקע! פּערגעס מיך גישט. און ווען כּוועל צוריקומען, וועל איך דיר ברענגען אַ מתנה, אַזו וועסט קוועלען!

מאַרפּאַ איוו.

אוי, זעכסט ליגען!

טארין

כיוועל נישט אָפּנאַרען, באַפּעשי, כיוועל נישט אָפּנאַרען
אָזוי ווי די ליבסטע וועט מיך נאָר אַהיימלאָזען, איז דאָס ערש-
טע—פאַר דיר אַ מתנה.

ער געהט אָפּ, נאָך איהם מאַרפּא איהוּאַנגוואַ. פון הינטער דער סצענע הערט
זיך אַ קלאַפּעריי פֿון אַנאַפּאַהרענדער דראַזשקע. מאַרפּא איהוּאַנגוואַ קומט
צוריק

מאַרפּא איוו.

אַבער אַ קונדאָס, אַז אַ שרעק! האָט נאָר אין זיך אַרומ-
צושטיפּען. און קומען זיי זיך צונויף דאָ אַ פינף-זעקס מיט-
אַמאָל—ווערט דאָ אַ רויך ביז צום הימעל! וואָס דאָ טהוט זיך
אַפּ: וואָס פאַר אַ גערעדעריי, וואָס פאַר אַ געשרייען, לידער—אַ
שועק אַ ווּזושועריי, פונקט ווי דו וואָלסט זיך געפינען אין אַ
ביהנשטאַק. הערסטו זיך אַמאָל צו צו זייערע רייד, איז עפעס
ווי זיי וואָלטען גערעדט אויף אונזער לשון, ווי אַלע פּראַוואַ-
סלאַווע רעדען, די ווערטער אויך אונזערע און קאָנסט גאָר-
נישט פּערשטעהן, נאָך ערגער ווי דעם דייטש. כּיזאַל אָזוי לע-
בען! זיי רעדען, רעדען און פּערשטעהן, מסתמא, אַליין אויך
נישט, וואָס זיי רעדען. יונגע חברה, לאָזען זיי זיך וואוילגעהן,
פונקט ווי יונגעטשקע אינדיקלעך, נעהמען זיך צונויף אין אַ קו-
פע און—האַלדער, האַלדער, האַלדער! וואָס? צו וואָס? פאַרוואָס?
ווייסען זיי אַליין נישט. אוי, מיינע צרות! און אַ מענש איז ער
אַ האַרציגער, נישט צו פּערוינדיגען. מיך, אַלטיטשקע, האַלט ער
אויך בפּבוד. נאָר וואָס איהם קומט, דאָס קומט איהם: טהוט ער
עפעס, טאַרסטו איהם, גאָט בעהיט, נישט שטערען. (נעהמט אַראָפּ
די פּלים פון טיש) נאָר דאָס טויג נישט: פון וועלכער אמונה זענען
זיי—ווייסט מען נישט, אין צערקווע אַריין געהען זיי נישט. איך
פּרעג איהם: צי דו, מיכאַיליטש, ביזט נישט אַמאָל פון אַלסטען
גלויבען? לאַכט ער. „ניין, זאָגט ער, באַפּעשי, חלילה, איך בין
פון נייעם גלויבען.“ אָט—אפילו קיין איקאָנע נישטאַ. אָט דאָרט
אויף דער וואַנט הענגט אפילו איינער, ווייס איך אַבער נישט:

צי עס איז אַ גאַט אַזעלכער, אַ זייעריגער, צי עפעס אַ הייליגער
 גאַר? ווער קאָן זיי פערשטעהן? מען האָט איצט איינגעפיהרט
 אַזויפיל אמונות, שטראָף נישט גאַט! ביי אונז פראַוואַסלאָווע איז
 דאָס זעהר פשוט—דריי פינגער צוגעלעגט און דאָס איז אַלץ!
 גאַר פשוט דאַרף מען שוין איינפאַכער? יונגוואַרג האָבען אַלץ
 ליב איבערגעשפיצט. זאָל ער נאָר חתונה האָבען, וועט ער אַג-
 דערש ווערען, אַ לייט ווערען, מ'ווייסט שוין!

פֿירסאָוו

הינטער דער סצענע

עי, ווער איז דאָ?

מאַרפֿאַ איוו.

מ'שרייט, דוכט זיך? ווער איז דאָרט?

פֿירסאָוו

קומט אַרײַן, בלײַבט שטעהן אין מיטען צימער און קוקט זיך ביין אַרום. שטרענג
 דו ביזט דאָ די בעל-הבית'טע?

מאַרפֿאַ איוו.

איך, פאַטערל.

פֿירסאָוו

איך בין דיר נישט קיין פאַטערל, נאָר „וואַשע וויסאַקע-
 דאָדיע!“

מאַרפֿאַ איוו.

מילא, זאָל זיין „וואַשע וויסאַקערדאָדיע“.

פֿירסאָוו

ביי דיר וואוינט אַ געוועזענער סטודענט פון טעכנאָלאָגיי.

(* אייער הויכגעבוירענדיגסט (א רויסער טיטל).

שען אינסטיטוט ניקאַלאַי מיכאַילאָוויטש טאַלין?

מאַרפֿאַ איוו.

ביי מיר...

פֿירסאָוו

וואו איז ער?

מאַרפֿאַ איוו.

אַוועקגעפּאָהרען... אָט נאָר-וואָס איז ער אַוועקגעפּאָהרען.

פֿירסאָוו

זאָגסט ליגען, אַלטע!

מאַרפֿאַ איוו.

בעלידיגט

וואָס עפעס, פּאַטערל, בייזערסטו זיך און שרייסט אַזוי אויף מיר? איך האָב נאָך פון מיין געבוירענסטאָג אָן נישט גע-
זאָגט קיין ליגען און איצט בין איך דיר גאָר אַ ליגערין! איך
בין דיר נישט קיין קליין מיידעלע, איך בין אַנאַלטע פּכבוד'י-
גע אלמנה.

פֿירסאָוו

דו ווייסט ווער איך בין?

מאַרפֿאַ איוו.

ע

וואָס דען, כַּווייס, כַּווייסו פּאַרוואָס זאָ איך נישט ווי-
סען ווער דו ביזטו דו ביזט די פּאַליציע, דער גרעסטער פון
אַלע, דיר קומט דער גרעסטער דרך-ארץ אויך. (נויגט זיך)

פֿירסאָוו

ווייכער

בהמה! איך בין דער פּריסטאָוו. און וואוהיין איז דיין

קווארטיראנט געפאָהרען?

מאַרפּא איוו.

ער האָט מיר עפעס געזאָגט! איך זאָג: צו טאַטע-מאַמע צו
גאַסט פּאָהרסטו, מיכאַיליטש? ניין, זאָגט ער, איך פּאָהר אין
דינסט-זאַכען—דאָס נאָר האָט ער מיר געזאָגט.

פֿירסאָוו

אין דינסט-אַנגעלעגענהייטען, כאַ-כאַ! מיקאָן טאַקי מיינען
עפעס איך אַ טשינאַוויק! (קוקט זיך אַרום) וואָס זשע, ער איז,
הייסט עס, נישט אינגאַנצען אָפּגעפּאָהרען? די וואוינונג לאָזט ער
זיך איבער?

מאַרפּא איוו.

וואָס דען! כּוועל קומען צופּאָהרען, זאָגט ער, און כּוועל
ווייטער וואוינען.

פֿירסאָוו

אַזוי-ו! (דרעהט זיך אַרום איבער'ן צימער) און די זאַכען האָט
ער, הייסט עס, נישט מיטגענומען מיט זיך?

מאַרפּא איוו.

וואו דאָרט! ער האָט גאַרנישט מיטגענומען. אַ קליין טשע-
מאַדאַנטשיקעל, אַ קישעלע און שוין.

פֿירסאָוו

הויזען!... אויפ'ן טיש זיי געלאָזען.

מאַרפּא איוו.

תמיד אַזוי. און איך מוז נאָך איהם צורוימען. אַך, אַך!...

פֿירסאָוו

בעמערקט מאַרקס'עס בילד אייף דער וואַנד

און דער ווער איז? זיין פייטער, צי וואָס?

מאַרפֿאַ איוו.

אַט דער? ווער ווייסט איהם! כ'הָצֵב זיך נישט צוגעקוקט
כ'הָצֵב גקלערט—אפשר גאַט און אפשר אַ הייליגער עפעס...

פֿירסאַו

קרומט איהר איבער

גאַ-צַט! (געזעט צו צו דער פּאָליצע און קוקט-איבער די ביכער) אַלץ
ער-כמע ביכער... קיין פערבצטענע איז גאַרנישטאַ... אַלץ-פע-
טערבורג אָדער מאַסקווא פון אונטען. ער וועט דאָך קיין פער-
באַטענע ביכער נישט לאַזען דאָ אָפּען פאַר אַלע (קוקט זיך ארום)
און אין שאַפע, וואָס איז?

מאַרפֿאַ איוו.

פערשידענע זאַכען.

זי עפּענט די שאַפע. עס הענגען אַ פאַר הויזען

פֿירסאַוו

טמצטעס. (קוקט אריין אין שאַפע) קיין געהיימע קעסטלעך איז
ישטא?

מאַרפֿאַ איוו.

ווער ווייסט איהם דאָרט?

פֿירסאַוו

נעהמט אַ ליכט, קוקט

ע-ע! עפעס אַ פערדעכטיג ווענטעל! (קלאַפט אין ווענטעל) גע-
טראַפען! אַנו, אַלטע, ברענג מיר נאָר עפעס: אַ הצמער אָדער
אַ האַקו

מאַרפֿאַ איוו.

וואָס מוין זיך עפעס ברעכען. די שאַפע, עפעס אַזעלכע

זאכען טראכסטו צו וואָס האָסטו דאָרט צו זוכען? זעהסט דאָך—
הויזען!...

פֿירסאָוו

נישט גערעדט! טהו וואָס מ'הייסט דין!

מאַרפּא איוואַנאָוואַ געהט אָפּ

פֿירסאָוו

אַלי

דאָ איז עפעס פאַרהאַן... בעשטימט. (פרובט דאָס ווענטעל) נישט
אַמאָל פון הינטען? (רוקט אָפּ די שאַפּע) אַ טשוואַק שטעקט, צי וואָס?
(בעהמט איהם אַרויס און ס'עפּענט זיך דאָס טהירעל) אַ-אַ-אַ! (בעקוקט איין ביכעל,
דאָס צווייטע) „היסטאָרישע בריף“, „וועסט. נאַראָד. וואָלי“ „מאַ-
טעריאַלען צו דער געשיכטע פון דער רוסישער סאָציאַל-רעוואָלוציע-
געוועגונג... אַ-אַך, קאַנאַליע! ענדליך געפאַקט! אַזוי-וי! (שטעהט
אַ מינוט איבעראַשט). אַזוי, אָט וואו זייער נעסט איז! דאָ איז בע-
שטימט אויך זייער דרוקעריי. וואָס זשע הויבט מען איצט אָן
צו טהון? גלייך פאַהרען צו זיין עקסעלענץ איבערגעבען? וואו
זשע וועל איך איהם איצט טרעפען? ביז איך וועל איהם אויס-
זוכען, ביז ער וועט געבען אינסטרוקציעס, קאָן נאָך ווער פון
זייער חברה קומען און אַליץ צונעהמען. (שפּרעכט איבער'ן זימער) המ...
המ... און פון זשאַנדאַרמען-פּערוואַלטונג קאָן מען נאָך אויך קו-
מען. זיי וועלען דערשמעקען, וועלען אַהערקומען, וועלען געפּו-
נען—און וועלען דערנאָך אפילו קיין דאַנק נישט געבען. זיי
וועלען זיך נאָך בייזערן; איהר מישט זיך אין נישט אייערע
זאַכען. ניין! מ'דאַרף זיי אַלע אַ מאָרדע אָנרייבען. (לעבאַפּט) איך
וועל אַזוי טהון: כ'וועל גלייך דאָ אַהערשיקען אַנאַגענט, זאָל
ער דאָ זיצען און היטען. וועט ווער קומען—זאָל ער פּערהאַל-
טען. איינמאָל אַוועק! און איך וועל מיר פאַהרען אויסזוכען דעם
פּאַרטיציי-מייסטער און אפילו צוועלף ביינאַכט וועל איך איהם דאָ
אַהער ברענגען און איהם גלייך אין האַנד אַליץ איבערגעבען.
נישקשה, ס'לוינט זיך איהם צו בעמיהען צוליב דעם (לעבאַפּט)

דאָ איז די סאַמע בעסט זייערע. ניין, ניין, דעם צופאַ טאָר
 איך נישט אַרויסלאָזען פון האַנד. נישט יעדען טאָג שיקט גאָט
 צו אַזאַ גליק. (דאָנקבאַר) דאָס האָט גאָט אין הימעל אויף מיין
 אַרימקייט זיך דערבאַרימט אויף מייע. קליינינקע, אונשוילדיגע
 עופּה'לעך רחמנות געקריגען. אָך, פינף נעבעך האָב איך, פינף!
 (אויפהויבענדיג די אויגען צום הימעל) אַ דאָנק דיר, אַלמעכטיגער בעשע-
 פער, אַלערהייליגסטע מוטער געטליכע, וואָס דו פיהרסט מיך
 אַרויס פון אַפּגרונד אויפֿן ריכטיגען וועג!

(מאַרטא איוואַנאָוואַ קומט אַרײַן מיט אַ האַק)

מאַרפֿאַ איוו.

כ'האַב קוים געקריגען אַ האַק ביי די שכנים. נאָר דו צו-
 האַק נישט די שאַפֿע, ווי גאָט איז דיר ליב.

פֿירסאָוו

נו-נו, זיי מיר געזונד! זאָל זיין ווי דו זאָגסט, כ'וועל
 נישט האַקען. טראָג צוריק אָב די האַק. נאָר דו געדענק, זאָלסט
 זיך צו דער שאַפֿע נישט צוריהרען. המ... המ... אָט וואָס... איך
 געה אוועק. אויב ס'וועט ווער קומען... המ... וואָס טהוט מען
 דאָ? האַ?

מאַרפֿאַ איוו.

ווער וועט דאָ, פאַטערל, ביינאַכט קומען?

פֿירסאָוו

נישט גערעדט! הער זיך איין, אַלטע: זאָלסט קיינעם דאָ
 אין שטוב נישט אַריינלאָזען, קיינעם נישט, ווער ס'זאל נישט
 קומען...

מאַרפֿאַ איוו.

מסתמא וועל איך נישט אַריינלאָזען. וואָס איז דען ביי
 מיר אַנ'אכסניה, צי וואָס?

פֿירסאָוו

האַלט סי'מויד, אַז איך רעד! קיינעם זאָלסטו נישט אַרײַן-
לאָזען. נאָר איין מענש זאָלסטו יאָ אַרײַנלאָזען: איך וועל דאָ
אַהערשיקען אַנ'אַגענט, — פּערשטעהסט? הער גוט וואָס איך זאָג
דיר. דיין קוואַרטיראַנט איז אַוועקגעפּאַהרען און האָט אַלע זאַ-
כען איבערגעלאָזט. פּדי עס זאָל זײ קיינער נישט נעהמען, וועל
איך דאָ שיקען אַנ'אַגענט. און ווייטער איז נישט דיין געשעפט.

מאַרפֿאַ איוו.

אַך, פּאָטערל! טייערער! לאָ געמאַך! איך וועל שוין אַליין
היטען! אוי, וועל איך היטען!

פֿירסאָוו

שטיל, נישט גערעדט! און טהו, ווי מ'הייסט דײַך. אַז
נישט, וועסטו אין טורמע געהן!

מאַרפֿאַ איוו.

פּאַרוואָס דען, פּאָטערל, קומט מיר, אַלטע, אין טורמע צו
געהן?

פֿירסאָוו

נו-נו, נישט גערעדט!

געהט אַרויס

מאַרפֿאַ איוו.

אליין

אַנגעיאַגט אַ שרעק און איז אַוועק. אַז מ'שמועסט-פּאָלי-
ציע! אַך, גאַט, מלאכים הייליגע, נאָך די צרה האָט צוגעפּעהלט
און מ'וואָלט כּאַטש געזאָגט פּאַר עפעס. אַנ'אַגענט, זאָגט ער,
וועט ער אַהערשיקען. ווער דאַרף איהם דאָ האַבען, דעם אַגענט
דיינעם? וואָס בין איך דען, אַ גנב'טע, צי וואָס? אָדער עפעס
אַנ'אויסוואַרף? אַ דאַנק גאַט, כ'בין שוין דאָס וויפּילטע יאָהר אַ

בפבוֹד'יגע אלמנה... און וואָס האָט ער דאָ צו היטען? די אַל-
טע הויזען, צי וואָס? אָך, אָך! אַב'אַגענט, זאָגט ער, וועל איך
אַהערשיקען. מילא, טהו אַ טובה און שיקו נאָר פאַרוואָס עפעס
פיהל איך אַזאַ שרעק? (שפייט אויס) טפּוו זאָל זי נישט געדאַכט
ווערען, די גאַנצע פּאַליציעו אַלץ פּרעגט זי זיך נאָך, אַלץ מוז
זי וויסען, אומעטום שטעקט זי אַריין די נאַז: וואוהין ער איז
געפּאַהרען און וואָס ער האָט מיטגענומען? און איך האָב אָט
אַזויפיל געזאָגט, אַז עס איז איהם שווער געווען אַוועקצוטראָגען
(שמייכלט) כ'זוייס נישט און שוין. אין „דינסט-זאַכען“ איז ער
אַוועקגעפּאַהרען, דאָס איז גאָר. (שטיל) אָבער וואו ער איז אין
דער אמת'ן געפּאַהרען, האָט ער טאַקי מיר געזאָגט. צו דער לי-
בינקער איז ער געפּאַהרען. און איך, אַלטיטשקע, שווייגו אַהאַ!
אַזוי איז עס בעסער.

קרוזשקאָוו

פרעהליך

גוט נ'אַווענד, מומינקע! וואָס, דיין קוואַרטיראַנט איז נאָך
נישט געקומען?

מאַרפּאַ איוו.

ביין

נישט געקומען, נישט געקומען! געה דיר געזונטערהייד!
ער איז אַוועקגעפּאַהרען מיין קוואַרטיראַנט.

קרוזשקאָוו

אַוועקגעפּאַהרען! אָך, אַ שאָד!

מאַרפּאַ איוו

נו, יאָ אַ שאָד, נישט אַ שאָד—געה דיר געזונטערהייד!

קרוזשקאָוו

וואָס טרייבסטו מיך עפעס אַזוי? אַמאָל ביזטו נישט אַזאַ
ביזע געווען.

מאַרפֿאַ איוו.

ניש'קשה, מיוואַלט דיך נאָר אזוי אָנגעשראַקען, וואָלסטו אויך נישט געווען קיין גוטער. געה דיר, געה דיר געזונ-טערהייד!

קרוזשקאָוו

זעה נאָר, זעה נאָר! וואָס איז מיט דיר? וואָס איז דיר געפֿלויגען פֿאַר דער נאָז?

מאַרפֿאַ איוו.

דאָס, וואָס מ'האַט נישט געהייסען אַריינלאָזען אין שטוב קיינעם.

קרוזשקאָוו

ווער הָיט נישט געהייסען?

מאַרפֿאַ איוו.

וואָס איז ער צוגעשטאַנען, וואָס! פֿאַליציע האָט נישט גע-הייסען. דער סאַמע עלטסטער איז דאָ געווען. האָט מיר אָנגע-זאָגט, שטאַרק אָנגעזאָגט, כּוואָל קיינעם נישט אַריינלאָזען. נאָר, זאָגט ער, אז ס'וועט קומען מיין אַגענט, זאָלסטו איהם אַריינ-לאָזען. און אלע אַנדערע זאָלסטו נאָר אַרויסטרייבען. שוין, ווייסט שוין? איצט געה דיר!

קרוזשקאָוו

אַ מאַדנע אַלטינקע דו ביזט, עהרענוואָרט! טרייבסט מיך שוין אַ שעה צייט און פרעגסט נישט: אפשר בין איך דאָס טא-קי דער אַגענט? נו, דיין גליק, וואָס איך בין אַ גוטער מענטש! ווען דו וואָלסט אזוי אָנגעטראַפען אויף אַניאָדערן, אַ שלעכטען, וואָלסטו געהאַט דערפֿאַר! אוי, אוי! וואָלסט גלייך אין טורמע אַריינגעפֿלויגען.

מאַרפֿאַ איוו.

נו, נו, דו ווייטער! שרעקסט שוין ווייטער אָן. פֿאַרוואָס
האַסטו מיר פֿריהער נישט געזאָגט, אַז דו ביזט דער אַגענט,
וואָלט איך דיך גלייך אַריינגעלאָזט. איך ווייס דען עפעס? עס
איז דען ביי דיר אויפֿן שטערען אויפגעשריבען?

קרוזשקאָוו

א מאַך טהוענדיג מיט דער האַנד

נו, גוט, כ'בין דיר מוחל! נאָר אָט וואָס, באַבעשי: מ'האַט
דיר געזאָגט—קיינעם נישט אַריינלאָזען—זאָלסטו טאַקי קיינעם נישט
אַריינלאָזען מעהר. ווער עס זאָל דאָ נישט קומען, מעג זיין אַ
פֿאַליציאַנט, אַ זשאַנדאַרם, קיינעם זאָלסטו נישט לאָזען. אַלעמען
זאָלסטו זאָגען; די עלטסטע נאַטשאַלסטוואָ האָט נישט געהייסען
אַריינלאָזען.

מאַרפֿאַ איוו.

נו, מילא, וועל איך נישט אַריינלאָזען.

קרוזשקאָוו

הער נאָר, מומינקע, אזוי ווי כ'דאַרף דאָ לאַנג זיצען,
וועלען מיר עפעס אויסטרינקען, פֿדי עס זאָל נישט אומעטיג זיין.

מאַרפֿאַ איוו.

געה שוין, געה, וואָס דו טראַכסט אַלץ צו!

קרוזשקאָוו

בנאמנות, באַבעשי,—ווי הייסט דו דאָרט?...

מאַרפֿאַ איוו.

מאַרפֿאַ רופען מיך אַלע און איוואַנאָוואַ הייס איך נאָכ'ן
פֿאַטער. און דו ווי הייסט?

קרוזשקאָוו

יך רופט מען איוואָן פעטראָוויטש. אָט האָבען מיר זיך שוין בעקענט אויך! נו, געה. (גיט איהר געלד) ברענג אַ פּלעשעל ברענגפּען, וועלען מיר טרינקען-און סוועט פּרעהליכער ווערען.

מאַרפֿאַ איוו.

זאָל איך געהן? (וואַקעלט זיך) צופֿלייס פון דיינעטוועגען אַראָפּגעהן? אַ מענש ביומו אַנאָיידעלער און אַ גוטער, כּוועל טאַקי געהן! (פרעהליך אין דער טהיר) דו קוק נישט דערויף, וואָס איך בין אַנאַלטע, איך בין אָבער אַ לוסטיגע באָבינקע. כּוואָב אויך דיב אַ שנעפּסעל.

קרוזשקאָוו

אַליין

איצט געשווינד צו דער אַרבייט! פּאָליציע האָט אויסגע- שפּירט און יעדע מינוט דאַרף דאָ קומען אַ שפּיאָן (נעהמט אַרויס אַ רעוואָלווער) פאַר אַ שפּיאָן האָב איך אָט אַזאַ שפּילכעל. כּוועל זיך נישט לאַזען דייכט נעהמען.

עפענט שנעל דעם טשעמאַדאַן, רוקט אָב די שאַפּע, עפענט אויף דאָס טהירעל, נעהמט אַרויס פּעקלעך ביכער און בראַטורען און נעהמט זיי פּאַקען אין טשע- מאַדאַן. עס עפענט זיך די טהיר און עס קומט אַריין סטעפּאַנאַוו, נאָך איהם מאַרפֿאַ איוואָנאַוו

מאַרפֿאַ איוו.

רוימט אַיַן סטעפּאַנאַוו

נאָר דערבאַרים זיך, נעהם שנעלער צו די פּלעשלעך און אַנטלויף. זעהסט דאָך אַנאַגענט זיצט, די פּאָליציע אַליין האָט איהם אַהערגעשיקט.

נעהט אָב

קרוזשקאָוו

שפּרינגט אויף

וואָס דאַרפסטו דאָ?

סטעפ.

איך בין פון מילך... נאך די פלעשלעך בין איך געקומען... כ'וויל זיי צונעהמען.

קרוזשקאָוו

נו שנעלער, נעהם צו און געהו

סטעפ.

געהט צו צום ווינקעל, וואו די פלעשלעך שטעהען
איהר זענט, ווייזט אויס, פון פאָליציע, אַנאַגענט, האָ?

קרוזשקאָוו

נישט דיין עסק! נעהם צו די פלעשלעך און געהו (צו זיך)
דער סוביעקט געפעלט מיר נישט.

סטעפ.

כימיין קעגען דעם, ווייל מיר האָבען גרויסע בעקאנטשאַפט
מיט פאָליציע. טאַקי מיט די אַגענטען אויך. מיר אינטערעסירען
זיך זעהר מיט די זאַכען.

קרוזשקאָוו

שארף

וואָס זשע פערלאַנגסטו?

סטעפ.

ניין, גלאַט אַזוי... ס'איז מיר אַ וואונדער, וואָס איך האָב
איך פריהער נישט בעמערקט קיינמאָל. איהר מוזט געוויס זיין
אַ נייער?

קרוזשקאָוו

אַ נייער. (צו זיך) איז ער נישט אַמאָל דער אַגענט, וועל?

כער דארף דאָ אַהערקומען? (הויך) דו ביזט טאַקי אַ מילך-הענ-
 דלער, האָ? עפעס ביזטו גאַרנישט עהג, יך אויף אַ מילך-הענדלער?
 קוקט אויף איהם דורכדרינגליך

סטעפ.

צו זיך

אַ מיאוסע מעשה! (הויך) וואָס איז! כ'האַב אײנמאַל שוין
 געזאָגט, אז כ'בין געקומען נאָך פֿלעשלעך, וואָס האָב איך זיך
 דען צו פערשטעלען? האָסטו געזעהען! (נעהמט צונויף די פֿלעשלעך)
 אַגענטען אויך פערשידענע. אַנאָדערער כאָטש מ'שיקט איהם
 נישט—קריכט ער אַליין... דערפאַר מיינסטו וועט מען דיר אַ ש-
 בעם דאַנק געבען?

וײל אױעקגעװן

קרוזשקאַוו

שטעה!

סטעפ.

וואָס זאָל איך עפעס שטעהן?

קרוזשקאַוו

ווער ביזטו פאַר אײנער?

סטעפ.

טפו, אַ מיאוסער מענש דו ביזט! וואָס האָסטו זיך צוגע-
 טשעפעט? קום אין פּאַליציע, דאַרט וועל איך דיר זאָגען, ווער
 איך בין.

וײל אױעקגעװן

קרוזשקאַוו

כאַפט איהם פאַר דער האַנד

שטעה, זאָג איך דיר!

סטעפ.

רייסט האסטיג ארויס די האנד

ווי וואַגסטו מיך צו כאַפּען פאַר דער האַנד? וואָס בין
איך אַ גנב, צי וואָס? מיר וועלען ערשט זעהן, ווער דו ביזט
פאַר איינער! וואו איז דיין בילעט?

קרוזשקאָוו

איך וועל דיר באַלד ווייזען מיין בילעט—וועט דיר שוואַרץ
ווערען אין די אויגען! (בעהמט ארויס דעם רעוואָלווער) זעהסט מיין
בילעט? נישט פון אָרט, —אַז נישט לעג איך דיך אַ טויטען! איך
ווייס ווער דו ביזט!

סטעפ.

אַ-אַ, אַזוי! פיי-יין! (שאַפט ארויס אַ רעוואָלווער) אויב אַזוי, וועסטו,
טייערער, שוין אויך נישט אַרויס פון דאַנען!
אַננא ניקאָלאַיעוונאַ קומט אַרעין

אַננא ניק.

נו, סטעפאַ, אַט בין איך דאָ! און וואו זענען די ביכער?
(דערזעהט קרוזשקאָוו'ן) סערגיי! ליבינקער! דו ביזט דאָ?
לייבט צו צו איהם

קרוזשקאָוו

אַננא ניקאָלאַיעוונאַ!

לאָז אַרעב דעם רעוואָלווער

סטעפ.

גאָט מיינער! אַניוטאַ, דאָס איז סערגיי?
בעהאַלט דעם רעוואָלווער

קרוזשקאָוו

איהר זענט סטעפאַנאָוו?

אָננאַ ניק.

קוקט זיך אַרום

וואָס בעדייט דאָס? איהר האָט זיך פֿיז איצט נישט גע-
קענט און רעוואָלוציערען אויך? איהר ריכט זיך אויף אַבֿאַפֿאַל?

סטעפ.

זיטערט אינגאַנצען

אַניטאַ! מיר האָבען זיך אָנגענומען איינער דעם צווייטען
פֿאַר שפּיאָנען!

קרוזשקאָוו

עהט צו צו טעפֿאַנאָו'ן, נעהמט איהם אַרום, נעהמט אויך אַרום אָנאַן
מיר האָבען זיך שיער נישט גע'ממית'ט איינער דעם צווייטען!

אָננאַ ניק

אַ שרעק!

קרוזשקאָוו

קומענדיג צו זיך

אַלזאָ, חברים, יעדע מינוט איז טייער! מיר זענען אַלע
געקומען וועגען דערזעלבער זאַך. שנעל צו דער אַרבייט. אַזוי
ווי מען זעהט, קאָנען אָנקומען זשאַנדאַרמען.

פֿאַקט געשווינד אין טשעמאָדאַן, לענט דעם רעוואָלוציער אין טאַש. סטעפֿאַנאַ
און אָננאַ נעהמען צו די פֿלעשלעך

אָננאַ ניק.

איהר געהט גלייך צו מיכאַילאָווין

קרוזשקאָוו

יאָ. מאָרגען מוזען מיר זיך זעהן. צוויי אַ זייגער נאָך
מיטאַג אין שטאַדט-גאַרטען. גוט?

אין א קאנספיראטייער דירה.

טסעפ.

גוטו

קרוזשקאָוו

וואָס דרוקט איהר?

אננא ניק.

א פראַקלאַמאַציע צום ערשטען מאַי. פערטיג?

קרוזשקאָוו

וואַרט, מ'דאַרף נאָך דאָס איבריגע ווענטעל פון שאַפּע
אַרויסברעכען, כדי עס זאָל קיין שום צייכען נישט בלייבען.
איבריגענס, געהט איהר אַוועק! (סטעפּאַנאַח און אננא געהען אַוועק, קרוזש-
קאָוו ברעכט אַרויס דאָס ווענטעל און וואַרפט עס אין אויווען) אָט אַזוי איז עס
בעסער, וואַרום דאָס קאָן דאָך אויך דיגען פאַר אַ בעווייז. איצט,
געגאַנגען!

געהט אָב מיט'ן טשעמאַדאַן

(פאַרהאַנג)

צוויי טער אקט.

מאַרסאַ איהאַנאַוונאַ קומט צוויי מיטן פלעשעל און שטעלט עס אויפן טיש

מאַרסאַ איוו.

אַט איוו, שוועלבעלע מיינסו! (קוטט זיך ארום) ער איוו נישטאַ!
ר'האַט, מסתמא, בעדאַרפט אַרויסגעהן. אָהן איהם וועל איך נישט
טרינקען. ער וועט אַריינקומען, וועלען מיר פיין אויסטרינקען
צו פוס'עלעך. (פויזע) פון וואַנען פלוצלונג האָט דאָס אונזערער
אַזאַ קאַנטשאַפט מיט פאַליציע. כ'פערשטעה עס נישט! כ'האַב עס
פריהער גאַרנישט בעמערקט קיינמאַל. ספעציעל פאַר זיינעטווע-
גען אַוועקגעשטעלט אַנאַגענט אין וואוינונג צו היטען. וואָס פאַר
אַ פּבּוד מען טיילט איהם צו אַי, וועל איך דאָס מאַרגען דער-
צעהלען פאַכאַמיטשן, רק ער הצלֵט אין איין וואָרטשען: „דיין
קוואַרטיראַנט, זאָגט ער, איוו פון די סטודענטען, וועסט נאָך האָ-
בען צרות צוליב איהם: זיי זענען אַלע געפעהרליכע, אומרוהי-
גע מענשען, בונטאַווטשיקעס“.

פּירסאָו און קאַליוונאַו קומען אַרפּן

פּירסאָו

נו, אַלטיטשקע, האָסט געטהון אַלץ ווי איך האָב דיך
געהייסען?

מאַרפֿאַ איוו.

אַ שאלה אַ ביסעל! כִּהָאָב געטהון אַקוראַט ווי דו האָסט
מיך געהייסען, קיין האָר נישט אַנדערש! כִּהָאָב קיינעם נישט
אַריינגעלאָזט און נאָר כִּהָאָב געטריבען און געטריבען: אַוועק!
אַוועק!

פֿירסאָוו

און מיין אַגענט איז געווען?

מאַרפֿאַ איוו.

רִאיז געווען, פּאַטערל, רִאיז געווען... פּאַרוואָס האָט ער
געזאָלט נישט זיין, אַז דו אַליין האָסט איהם געהייסען. פּריהער
הָאָב איך איהם אויך גענומען טרייבען. האָט ער אויף מיר
אַבער אַ הילך געטהון, אַז כִּהָאָב גלייך פּערשטאַנען, אַז ער מוז
זיין פּון פּאַליציע—און כִּהָאָב איהם אַריינגעלאָזט.

פֿירסאָוו

און וואו איז ער איצט?

מאַרפֿאַ איוו.

ער האָט, געוויס, בעדאַרפען אַרויסגעין.

פֿירסאָוו

זעהר גוט. איצט דאַרף מען איהם שוין נישט.

מאַרפֿאַ איוו.

אודאי נישט! אַז דו אַליין ביזט דאָ—ווער זשע דאַרפט
איהם צו האָבען?

פֿירסאָ

נישט גערעדט! הער זיך איין, אַלטע! איצט, ווער עס וועט

נאָר קומען—זאָלסטו אַריינלאָזען, פּרעג קיינעם גאָרנישט, נאָר
לאָז יעדען גלייך אַריין.

מאַרפּאַ איוו.

מילא, אַריינלאָזען—איז אַריינלאָזען.

געט אַרויס

פֿירסאָוו

זעצט זיך ביים טיש, רעדט האַלב שטיל

זעהסטו, אינגאַט מאַקסימאָוויטש, דאָ איז אַזאַ געשיכטען
דאָ איז זעהר אַנ'איידעלער ענין. ווען עס טרעפט אָן אויף אַנ'-
אַנדערן, וואָלט ער זיכער נישט געוואוסט וואָס ער האָט צו
טהון, איך אָבער, האָב אויפ'ן אָרט, איינס און צוויי, אַלץ ער-
לעדיגט אויפ'ן בעסטען אופן. און דער עיקר: וואָס כ'האָב די
זשאַנדאַרמען-פּערוואַלטונג אַ מאַרדע אָנגעריבען! כאַ-כאַ!... אַי,
וועט עס זיי פּערדריסען, דערוויסענדיג זיך, אַז די גאַנצע פּער-
שווערונג איז ענטדעקט אָהן זיי!

קאַליוואַנאָוו

כע-כע-כע!... איהר האָט עס געשיקט איינגעאַרדענט און
ערלעדיגט, וואָשע וויסאַקעראַדיע! איהר וועט בעשטימט בעקומען
אַ העכערע ראַנגע.

פֿירסאָוו

אַלץ הייסט געשיקט! כ'זאָג דיר אָפען, אָהן שום פּערימע-
ריי: כ'האָב עס מייסטערהאַפט געמאַכט, געניאַל! דו מיינסט, עס
איז אַ קלייניגקייט פיר חדשים נאַכאַנאַנד זוכט די זשאַנדאַרמען-
פּערוואַלטונג אַרום די דרוקעריי זייערע, זוכט, נישטערט אומע-
טום, זי איז שוין פּערמאַטערט געוואָרען זוכענדיג—און גאָר-
נישט! און איך! כ'בין נאָר אַריינגעקומען אַ קוק טהון, צי דער
פיינער מענש פון דאָנען איז טאַקי אָבגעפּאַרען—מעהר נישט!
בין איך אַריינגעקומען, אַ קוק געטהון, אַ שמעק געטהון מיט דער

נאָז—ס'איז דאָ געפאָקטו מיינסט אַז יעדער איז פעהיג דערצו?

קאָליוואַנאָוו

וואו דאָרט יעדערער!... הייסט עס, אַז טאָקי דאָ איז די סאַמע דרוקעריי זייערע אויך?

פֿירסאָוו

זי געפינט זיך געוויס דאָ. אין ערגעץ נישט, נאָר דאָ. איך ווייס שוין. דער חוש הריח, פאָטערל, דער חוש הריח! אָבער ווי פֿיין איך האָב דאָס אַלץ געמאַכט, בעאַרבייט, זאָג אַליין! פֿלינק, האָ? כאַ-כאַ-כאַ!

קאָליוואַנאָוו

כע-כע-כע! אויסגעצייכענט! עס קאָן שוין גאָר בעסער נישט זיין! איהר וועט איצט בעקומען גאָר אַ גרויסע בעלוינונג.

פֿירסאָוו

ערשטענס, האָב איך דאָ אַנאַגענט אַוועקגעשטעלט—האַסטו דיר איינמאַל אַוועק! דערנאָך האָב איך אויסגעזוכט דעם פּאָלי-ציי-מייסטער און איהם דעם גאַנצען ענין דערלעגט—האַסטו דיר צווייטענס! דערנאָך האָב איך לויט דעם בעפעהל פֿון פּאָליציי-מייסטער צושיקט טעלעגראַמען, מען זאָל דעם וואוילען יונג פּערהאַלטען און צוריקשיקען. ער האָט נאָר בעוויזען צוצופאַהרען צו דער ערשטער סטאַציע—האַט מען איהם גלייך צוריקגעקעהרט! איצט זיצט ער שוין, געוויס, אין קאַנצעלאַריע. נאָר וואָס טהוען מיר דאָ ווייטער? אַט וואָס, הער אויס! מיר וועלען דאָ איינ-אַרדנען אַ נעץ פאַר זיי. די זייעריגע וועלען געוויס קומען דאָ אַהער געוואָהר ווערען וואָס דאָ הערט זיך. וועסטו דיר זיצען אין אַט דעם צימער דערנעבען און וועסט אונטערהערען. אַז זיי וועלען קומען, זאָלסטו זיי נישט גלייך פּאַקען. לאָז זיי זיך אָנ-רעדען און פּערצייכען דיר אַלע זייערע רייד און דערנאָך ערשט אַרעסטירען זיי און האַלטען ביז מיר וועלען דאָ קומען.

קאַליוואַנאָוו

איהר מעגט זיין רוהיג, וואָשע וויסאַקעראַדיע! כּוועל אַלץ טהון, וואָס איז נויטיג. נישט ס'ערשטע מאָל ביי מיר

פֿירטאָוו

אַלזאָ, לֶאָז איך דיך איבער און איך וועל זיך אַריבער-
כאַפען צו זיין עקסעלענץ. אַך, ווי ער האָט זיך אָנגעכאַפט פֿאַר
דער געשליכטע! ער איז אַזש רויט געוואָרען. ס'ערשטע האָט ער
זיך געפרעגט: און פֿאַמבעס און דינאַמיט איז דאָרט נישטאָ? וואָס
זשע האָב איך איהם געענטפערט? גאָרנישט. איך האָב איהם גע-
זאָגט: אייער עקסעלענץ, איך בין נישט זיכער, אַז נישט! כּע-
כּע! ער האָט געהייסען, איך זאָל צו איהם קומען אין האַלבע
נאַכט (פּוּיזע) איבערהויפט זאָלסטו אַכטונג געבען אויף אָט דער
שאַפע-דאָרט איז אַלץ! נו, אַדיע, -כּ'פּערלֶאָז זיך אויף דירו

געהט אָ

קאַליוואַנאָוו

אַליין

אָט וואָס פֿאַר אַ מערֶכֶה אַזאַ ממ... האָט! ער וועט דאָס
איצט שטייגען, וואָס פֿאַר אַ בעלוינונג ער וועט דאָס איצט בע-
קומען-אַ שרעק! ער וועט אפשר פֿאַרין קיסר אַליין ווערען פֿאַר-
געשטעלט... נישט אומזיסט זאָגט מען: די נאַרישקייט גילט!...
(קרעכט אָ) אַך! אָט איז אַ פֿלעשעל פֿראַנפען אויך אויפֿן טיש!
גוט אַריינגעטראָפען! עס וועט זיין אָנגענעהמער די צייט צו
פערברענגען. דאָרף איך איצט נאָר אַ גלעזעל און אַ שטאָפּער
אויסגעפונען.

געהט אַרפֿין אין אַנדערן צימער. עס עפֿענט זיך פֿאַרזיכטיג דאָס פֿענסטער און

גלאַזקאָוו קוקט אַריין אין צימער

גלאַזקאָוו

אַליין

קיינער נישטאָ! מ'דאַרף גלייך אַריינגעהן (קוקט אַרום דאָס צי-)

מער) ביכער, א שאפע, אלץ ריכטיג, אלע סמנים. אויב די פאלי-
ציע זוכט דאָ טאָקי אַ דרוקעריי, וועל איך איהר שוין דעם פע-
טען ביסען פון אונטער דער נאָז צונעהמען. און איך וועל שוין
איינמאָל אַ בעלוינונג בעקומען! שלעכט איז נאָר, וואָס די פאָ-
ליציע האָט דאָ עפעס דערשמעקט, האָט זיך שוין זיכער אַריי-
געמישט און קאליע געמאַכט דעם גאַנצען עסק. נאָר זי מישט
זיך, נישט אין איהרע זאַכען! ווי קומט דען אַזאָ איידעלער ענין
צו אַ פויערישען פאָליציסקי אין דער לאַפע אַריין! זיי מאַכען
נאָר קאליע. אַט אַז אונזער זשאַנדאַרמען-פערואַלטונג נעהמט זיך
פאַר עפעס, בעאַרבייט זי עס שוין אַרום און אַרום אין בעסטען
אַרדנונג! אויף דערויף האָבען מיר דאָך אַ, עהרע דורכגעמאַכט!
נו, מ'דאַרף געהן דורך דער טהיר, פאַרויכטיג!

מאַכט צו דאָס פענסטער. קאָליראַנאָר קומט אַריין מיט אַ שטאָפער און אַ גלעזעל

קאָליראַנאָר

אליין. שטאַפט אויף דאָס פלעשעל און גיסט זיך אָן אַ גלעזעל
נו, געלויבט דעם אויפערשטען! (טרינקט) טייערע משקה,
סמירנאָווקע! (גיסט אָן) זאָל זיין נאָך איינס, פאַר דער נשמה פון
די אַבות, זאָלען האָבען אַ ליכטיגען גן-עדן! (טרינקט) אַט אַזוי
האָב איך לייב צו טרינקען, איינער אַליין, אַבגעזונדערט, בלויז
מיט דער נשמה מיינער, אָהן חברותא. אַזוי איז אָנגענעהמער, אָהן
צערעמאָניעס, טרינקסט דיר וויפיל דיין האַרץ גלוסט, אָהן בוששה.
איצט טאָקי נאָך איינס! דריי איז אַ הייליגע צאָהל (טרינקט).
בראַנפען פרימאַ. און איצט נאָך איינס! דריי זענען די הייליג-
קייטען, מיט גאָטס מוטער זענען פיר און אָהן פיר האָט מען
נישט קיין דירה-ווינקלען. דאַרף מען טאָקי ווידעראַמאָל איינס
פערבייסען און אַנעק זאָל עס נעהמען! (טרינקט) וואויל! און
איצט דאַרף מען זיך בעהאַלטען!

געהט אַרפון אין אַנדערן צימער

גלאַזקאָר

קומט אַריין

די אַלטע שלאָפט, ווי גע'הרג'עט, מ'קאָן ס'גאַנצע הויז

צוטראַגען. (קוקט זיך אַרום) אַזוי-וי! וואָס-זשע האָב איך איצט צו טהון? הייסט עס, זיך אַוועקזעצען און וואַרטען, אפשר וועט ווער פון זיי אַריינפאַלען. (שפּרייזט אַרום איבער'ן צימער) אָט זענען ביכער! (פּאָקט איבער) „קאַ-פּי-טאַל“, פון קאַרל מאַרקס, „סאַציאַל-לע-ע-טיק“, טע-טע-טע! עס איז עפעס נישט גלאַטיג!
קוקט כּסדר איבער אַלע ביכער. פּעדיושין קומט אַרײַן אײַף די שפּיץ-פּינגער

פּעדיושין

אַך, גאַטעניו, וואָס איך האָב געטהון! ווי איך האָב זיך פּערשפּעטיגט! מ'האַט מיר געזאַגט, כּוואַל גלייך אַהערקומען, בין איך ערשט איצט געקומען! (שמייכלט) און אַלץ די פּערשאַטענע מאַשקאַ, אַ רוח אין איהר! דער פּריסטאַוו וועט געוואָהר ווערען, וועט ער מיר די מאָרדע אָנרייבען. נאָר ניש'קשה, אפשר וועט עס אַריבער בשלום. (בעמערקט גלאַזקאָרן) אַ-אַ! איין פּויגעלע איז שוין אַריינגעפאַלען, זיצט זיך דאָ, אויסגעצייכענט! מ'דאַרף מיט איהם אַ טעיאַטער שפּילען: פאַרשטעלען זיך פאַר אַ זייעריגען און פּערפיהרען מיט איהם אַ שמועס, ס'וועט אָנגענעהם זיין!

הוסט

גלאַזקאָרן

קוקט זיך האַסטיג אום. צו זיך

איינעם האָט מיר גאַט שוין צוגעשיקט. מ'דאַרף איהם נעהמען אין דער אַרבייט אַריין.

קאַלירואַנאָר

שטעקט אַרויס דעם קאַפּ פון דער טהיר

צוויי! מיר וועלען הערען, וואָס זיי וועלען דאָ רעדען. זיי זאָלען נאָר נישט, אַ רוח אין זייער... דעם גאַנצען בראַנפען אויסזויפען!

פּעדיושין

גוט נ'אָווענד, חברו!

גלאַזקאָור

גוט ניצווענד, קומט, זייט מוחל, אַריין!... איהר זענט גע-
קומען צום חבר טאַלין? זיי זענען נישטאָ צוהויז, זיי וועלען
באַלד קומען. זיצט דערווייל! איך פערטרעט איהם איצט.

פֿעדירושין

איך דאַנק אייך זעהר! (זעצט זיך) איהר זענט געוויס דעם
ה' טאַלינס פריינד, ריכטיג?

גלאַזקאָור

אַ שאלה אַ ביסעל? שוין נישט איינמאַל האָב איך מיט
דעם חבר טאַלין צוזאַמען שטיקלעך אַרבייט בעזאַרגט. און איהר?

פֿעדירושין

איך? איך בין דער בעסטער פריינד און מיטאַרבייטער
זיינער.

גלאַזקאָור

רוימט אַיין

איהר זענט, הייסט עס, פון אונזערע?

פֿעדירושין

רוימט אויך איין

מיט לייב און לעבען!

היינט צו. פויזע.

גלאַזקאָור

און וואָס הערט זיך מכח דער פערזאַמלונג? זי וועט היינט
ביינאַכט פאַרקומען? איהר ווייסט נישט?

פֿעדירושין

וואָס הייסט! צוליב דעם בין איך דאָך טאַקי געקומען. עס

וועט עפעס זיין אַ גרויסער עולם?

גלאַזקאָר

אַבעולם וועט זיין. אַ מאַן צעהן. מעהר?

פֿעדיושין

ס'וועט זיין מעהר. בלויז סטודענטען, וויפיל וועלען קו-
מען. איהר קענט זיי זען?

גלאַזקאָר

נו, איך זאָל זיי נישט קענען! (בעמערקט דעם בראַנפען) האַמ...
מיר האָבען דאָ אַ ביסעל בראַנפען אויך צוגעגרייט... פון דרייטט-
קייט וועגען. איהר טרינקט?

פֿעדיושין

אדרבה, נאָר אַ קליינס, צוזוי צוליב חברותא.

גלאַזקאָר

גיסט אָן

פאַר אייער געזונד! (גיסט אָן פאַר פֿעדיושינען) טרינקט

פֿעדיושין

טרינקט אויס און גיסט אָן

טרינקט איהר אויך! גוטער בראַנפען! קאַליע מאַכען וועט
עס נישט...

גלאַזקאָר

טרינקט אויס און גיסט אָן

טרינקט זשע איהר אויך נאָכאַמאָל! די חברים וועלען גע-
וויס נאָך ברענגען.

פֿעדיושין

טרינקט אויס און גיסט אָן. שטילערהייט

מירן עס היינט אַבדורוקען?

אין א קאנספיראטיווער דירה.

גלאזקאָוו

טרינקט אויס, גיסט אָן

אונבעדינגט!

פֿעדירושין

צבער איהר ווייסט וואו אַלץ געפינט זיך?

גלאזקאָוו

לאַצענדיג

נאָרגט אייך נישט! אָט דאָ, (וויזט אויף דער שאַפּע) און דאָרט

אויך וויזט אונגעשטימט.

פֿעדירושין

אָווו! (פּויע. טרינקט און גיסט אָן) טרינקט, זייט מוחל, נאָכ-

אַמאָל!

גלאזקאָוו

אַדאַנק! (טרינקט) מ'דאַרף איצט גוט אַכטונג געבען. וויפּיך

שפיצלעס עס דרעהען זיך היינט אַרום—אַ שרעקו

פֿעדירושין

צוטומעלט

עס, רעד גלייכער נישט! דאָ איז דאָך קיין דורכגאַנג

נישטאָ. פון וואַנען קאָנען די אידיאָטען עפעס וויסען!

גלאזקאָוו!

אַנאונווויסענדע חברה, פּראַסטע פּויערן!

פֿעדירושין

בלויז טויגעניכטסען! (פּויעט)

גלאזקאָוו

און ביכער צו לעזען האַט איהר עפעס ליב?

פֿעדיושין

א שרעק, ווי איך האָב ליב צו לעזען! איך טהו נישט
מעהר, נאָר כ'לעז—און בלויז פערבאַטענע...

גלאַזקאָוו

דאָס איז גוט! און מאַרקט קאַרלָוווס בוך „קאַפיטאַלען“
האָט איהר שוין געלעזען?

פֿעדיושין

כ'האָב עס פיר מאָל דורכגעלייענט און כ'קאָן עס נאָך
אַלץ נישט אַוועקלייגען. אַ וויכטיגער ראָמאַן אַנאַנטיקעל—מעג
מען ס'בעסטע עסען און ס'בעסטע טרינקען אַוועקשטעלען! (רויטט
אין) ווי ער זידעלט דאָרט די פּאַליציע, אַ געוואַלד!

גלאַזקאָוו

כ'וואָלט איהם געוואָלט זעהען, דעם מאַרקס'ן! ער איז
דאָך, דאָס... כ'מיין, פון אונזערע...

פֿעדיושין

פערשטעהט זיך.

גלאַזקאָוו

ער איז דאָ היז איהר האָט נישט געהערט?

פֿעדיושין

היז ער וועט דאָ קומען. זייט זיכער!

גלאַזקאָוו

צוזי—וי! און „סאָליסטישער עסיג“ האָט איהר געלעזען?

פֿעדיושין

געלעזען. אַ שרעקליך בוך, זעהר אינטערעסאַנט. וואָס פאַר

א שרעקליכע געשיכטעס דאָרט קומען אלץ פאָר.

גלאַזקאָוו

ריכטיג! (נעהמט דאָס פלעטעל) לעדיגו ס'וואונדערט מיך נאָר,
וואָס מ'הערט עפעס גאָרנישט וועגען די באַנבעסו אפשר האָט
איהר עפעס געהערט?

פֿעדיושין

געוויימניטפול

ווי דען ס'וועט זיין אַזא... איהר האָט דען גאָרנישט גע-
הערט?

גלאַזקאָוו

פאָרוואָס נישט! עטוואָס ווייס איך... מ'וואָלט געדאָרפען
דעם ממזר-יונג, —דעם צאָר—אָוועקלעגען, אַזוי ווי זיין פעטער,
מיט אַ באַנבע!...

פֿעדיושין

דאָס וואָלט געווען ס'בעסטע! מיט דינאַמיט וואָלט מען
זיי, די אַלע אויסוואַרפען, בעדאָרפען אָוועקלעגען...
קאָליראָנאָר שפּרינגט אַרויס מיט'ן רעוואָלוער אין האַנד

קאָליראָנאָר

אַ אַריינגעפאלען, מיינע טייבעלעך! שטעהו ריהרט זיך
ווער פון אָרט—לעג איך איהם אָוועק ווי אַ הונד!

פֿעד. און גלאַזק.

צוזאמען

געוואָרדו

קאָליראָנאָר

אַר, איהר, בונטאָוטשיקעס, אויסוואַרפען!

גלאַזקאָר און פֿעדיושין מאַכען צו איהם, יעדער פֿון זמן זמט, עפעס געהיימע
צייכענס

גלאַזקאָר

האַלב שטיל

וואַשע וויסאַקאַראַדיע! איך בין... אַנאַגענט.

פֿעדיושין

איגנאַט מאַקסימאָוויטש! איך בין דאָך אַנאַגענט-ס.

קאַליוואַנאָר

גיט אַ פּיף. עט לויפּען אַריין פּיר פּאַליציאַנט

נעהמט זיי!

גלאַזקאָר

וואַשע וויסאַקאַראַדיע! איך בין אַנאַגענט איך בין אַגענט
פון זשאַנדאַרמען-פּערוואַלטונג. איך האָב אַ בילעט!

פֿעדיושין

גלייכצייטיג

איגנאַט מאַקסימאָוויטש! איך בין אַגענט פון אַכראַנע! בין
נאָר וואָס אָנגעקומען אין דינסט. איהר קענט מיך נאָך נישט.
געראַסיס פּראַכאַראַוויטש אַליין האָט מיך דאָ אַהערגעשיקט.

גלאַזקאָר

אָך, דו אַזעלכער און אַזעלכער! לייגסט ווי אַ הונד, מנה,
געמיינער. דו ביזט אַ סיצייליסט! דו האָסט עס מיר אַליין גע-
זאָגט.

פֿעדיושין

דו ביזט אַ סאַציליסט, פּערשפיגענע אויגען, נישט איך
איך בין אַ מענש צו גאָט און צו לייט!...

קאליוואנאָוו

נישט גלויבענדיג

גוט, גוט, מאַכט נישט קיין אָנשטעלען! איך ווייס, וואָס פאַר אַנאָגענטען איהר זענט! כ'האַב געהערט אייער שמועס! נעהמט זיי! די פאָליציאָנטען כאַפּען זיי און פֿיהרען זיי אַרויס. מאַרפּא איוואַנאָוואַ בעוויזט זיך אין טהיר און אַ פּאַטש טהוענדיג מיט רי הענד, בעהאַלט זי זיך) ווי כ'יטרע זיי זענען זיי מיינען, אַז זיי וועלען נאָר זאָגען, אַז זיי זענען אָגענטען, לאַז איך זיי גלייך אָפּ... זיי האָבען אָבער נישט גע- טראָפען ס'אַרט! איך בין שוין אַנאָלטער פּויגעל, מיך וועט מען נישט אַזוי לייכט פּערנאַרען! (פּרויזע) און דאָס זענען נאָך סאָצי- ליסטען! אַמאָליגע סאָציאליסטען האָבען זיך קיינמאָל נישט אָנגע- געבען אַלס אָגענטען (פּרויזע) יאָ! כ'בין נישט אומזיסט געזעסען. איך וועל איצט אפּשר אויך בעקומען עפעס אַ שטיקעל בעלוי- בונג. כ'זאָל נאָר אַץ געדענקען, וואָס זיי האָבען אָנגערעדט. (נעהמט ס'פלעשעל) דעם בראַנפען האָבען זיי אינגאַנצען אויסגע- טרונקען, אויסווארפען!

פֿירסאָוו

פֿערסאָפעט

זיין עקסעלענץ אליין! נו, וואָס הערט זיך דאָ ביי דיר?

קאליוואנאָוו

צוויי חברה-לייט האָב איך אַרעסטירט, — זיי זענען דאָרט!

פֿירסאָוו

גוט געטהון! (וואַרפט זיך צו דער טהיר) בעהאַלט דאָס פּלעשעל! געהט אַרויס. עס קומט אַרײַן דער פּאָליציי-מייסטער, נאָך איהם טאָלין בע- גלייט פון פּאָליציאָנטען און פֿירסאָוו

פּאָל. מייסט.

האַרטט אַ שאַרפען בליק איבער'ן צימער. פֿירסאָוו און קאליוואַנאָוו שטעלען איהם אונטער אַ שטוהל. ער זעצט זיך. צו טאָלינען אַלדאָ, זאָגט איהר?

טאלין

ענטשולדיגט, איך זאָג גאַרנישט! איך פרעג אייך נאָר, וואָס זאָל דאָס בעדייטען, אָט די קאָמעדיע? פריהער שיקט מען מיך אַרויס און דערנאָך שלעפט מען מיך צוריק!

פאַל. מייסט.

מיר'ן אייך דאָס באַלד אויפקלערען. (צו פֿירסאָו) וואָס וועט איהר זאָגען?

פֿירסאָו

זיך, אייער עקסעלענץ, האָב ענטדעקט... אַ געהימע אָפּ-טיילונג מיט פערבאָטענע ביכער, דאָ אין דער שאַפּע! אויף דער צייט, וואָס איך בין געפאָהרען צו אייך, אייער עקסעלענץ, האָב איך דאָ דערווייל איינגעאַרדענט אַ נעץ...

פאַל. מייסט.

אונזפֿרידען

האַ? וואָס פאַר אַ נעצען?!...

פֿירסאָו

ענטשולדיגט מירו ליהאָב זיך טועה געווען, אייער עקסע-לענץ, ל'מיינ, ל'האָב אַ מענש אַוועקגעזעצט...

קאָלירואַנאָוו

יך!...

פֿירסאָו

ריכטיג! דורך דער צייט, וואָס ער איז דאָ געזעסען, זע-נען צוויי פערברעכער דאָ געקומען און ער האָט זיי אַרעסטירט.

קאָלירואַנאָוו

אייער עקסעלענץ! בעפעהלט מיר צו ראַפּאָרטירען!

קאליוואנאָוו

אַט זענען זיי

גלאַזק אָוו

פאלט אויף די קנייה

אייער עקסעלענץ! האָט רחמנות! מאַכט מיך נישט אומ-
נליקליך! כ'בין נישט שולדיג! איך בין אַגענט פון זשאַנדאַרמען-
פּערוואַלטונג. כ'בין דאָ אַהערגעקומען, געוואָלט עפעס אויסשמע-
קען. דערנאָך איז דער אויך געקומען, ער איז פון אַכראַנע.
מיר האָבען זיך נישט געקענט איינער דעם צווייטען. יעדער פון
אונז האָט געמיינט, אַז דער צווייטער איז אַ פּערברעכער און
מיר האָבען אויף צופלייס גערעדט נאַרישקייטען. אייער עקסע-
לענץ, מאַכט מיך נישט אומגליקליך!

פעדיושין

צו פֿירסאָוו

וואַשע בלאַגאַראַדיע!...

פֿירסאָוו

ווי פֿערשטיינערט

פעדיושין! דו? באַלוואַן.

פעדיושין

וואַשע בלאַגאַראַדיע, פאַרוואָס האָט מען מיך אַרעסטירט?
איהר האָט דאָך מיך אַליין אַהערגעשיקט. כ'האָב זיך נאָר עט-
וואָס פּערשפעטיגט. וואַשע בלאַגאַראַדיע, איך בין דאָך מיט לייב
און ל'עבען!...

פֿירסאָוו

צו קאליוואַנאָוו

וואַס האָט איהר דאָ אַנגעאַרבייט? גולנים! טרייבט זי

ארויס! איהר האָט מיך געקוילעט!

קאַליוואַנאַוו

פערלירען

כײַן שולדיגו (צו די אַגענטען) אַוועק!

פאַל. מייסט.

ביי

וואָס איז דאָס פאַר אַ נאַרישע קאָמעדיע?

די אַגענטען און קאַליוואַנאַוו געהען אָפּ

פֿירסאָוו

ענטשולדיגט, אייער עקסעלענץ!

פאַל. מייסט.

אונגערוילדיג

אַלזאָ, כײַזעה שוין, ס׳איז דאָ ביי אייך גאַרנישט מיט
גאַרנישט! וואו האָט איהר דעם סקלאַד? וואו איז די דרוקעריי.
ווייזט שנעלער! איך הויב אָן צו פערלירען דאָס געדולד מיט
אייך. (צו טאליבין) מ'דאַרף האָבען אַ געוואַלדיג געדולד, פדי זיך
נישט צו פערגעסען מיט אָט די מענשען.

טאלין

איהר קאָנט זיך מיט זיי עסקים האָבען?

פֿירסאָוו

רוקט אָפּ די טאַפּע, נעמט פֿייערליך ארויס דאָס טהירעל

אַט איז אייער עקסע... (פאַר אַלעמענס אויגען בערומזט זיך דער הלל פון
דער טאַפּע, וואו עס הענגען צוויי פאַר הויזען. פֿירסאָוו, ערשטוינט שפּרינגט אָפּ צוריק.
צייטערט אינוואַנצען. פֿריהער שטאַמעלט ער עפעס, דערגאַנץ צושרייבט ער זיך היסטע-
ריש) אייער עקסעלענץ! זיי האָבען בערויבט! זיי האָבען געקוי-
לעט! די זשאַנדאַרמען-פּערוואַלטונג!...

פּאָל. מייסט.

איבעראַשט

איהר מוזט זיין שכור, אָדער משוגע? וואָס זאָל דאָס בע-
דייטען?

פֿירטאָר

אייער עקסעלענץ! זיי האָבען בערויבט! געקוילעט די
זשאַנדאַרמען-פּערוואַלטונג!

פּאָל. מייסט.

זייענדיג די ווערטער, אין פעט

געהט צום טייוועל! איהר זענט שכור! איהר דינט מעהר
נישט! (פּיזע. קומט צו זיך. צו טעליג'ען) יונגעראַן! כ'בעט אייך אי-
בער, וואָס כ'האַב אייך אומזיסט פּערשאַפט אַזויפיל אונאַנגענעהם-
ליכקייט. לויט דער מסירה פון אָט דעם האַלב משוגע'נעם האָ-
בען מיר אייך אַרויסגעשיקט און איצט אייך אומגעקעהרט צוריק
און גענויט אייך צו שפּילען אַזאַ מאַדנע ראָלע. איהר זעהט
דאָך, אַז זיי האָבען מיך אויך גענויט צו שפּילען אַזאַ נאַרישע
ראָלע. איהר קאָנט דאָ איבערבלייבען. קיינער וועט אייך שוין
מעהר נישט בעאונרוהיגען. איך גאַראַנטיר אייך דערפאַר! (פּער-
טייגט זיך) אַדיע!

טאַלין

קאַלט

אַדיע!

דער פּאָל. ממסטער געהט אָב, נאָך איהם דערשלאָגען-פֿירטאָר. מאַרפּאַ איהר-
נאָונאַ קומט אונענטשלאָסען אַרײַן

מאַרפּאַ איוו.

טייבעלע! מיכאַיליטש טייערער! לעבסט? ביזט גאַנץ כ'האַב
מיך אַזוי געשראַקען פאַר דיר, אַז דער בויך טהוט מיר אַזש

וועהו ל'האָב געמיינט, אַז זיי וועלען דײך צורײסען, אָט די גע-
 צען, די פּאָליצײאישע קראָהען! חבר זיך נישט מיט זיי, ווי
 גאָט איז דיר ליב, געדענק אָן זיך! קאָן מען זיך דען פּערל-אָ-
 זען אויף אַ פּאָליצײאנט? היינט איז ער מיט דיר חבר-לאַפּ און
 מאַרגען-האַסטו נאָר געטהון עפעס נישט, ווי ער וויל-געהמט
 ער דײך פּאַלד אין דער לאַפע אַרײן און קאָנסט שוין אַמאָל די
 דיכטיגע שײן נישט אָנקוקען! וואָס-זשע שווייגסטו? ביזט נעבעך
 אַליין אויך אָנגעשראָקען, ליבניקער? זעהסטו שוין! האַסט זיך
 עפעס שוין בענאַרישט? ביים מיידעל דיינעם מסתמא עפעס אַ
 נאַרישקײט געטהון? די לױבקעס וועלען דײך צו קײן גוטס נישט
 ברענגען! דאָס קריגעל האַט זיך אײנגעוועהנט נאָך וואָסער צו
 געהן, וועט עס שוין דאָרט אויך פּערלױרען געהן!

געהט אָב

טאָלין

אַליין

וואָס בעדייט דאָס? איז עס נישט קײן חלום? (אויסגלייכענ-
 יוג זיך) אונזער גאָט, הייסט עס, לעבט נאָך און אונזער שטערען
 לײכט. זאָל לעבען די רעוואָלוציען!

(פאַרהאַנג)

דער זיידע.

איינאַקטער.

פערזאנען.

זיכאיל יעגאָראָוויטש יערשאָו-טהוער אין דער זעמסטחא (*). זעצייג יאָהר אלט.

איקטאָר-א סטודענט. } זיבע קינדער
ליזאַ-קורסיטקע

לאָווצאָו-סטודענט

אַנדריי איוואַנאָוויטש קאַנדעיעוו-געזעזענער קאַטאַרושניק, 55 יאָהר אלט.

פיאָדאָר קוהיידאָו-פויער, דינט ביי יערשאו'ן.

זשאַנדאַרמען-קאַפיטאַן

זשאַנדאַרמען.

די האַנדלונג קומט 5טן אין אַנאָנימערזיטעט-שטאָרט, פּאַרן 17-טען אָקטאָבער 1905

ב' יע'ש'ח'ו'ן אין הוי'ת. וויקטאָרס צימער. סטודענטיש מעבעל. רעכטס-ג
טהיר פֿון גאס. לינקס-ג טהיר אין די אינעוועניגסטע צימערן. אַווענד. וויק
טאָר זיצט ביים טיש און אַרבייט.

וויקטאָר

אַליין. פֿערמאכט דאָס בוך

דאָך אַמאָל געענדיגט. איצט וועל איך דורכקוקען די נע-5-
טיגע לעקציע און דערנאָך גלייך אין קליניק אַריין. (שטעהט אויף.)
ענטשלאָסען מ'דאַרן ענדליך אַראָבואַרפען פון זיך אָט די משא!
איך בין שוין שרעקליך פֿערמאָטערט פון דער האַלבער אַרבייט,
פון צורייסען זיך אויף צווייען; פון איין זייט דער אוניווערזי-
טעט, פון דער צווייטער—די רעוואָלוציע—און ס'קומט אַרויס
נישט צו גאָט און נישט צום טייוועל. (פויזע) פון איצט אָן, עס
זאָל אפילו דונערן, וועל איך זיך דעם גאַנצען סעמעסטער נישט
אַברייסען פון דער פֿעהרע. כ'וועל בעלעגען דעם לעצטען עק-
זאַמען, דערנאָך אַריינטרעטען אין זעמסקע דינסט אַלס דאָקטאָר
און דאָן וועל איך זיך ערשט אינגאַנצען אָפגעבען דער רעוואָ-
לוציאָנערער אַרבייט.

זעצט זיך און אַרבייט. די טהיר עפענט זיך אונזיכער אויף און עס קומט אַריין

ליז מיט ג ביכעל

ליזא

כישטער דיר נישט?

וויקטאָר

נישט אַברייסענדיג זיך פון דער אַרבייט

וואָס איז?

ליזא

ערקלער מיר, כ'פעט ד'ך, איין שטעל, עטליכע פּראָזען,
וועלכע כ'קאָן בשום אופן נישט פּערשטענדיג

וויקטאָר

רייסט זיך נישט אָב פון דער אַרבייט

וואָס לייענסטו?

ליזא

מאַרקס'ן... שרעקליך שווער.

וויקטאָר

טהוט אַ טוק אויף איה

וואָס האָסטו זיך עפעס פּלוצלונג גענומען צו מאַרקס'ן?

ליזא

גאָרנישט פּלוצלונג. כ'האָב זיך שוין לאַנג געקליבען..
(ועצט זיך) איך האָב בעשלאָסען צו וואַרפען די גאַנצע אַרבייט
אויף די קורסען, די לעקציעס און נעהמען זיך אויסשליסליך צו
פאָליטישער עקאָנאָמיע און סאָציאַלאָגיע.

וויקטאָר

פאַרוואָס גראָד אַזעלכע וויסענשאַפטען? און פאַרוואָס עפעס
פון מאַרקס'ן?

ליזא

י'מוז דאָך אַמאָל זיך קאָנען אַריענטירען אין די חלוקי-
דעות. (פערביטערט) דו קאָנסט זיך נישט פאַרשטעלען, ווי איך
מאַטער זיך די לעצטע צייט. כ'ווייס נישט, אפשר האָב איך
ווירקליך אַזאַ טעמפען קאָפּ, נאָר איך קאָן זיך נישט פונאַנדער-
קלויבען. כ'קאָן זיך נישט בעשליסען, ווער עס האָט רעכט און
ווער עס האָט אַ טעות... הער איך די טעראָריסטען, דוכט זיך
מיר, זיי האָבען פאַלקאָם רעכט. הער איך אַנדערע-הויב איך
אָן זיך איבערצייגען גראַד פערקעהרט. דעריבער האָב איך בע-
שלאָסען פאַר יעדען פרייז דורכצושטודירען „קאַפיטאַל“.

וויקטאָר

און דו רעכענסט דאָס צו דערגרייכען, אַז דו וועסט
דורכשטודירען „קאַפיטאַל“? ווייסטו דערפון, אַז ס'איז איצט שוין
פאַרהאַן אַ ריזיגע לייטעראַטור—קריטיקער פון מאַרקס'ן און
אויך אַזאַ ריזיגע לייטעראַטור—קריטיקער איבער די קריטיקער?
דעריבער, כ'די צו קאָנען זיך אַריענטירען אין די פראַגען פון
עקאָנאָמישען מאַטעריאַליזם, אָדער דעם דיאַלעקטישען מעטאָד,
דאַרף מען שטודירען פילאָזאָפיע, דאַרף מען...

ליזא

וואָס זשע איז דיין מיינונג? פון וואָס אָנהויבען? פון וואָס
האַטט דו אָנגעהויבען?

וויקטאָר

איך... פון דעם, פון וואָס דו הויבסט אָן, דעריבער ווייס
איך אויך גאָרנישט. (שפּרעזנט איבער'ן צימער, אויפגערעגט) די צרה מיט
אונז אַלעמען איז, וואָס מיר זענען אַלע דאָקטרינערן, אַט וואָס:
איך האָב נאָך געלייענט מאַרקס'ן, ווען כ'בין אַלט געווען זיב-
צעהן יאָהר, ווען כ'האַב נאָך דעם מינדעסטען בעגריף נישט גע-
האַט וועגען רוסישען לעבען. איך האָב דאָן געזוכט נישט דעם
אמת, וואָס שטיצט זיך אויפ'ן לעבען, נאָר די פיינע טעאָריע—

און איך האָב עס בעקומען. דערנאָך האָב איך מיך בעמיהט
אַריינצופאַסען ס'לעבען אין סדום-בעטעל פון דער טעאָריע...

ליזאַ

וואָס-זשע דאַרף מען טהון? ווי אַזוי? לערן מיין

וויקטאָר

פריהער דאַרף מען קאַנען לערנען דאָס רוסישע לעבען
און דערנאָך ערשט צופאַסען די טעאָריע צום לעבען, נישט
דאָס לעבען צו דער טעאָריע...

אַ קלעם אין טהיר. יערשאַז קומט אַרײַן

יערשאַז

וועגען וואָס דיסקוטירט איהר דאָס אַזוי הייס?

וויקטאָר

וועגען דער בעציהונג פון דער טעאָריע צו דער ווירק-
ליכטיג.

יערשאַז

שמייכלענדיג

אַ פּערדעכטיגע טעמע פאַרן צענזאָר איהר וואָלט גלייכער
גערעדט וועגען „ליבע צום פּאַטערלאַנד און נאַציאָנאַלען שטאַלץ“
(צו ליזאַ) געה, ליזאַטשקע, גיב אַ קוק צי מ'האַט געבראַכט די
פּאַסט.

ליזאַ געהט אָב

יערשאַז

אַרומקוקענדיג זיך

אַ פּריש גומערל „אַסוואַבאָזשיעניע“ איז אָנגעקומען, איז
די פינגער צו לעקען, עהרענוואָרט! פון מאַנכע אַרטיקלען איז
פשוט ענטציקט צו ווערען! פשוט גערצען! כּוועל עס דיר איז

אָווענד ברענגען, וועסטו זעהן. אַ וואוילעך יונג, דער סטראווע!
ער טרעפט אין פינטל!

וויקטאָר

אין פינטל אַריין?

יערשאָוו

אין פינטל, ברודער, אין פינטל. גלויב מיר, איך קען
בעסער דאָס לעבען פון דיר. דו קענסט דאָך, אין אַלגעמיין,
מיינע אָנשוואונגען. איך האָב זיך נישט געביטען. איך בין גע-
בליבען דערזעלבער ווי מיט דרייסיג יאָהר צוריק, ווען כ'בין
געגאנגען אין פּאָלק. נאָר איך, ברודער, רעכען זיך מיט דער
פּאַקטישער לאַגע. איצט איז אויפ'ן טאָג-אַרדנונג די פּראַגע ווע-
גען קאָנסטיטוציע—און אויב עס קאָן זי ווער אויסקעמפּען—איז
עס נאָר די זעמסטוואָ, דער ליבעראַלער טייל פון דער געזעלשאַפט.

וויקטאָר

דורך אַלאונטערטעניגסטע אַרעסען, דורך עלעגאַנט פּראָג-

דירען?

יערשאָוו

ביי דיר איז אַלעמאָל דאָסזעלבע! ביי דיר שפּילט די
פּאַרם אַ גרעסערע ראָל, ווי דער אינהאַלט. הער, דאָס וועט דאָך
זיכער בלייבען צווישען אונז. מיט דריי טעג צוריק האָט מיר
אַלעקסיי גאָורילאָוויטש דערצעהלט,—און ער ווייסט עס פון דער
זיכערסטער קוועלע, אַז דער צאַר אַליין וויל געבען אַ קאָנסטי-
טוציע, אַז ער האָט פעסט בעשלאַסען, פּערשטעהסטו מיך, צו
געבען קאָנסטיטוציע, נאָר די אַרומיגע קאָמאַרילע מיט פּאַביע-
דאָנאַסצווין בראש לאָזען נישט צו.

וויקטאָר

נו, איז וואָס דעריבער?

יערע און

נו, הייסט עס, אז אין די העכערע ספערען קומט פאָר אַ שטאַרקער און ערנסטער פאַרטיי-קאַמף. און אויב די לינקע פאַרטיי וועט בעקומען אַ דרייטע און שטאַרקע אונטערשטיצונג אין דער זעמסטווע-קאָן זי זיגען... וואָס דען מיינסטו, וויטטע וואָלט געוואָגט צו שפילען אַזאַ ריזיקאַלישע שפּיל, ווען ער זאָל נישט שפירען הינטער זיך אַזאַ שטאַרקע פאַרטיי? ... מיט צוויי וואָכען צוריק האָט פּיאָטר אַלעקסייעוויטש געהאַט אַב-אוידיענץ ביי וויטמע'ן. האָט איהם וויטטע צוויי ווערטער נאָר געזאָגט, אַז פּיאָטר אַלעקסייעוויטש איז איבעראַשט געוואָרען.

ליזא קומט אריין

ליזא

מען האָט געברענגט די פּאַסט, פּאַפּאַ. מ'וואַרט דאָרט אויף דיר. (יערשאָו געהט אַרויס) וואָס האָט דער פּאַטער מיט דיר גע-רעדט?

ל' וואָו קומט אריין

לאָוואָו

צו וויקטאָר'ן

גוט נ'אָווענד! גוט נ'אָווענד עליזאַוועטאַ מיכאַילאָוונאַ! איך האָב צו אייך, מיינע ליבע, עפעס אַנ'עסק. מיר מוזען אויף עטליכע טעג אויסבעהאַלטען איינעם אַנ'אונלעגאַלען. אין דער גאַנצער שטאָדט איז נישטאָ קיין איין זיכערע דירה. ס'אייןציגע זיכערע אָרט איז ביי אייך. מען קאָן?

וויקטאָר

נו, וואָס פאַר אַ פּראָגע? געוויס קאָן מען

ליזא

געוויס, געוויס וואו איז ער?

לאָרצאָר

איך קום באַלד מיט איהם. נאָר מאַכט אַזוי, אַז קיין זיי-
טיגע מענשען זאָלען נישט זעהן.

וויקטאָר

ס'וועט שוין זיין אין אַרדנונג. זיי רוהיג. געה, ברענג
איהם אַהער.

לאָרצאָר אַ

ליזאַ

ווי אַזוי טהוט מען, דער פּאַפּאַ זאָל איהם נישט זעהן.
ווייסט, איך וועל איהם אַבטרעטען מיין צימער און איך וועל
געהן נעכטיגען צו אַלעין. צו מיר אין צימער קומט דער פּאַ-
טער קיינמאַל נישט אַריין. נאָר ווי אַזוי וועט זיין מיט פּיאָ-
דאָרן?

וויקטאָר

פאַר פּיאָדאָרן שרעק איך זיך נישט. איהם דאַרף מען נאָר
זאָגען, ער זאָל נישט פּלוידערן—און גענוג. ער האַלט אַ סוד

פּיאָדאָר קומט אַרען מיט האַלץ

פּיאָדאָר

מ'דאַרף איינהייצען. אַ פּראָסט!

זעסט זיך אַראָב צו דער ערד און נעהמט איינהייצען אין איווען

ליזאַ

צו וויקטאָרין

וועגען וואָס האָט דער פּאַטער מיט דיר גערעדט?

וויקטאָר

ער האָט, ווי געוועהנליך, ענטוויקעלט זיינע פּאַנטאַזיעס

וועגען ליבעראלער ריכטונג. דער צאר, זאָגט ער, וויל געבען
קאָנסטיטוציע, נאָר מען לאָזט איהם נישט.

פֿיאָדאָר

אויסדרעהענדיג דעם קאָפּ

און אַ שטייגער, וועגען ערד, הערט מען גאַרנישט?

וויקטאָר

וואָס הייסט „וועגען ערד“?

פֿיאָדאָר

וועגען צוטיילען ערד, הייסט עס, עס וועט נאָך לאַנג
געדויערן?

וויקטאָר

ווער וועט דאָס זי צוטיילען, די ערד?

פֿיאָדאָר

ס'פערשטעהט זיך ווער: דער צאר! ווער דען?

וויקטאָר

נאַרישקייטען, ברודער, ס'הויבט זיך נישט אָן. דער צאר
וועט אייך גאַרנישט צוטיילען. איהר האָפט אומזיסט.

פֿיאָדאָר

נו, באַרין, דאָ ביזטו שוין געכאַפט... אין דידאָזיגע זאָ-
כען פערשטעהסטו דאָך גאַרנישט... אַ צוטיילונג וועט בעשטימט
זיין. מ'זאָגט אפילו, אַז די גאַנצע ערד, וואָס איז דאָ ביי די
פריצים, וועט מען צונעהמען און אוועקגעבען די פויערים.
מ'שמועסט, אַז ס'וועט זיין אַ מאַניפעסט פון צאַר..

וויקטאָר

שוין פאַלד פערציג יאָהר וואַרט איהר אויף אַ מאַניפעסט.

ווען דער צאר וואָלט געוואָלט געבען ערד, וואָלט ער שוין
לצנג געהאַט געגעבען.

פֿיאָדאָר

געגעבען וואָלט ערו און דער סינאָד וואָס וואָלט געזאָגט?
אודאי וואָלט ער געגעבען, נאָר דער סינאָד, צו אַלדי רוחות,
שטערט און לאָזט נישט... נאָר, שוין נישט לאַנג וועלען זיי
נאָך ווילדעווען! מ'דערצעהלט, אַז איין סאָלאַטעל האָט זיך
דערשלאָגען פֿיז צום צאר אַליין און האָט איהם אַלץ דער-
צעהלט. און דער צאר ווייסט שוין איצט אַלץ!

יויקטאָר

צו ליזאָן

נו, און געה טענה זיך מוט איהם אויסו

פֿיאָדאָר

מ'דערצעהלט נאָך עפעס: דער צאר האָט צונויפגערופען
די פֿריצים, די שררות און נאָך דאָרט פֿערשידענע סענאַטאָרען
און האָט צו זיי געזאָגט: טרעפט מיר, זאָגט ער, אַ רעטעניש.
כִּיהאַב—זאָגט ער—אַ טייער רייט-פֿערד, וואָס קיין בעסערס איז
אויף דער גאַנצער וועלט נישטאָ, ווייס איך נישט, וועלען זוהן
עס צו געבען—דעם עלטסטען, צי דעם מיטעלסטען, צי דעם
יונגסטען? דער עלטסטער קאָן גוט זיצען אויפֿן פֿערד, האָט ער
אַבער שוואַכע הענד, ער וועט זיך נישט קאָנען קיין עצה גע-
בען. דער מיטעלסטער האָט שטאַרקע הענד, האָט ער אָבער
קורצע פֿיס. און דער יונגסטער האָט הענד און פֿיס, ווי ס'דאַרף
צו זיין. וועמען זשע זאָל איך געבען דאָס פֿערד? זאָגען די
שררות צום צאר: „גיב אונז צייט דריי טעג צו בעטראַכטען זיך,
דערנאָך וועלען מיר געבען אַ תשובה.“ האָט זיי דער צאר גע-
געבען דריי טעג צייט אויף צו בעטראַכטען זיך. אין דריי טעג
אַרום זענען זיי געקומען. פֿרעגט זיי דער צאר: „נו, איהר האָט
געטראַפֿען?“, געטראַפֿען—זאָגען זיי—אדוני מלך. דאָס טייערע

פערד קומט דעם יונגסטען. נישט דער עלטסטער, נישט דער מיטעלסטער וועלען קיין עצה זיך נישט געבען און פאַר דעם יונגסטען איז עס ווי אָנגעמאַסטען. זאָגט צו זיי דער צאָר: „שרייבט אונטער“. האָבען זיי אונטערגעשריבען. (ער שטעלט זיך אויף. ציהט די הערטער) דע-מאָלט איז דער צאָ-אַר אויפגעשטאַנען, פּערוואָרפען די לענטע איבער'ן אַקסעל און אַזוי געזאָגט: „איהר האָט זיך אַליין בעגראָבען. איך האָב דריי זיהן-דאָס מיינט מען: די שררות, די סוחרים און די פּויערים. און דאָס טייערע פּערד-דאָס איז די ערד. די שררות, כאָטש זיי זענען דער עלטסטער קלאַס, האָבען זיי אָבער שוואַכע הענד, זיי קאָנען נישט אַרביי-טען; די סוחרים האָבען קיין פּיס נישט, זיי שטעהען נישט פּעסט אויף דער ערד, זיי וואָרפען זיך אין אַלע זייטען; און די פּויערים, אַזוי ווי זיי שטעהען פּעסט אויף דער ערד און אַרביי-טען קאָנען זיי אויך-קומט זיי די ערד. איהר האָט אַליין צו-געפּסקענט...“ האָט איהר אייך. זאָגט איהר גאָר, אַז ס'איז נאָ-רישקייטען!

וויקטאָר

דאָס אַליין איז מעשות, ברודער, מעשות!

פּיאָדאָר

מעשות זאָגסטו? און דעם צאָרס פּאַרטעט האָסטו שוין געזעהן?

וויקטאָר

געזעהן.

פּיאָדאָר

האָסטו בעמערקט, אַז ער האָט נאָר איין אויער?

ליזאַ

ס'טייטש איין אויער?

וויקטאָר

דער פּאַרטערט מוז מסתמא זיין אין פּראָפּיל.

פּיאָדאָר

יאָ, מיט איין אויער. זעהסט דאָך, ביי מיר און ביי דיר איז פּאַרהאַן צו צוויי אויערן און ביים צאַר נאָר איינס. פּאַר-וואָס איז דאָס, האָ?

וויקטאָר

נו, זאָג, פּאַרוואָס?

פּיאָדאָר

זעהסטו, אָנו, טרעף? נישקשה, מען ווייסט פון דעם אַלע צוליב דער ערד!

ליזאַ

וואָס הייסט?

פּיאָדאָר

דאָס הייסט! הער: די שררות זענען זיך צונויפגעקומען ביים צאַר אין שטוב. זאָגט צו זיי דער צאַר: „דער עולם, ס'הייסט די פויערים, זענען שרעקליך אַרים. מ'דאַרף זיי אַוועק-געבען די ערד. אַז נישט, האָבען זיי נישט פון וואָס שטייערן צו צאָהלען“. האָבען די שררות אַלע ווי איין מאַן געענטפערט „מיר ווילען נישט. די פויערים-זאָגען, זיי-וועלען אַזוי זעהן די ערד, ווי איהר, אדוני מלך, עהט אייערע אויערן“ זאָגט צו זיי דער צאַר: „און אַז איךעוועל יאָ זעהן מיין אויער, וואָס וועט זיין? וועט איהר יאָ געבען די ערד?“—וועלען מיר יאָ געבען“. זיי האָבען געמיינט, אַז ער זאָגט דאָס אויף אַ געלעכ-טער. נו, האָט דער צאַר אַרויסגעכאַפט די שווערד, האָט זיך אָפּגעהאַקט אַנ'אויער און אַ קוק געטהון דערויף. מילא, האָבען זיך די שררות געמוזט אונטערגעבען! און דער צאַר איז גע-

בליבען מיט איין אויער! זאָגט איהר אַז נישט!

געט אַרויס

ליזאַ

גאָט מיין איינציגער! וואָס פאַר אַ פינסטערניש! צי וועט
אַמאָל דורכשלאָגען אַ שטראַהל דורך איהר?

וויקטאָר

אייגענטליך איז ביים פּאָטער און ביי פּיאָדאָרין פונקט
דיזעלבע אידעאָלאָגיע. ביידע גלויבען, אַז דער צאַר האָט בלויז
גוטע כּוונות, ביידע לעגען די גאַנצע שולד נאָר אויף די אַר-
מיגע הויף-קאַמאַרילע, ביידע פּאַנטאַזירען, אַז דער צאַר זאָל
דערהערען זייער שטים. און ביי ביידע געהמט זיך דאָס אַלץ
פון נישט גלויבען אין די אייגענע כּחות.

לאַוזאַו אוי קאַנדעיעוו קומען אַרען. דער לעצטער—אין אַ מונדיר פון אַ סטיר

דענט, דאָס פנים פּערהילט אין אַ באַשליק

קאַנדעיעוו

האַרסט אַראָב דעם באַשליק, דעם פּאַלטאָ און דאָס היטעל
נו, אַדאַנק דיר, גאָטעניו! אַראָב דעם כּאָמוט! אַ גאַנצען
טאָג האָבען זיי מיך אין דעם אַרומגעפיהרט! (צו וויקטאָרין און ליזאַ)
גוט נ'אָווענד, בעלי-בתיים! שוועסטער-ברודער?

וויקטאָר

י

קאַנדעיעוו

קוקט אויפ'ן טיש

ביכער אָהן עין הרע! אַ פּאַק מיט הכּמותו ס'כאַפט אַזע
אַז אַ שרעק! וואָס, אין אַוניווערזיטעט?

לאַוזאַו

נו, אַרויס מיט שאַלת! איהר וועט זיך גלייכער אויסרוהען.

איהר זענט דאך צוויי געכט נישט געשלאָפּען.

קאַנדעיעוו

אַט אַנאַנשיקענישו! אַ ניאַנקע פון זיין ליבען נאַמען! דאָ
רוה, דאָ עס, דאָ טרינק. לאָז מיך מיט אַ מענש ריידען! רוה!
גערעהט גאָט צו דאַנקען גאַנצע צוואַנציג יאָהר! די זייטען טהוען
נאָך וועה.

לאָווצאָר

מיט אייך איז נישט אויסצוקומען! (געחמט אַרויס פון טעש ברויט
מיט האַרסט) אָט איז פּראָוויזיע פאַר אייך.

קאַנדעיעוו

אוי דו מאַרפּאַ, מאַרפּאַ... נו, אַדאַנק דיר, חבר, זיי נישט
בייז. איך בין שוין אַזוי. נו, איצט געה דיר. האָסט גענוג אַר-
בייט... גיב צו וויסען גוטע בשורות... און געדענק, אַז מעהר
ווי צוויי טעג קאָן איך דאָ נישט בלייבען, איך מוז זיין, ווייסט
דאָך וואו...

לאָווצאָר

נאָר למען השם, איהר זאָלט נישט אַרויסגעהן פון שטוב.
די גאַסען זענען פול מיט שפיצלעס.

קאַנדעיעוו

לאַכענדיג

נו, גוט, גוט! כּוועל זיך גוט אויפיהרען. כּוועל זיך
אַרונטערשטעלען אונטער אַ גלאָז

לאָווצאָר אַ

קאַנדעיעוו

אַ וואוילדער יונג! נאָר אַזאַ קאַנספּיראַטאָר, אַז ער קאָן דעם
געזונדסטען מענשען אין איינע דריי טעג אין קבר אַרייַנטריי-

בען. היינט האָט ער מיך אַ גאַנצען טאָג אין אַט די קאַמעדיאַנ-
טישע בגדים אַרומגעפיהרט איבער דער שטאָדט: צופוס, מיט
דער פוהר און מיט דער „קאַנקע“. דאָס האָבען מיר זיך פון
די שפּיאַנען געראַטעוועט. כאָטש איך בין זיכער, אַז קיין שפּיאַ-
נען האָבען זיך נאָך אונז נישט געיאָגט. און אויב זיי האָבען
אונז יאָ געיאָגט, איז עס דערפאַר, ווייל מיר זענען געלאָפּען.
איך בין צוויי וואַכען געווען אין מאַסקווא און בין פראַנק און
פריי אַרומגעגאַנגען איבער די גאַסען. און דאָרט זענען טאַקי
פאַרהאַן שפּיאַנען אויף טריט און שריט, נאָך דערצו אַזעלכע,
וואָס האָבען זיך שוין געיאָגט נאָך מיר. און פונדעסטוועגען
גאַרנישט. איך האָב זיך אָנגעטהון ווי אַ גלח, איך געה און צלם
זיך פאַר יעדען גאַטס הויז און דאָס ביז אַנטלויפט פון מיר,
ווי אַ שד פון ווירויך.

ליזאַ

איהר, הייסט עס... זענט פון טורמע אַנטלאָפּען?

וויקטאָר

ליזאַ וואָס פאַר אַ פראַגען?

קאַנדעיעוו

אַט הויבט איהר שוין אויך אָן קאָנספּירירען. פאַרוואָס
נישט פּרעגען? איהר בעהאַלט דאָך מיך אויס, זאָל איך זיך פאַר
איך אויך בעהאַלטען? איך קאָן דאָס נישט פּערטראַגען! יאָ,
מיין ליב מיידעל... ווי רופט מען אייך?

ליזאַ

מיך, ליזאַ און איהם, וויקטאָר.

קאַנדעיעוו

כּוועל איך טאַקי אַזוי רופּען, ליזאַ און וויקטאָר. און אַז
איהר וועט מיר ערלויבען, וועל איך אייך זאָגען „דו“. אַנאַלטע

פוערשע געוועהנהייט. איך קאָן דאָס יונגוואַרג נישט, איהרצענין!

ליזאַ

ביטעו! כ'בין זעהר צופרידען!

קאַנדעיעוו

צו וויקטאָרין

און דיך פרעג איך אפילו נישט. מעגסט ביזו זיין, צו
ס'געפעלט דיר נישט.

וויקטאָר

גוט!

קאַנדעיעוו

אַלזאָ, ווילט איהר, מיינע ליבע, וויסען, ווער און וואָס
פאַר איינער איך בין? אדרבא! אין די זיבעציגער יאָהרען בין
איך געווען אַ סטודענט. האָב איך געוואָרפען דעם אוניווערזיטעט,
בין אַוועק אין פּאָלק און האָב זיך פּערנומען מיט פּראָפּאַגאַנדע.
אַריינגעפאַלען. אָפּגעווען פינפּאונצוואַנציג יאָהר אין סיפּיר. פּרי-
הער אויף קאַטאַרגע, דערנאָך אין פּערשיקונג. שפּעטער בין איך
אַנטלאָפּען און אָט וואַנדער איך שוין דאָס זעקסטע יאָהר אַרום
איבער רוסלאַנד. כ'אַרבייט, וויפיל מיינע פּחות טראָגען אויס.
פּיהר שמועסען מיט דער יוגענד, מיט פּויערים, מיט אַרבייטער,
כ'רוף זיי צום קאַמף, כ'טייל זיך מיט זיי מיט מיינע ערפּאַה-
רונגען. אָט דאָס איז אַליץ.

וויקטאָר

ענטשוידדיגט! זענט איהר נישט קאַנדעיעוו?

קאַנדעיעוו

אודאי קאַנדעיעוו!

וויקטאָר

נעהמט איהם אַרום

יבענקער, האַרציגער!

ליזט דריקט איהם רי האַט

קאַנדעיעוו

געריהרט

אַדאַנק אייך, קינדער־לעך! אַדאַנק אייך, טייערע מיינע, נו,
 איז נויטיג געווען זיך צו קאַנספירירען? מיט דער יוגענד פיהר
 איך קיינמאָל נישט קיין פּאָליטיק. פערשטעהט זיך, אַז נישט צו
 אַלע יונגעלייט רוק איך זיך. אָבער מיט דער, מיט וועלכער
 איך קום זיך ציונויף, בין איך אָפען און פשוט. און זיי זענען
 מיט מיר אויך אַזוי. דערפאַר פערשטעהען מיר זיך געגענזייטיג.
 איך גלויב פעסט אין דער יוגענד. כ'גלויב אין איהר געוויסען,
 אין איהר נשמה. איך געה צו איהר, נישט צוליב דעם, זי זאָל
 מיך אויסבעהאַלטען פאַר שפּיאָנען. פאַר שפּיאָנען קאָן איך זיך
 אויסבעהאַלטען אין אַרימען נאַכט־געגער, אין פּאָליש פון דער
 צערקווע—און וואו איך וויל. איך געה צו דער יוגענד דער-
 פאַר, וויל איך דאַרף געוויסען, שכל הישר! (שטעהט אויף) אָט
 האָב איך אייך דערצעהלט וועגען מיר. איצט דערצעהלט איהר
 וועגען זיך.

וויקטאָר

נישטאָ וואָס צו דערצעהלען.

קאַנדעיעוו

שוין-זשע גאַרנישט? נו, למשל, וואָס טהוסטו?

וויקטאָר

איהר זעהט דאָך; איך זוברעווע, כ'גרייט זיך צום לעצ-
 טען עקזאַמען.

קאנדעיעוו

א-א-זוי! (צו ליוען) נו, און דו?

וויקטאָר

זי לעזט מאַרקסין.

קאנדעיעוו

אזוי גאָר!... לעזסט און מאַטערסט זיך, נאַטירליך. זאָגסט צו זיך כסדר: „אַך, וואָס פאַר אַ גראַבער קאַפּ איך בין! דאָס פערשטעה איך נישט און יענץ פערשטעה איך נישט... וואָס וועט פון מיר זיין, כ'טויג צו גאָרנישט.“ נו, זיי זיך מודה, אויפ-ריכטיג, ס'איז אמת?

ליזאַ

זעהר עריגסט

כ'טראַכט אזוי... און כ'וויין אָפט פון די מחשבות.

קאנדעיעוו

זעהסט, ווי איך האָב געטראָפּען. און געטראָפּען האָב איך דערפאַר, ווייל אַזעלכע מיידלעך ווי דו, וואָס וויינען, זענען פאַרהאַן צעהנדליגער טויזענדער. און וויילסטו איך זאָל דיר זאָ-גען פאַרוואָס דו וויינסט און מאַטערסט זיך?

ליזאַ

זאָגט.

קאנדעיעוו

כ'וועל טאַקי זאָגען. דו מיינסט, אַז דיינע ליידען און דיינע טרעהרען קומען פון דיין איידעל האַרץ? ניין, שוועסטער-לעבען! דו וויינסט פון גיריגקייט, פון פאַרשקייט! מעגסט זיך יאָ בעליידיגען, נישט בעליידיגען, איך זאָג דיר אָבער! פון טי-פען האַרצען דעם גאַנצען אמת. איהר זענט אַלע אַזעלכע גי-

ריגע, פאלשע און עגאָאיסטישע.

ליזא

דערשראָקען

גיריגע? ... פאלשע?

קאָנדעיעוו

יאָ, גיריגע! אַכט יאָהר האָסטו זיך געלערנט אין גימנאַז-
זיע און דיר איז עס וועניגו האָסט דורכגעלעזען פּושקין'ען,
טורגעניעוו'ן, טאַלסטאָיע'ן, האָסט דורכגעלעזען שלאָססער'ן, דאַר-
ווינ'ען, ניטשע'ן, — דיר איז דאָס נאָך אויך וועניגו איצט לעזסטו
מאַרקס'ן, עס וועט דיר געוויס אויך וועניג זיין. נאָך מאַרקס'ן
וועסטו דאַרפֿען העגעל'ן, פּיכטען, פּיערבאַכ'ן. און וועסטו זיי
שוין אויך האָבען געלעזען, וועסטו נאָך אַלץ קלאָגען און זיך
פּייניגען! „אַך, וואָס פאַר אַ נישט איך בין, איך האָב נאָך די
ווענוס פון מילאָ נישט געזעהן? נו, גיב אַ טראַכט, איז דאָס
נישט געוויסענלאָז, גיריג און עגאָאיסטיש? דו מוזט האָבען
מאַרקס און אַווענאַריוס און ווענוס. און הונדערט מיליאָן מענ-
שען, וועלכע בעצאָהלען מיט זייער שווייס און בלוט דיין
לעהרע—פּוילען דערווייל אין פּינסטערניש, ווערען געשוואָלען
פון הונגער, קומען אום און ווערען פערשמיסען פון טשערקע-
סען און אין דערזעלבער צייט האָסטו גאָר אין זין אַנצופילען
דיין קאַפּ מיט וויסענשאַפטען. דו דאַרפסט אַלץ—און איהם, דעם
פּאָלק, וואָס?

ליזא

שטאַרק אירפּאָרעגט

טאָ וואָס-זשע טהוט מען? ווי אַזוי קאָן מען געהן צום
פּאָלק אָהן וויסען, אָהן דער געהעריגער צוגרייטונג פּדי צו
קאָנען עפעס געבען דעם פּאָלק, דאַרף מען דאָך אַליין וויסען.
און אַז איך אַליין האָב זיך נאָך נישט פּונאַנדערגעקליבען?

קאנדעיעוו

אין וואָס האָסטו זוך נישט פונאַנדערגעקליבען? אין דעם
 צי דער פויער איז טעמפּ און נאַריש? אָט געה צו איהם צו און
 גיב אַ קוק, וועסטו זיך פונאַנדערקלויבען. וואָס נאָך ווייסטו
 נישט? צי עס איז נויטיג טעראָר? אָו דו ווייסט נישט, טאָ בע-
 נויך נישט קיין טעראָר און רעד נישט דערפון. און איצט קלויב
 זיך פונאַנדער אין דעם, וואָס דו ווייסט יאָ, אין דעם, וואָס
 דו קאָנסט יאָ געבען דעם אונוויסענדען פאָלק. דו קאָנסט איהם
 דערצעהלען וועגען דער זעלבסטטהערשונג, קאָנסט איהם דער-
 צעהלען וועגען די יסודות פון סאָציאַליזם, קאָנסט איהם דער-
 צעהלען ווי אַזוי עס קעמפען זיינע אַרבייטער-ברידער אין אַ-
 דערע לענדער, קאָנסט איהם ערקלערען ווי אַזוי ער ווערט עקס-
 פּלאַטירט אי פון צאַר, אי פון פרייך, אי פון פאַפּריקאַט, קאָנסט זאָגן

ליזאַ

איך ווייס אָבער נישט, ווי אַזוי מען רעדט צום פאָלק.
 איך האָב זיך קיינמאָל נישט צונויפגעטראַפען, נישט מיט'ן פויער,
 נישט מיט'ן אַרבייטער.

קאנדעיעוו

און מאַרקס וועט דיך דאָס אויסלערנען? אָט געה און לערן
 זיך. און נעהם טאַקי מיט זיך מיט מאַרקס'ן און אַלע אַנדערע
 וויסענשאַפטען. אַרבייט און לערן זיך. עס וועט דיר נאָך קלע-
 קען צייט אויף צו לערנען זיך אויך און פונאַנדערצוקלויבען
 זיך אין פראַגען אויך. און וועסטו אַמאָל אַריינפאַלען אין טור-
 מע-וועסטו דאָך שוין געוויס האָבען גענוג פרייע צייט, אַ סך
 פרייע צייט, כּאָטש הויב אָן פון פאַלעס'ן. אַנדערש וועסטו זיך
 צוואַנציג יאָהר פסדר לערנען און אָו דו וועסט שוין אַליך האָ-
 בען געלערנט, אין אַלע פראַגען זיין קלאָר, וועסטו זיך ערשט
 אַרומזעהן, אָו דו האָסט קיין נשמה שוין נישט. אָבער לערנסטו
 און אַרבייטסט, וועט דיין נשמה בלייבען גאַנץ, די פראַגען גע-

לעזט און דאָס געוויסען רוהיג.

ליזאַ

געהט צו צו קאַנדעיעוין, נעהמט אַרום זיין קאַפּ און קושט איהם אין שטערן
אַדאַנקו איך... געה!

קאַנדעיעו

איך דאַנק דיר אויך, ליפּינקע, הצרציגע! (צו וויקטאָר)
און דו?

וויקטאָר

וואָס? איך האָב זיך שוין, דוכט זיך, יאָ פּונאַדערגעקלי-
בען. כ'האַב שוין עפעס פּרוּבירט. ס'איז דאָ אַרבייט—גיט אַהער.
איך בין גרייט!

קאַנדעיעו

גיט אַהער! אַליין נעהם דיר אַרבייט, נישט—גיט אַהער!
וואָס זענען מיר דען נאַטשאַלסטוואָ? מען זאָל איהם געבען! ווי
אַלט ביזטו? מיר האָבען צו אַכצעהן—ניינצעהן יאָהר, קיינעם נישט
פּרעגענדיג, געשאַפען אַ סאָציאַליסטישע בעוועגונג אין פּיראָני-
פּופּציג גובערניעס. און אייך דאַרף מען נאָר געבען! און איהר
אַליין וואו זענט? און די איניציאַטיוו אייערע וואו איז? ווער
איז בעל-הבית איבער'ן געפייניגטען און ליידענדען רוסלאַנד?
נאַטשאַלסטוואָ, צי דו? די נאַטשאַלסטוואָ אָנערקענסטו נישט? טאָ
אָנערקען זיך זעלבסט אַלס בעל-הבית און הויב אָן בעל-הבית'ע-
ווען! זעה נאָר, וואָס פאַר אַ גובערניע דו האָסט פאַר דיר: אין
אַ וואָך צייט וועסטו זי נישט אויספאַהרען. און וואָס איז איצט
ביי אייך? ווער אַרבייט אויף די פאַבריקען? ווער אַרבייט אין
דאַרף? ווער צווישען דער יוגענד? קיינער נישט. אַ חרפה און
אַ שאַנד! און דו זאָגסט: גיט אַהער און גיט אַהער!

פּיאָדאַר געהט אַריין

פּיאָדאַר

נישט בעמערקענדיג קאַנדעיעוין

פריהער, פאר דער פרייהייט, האָבען מענשען אויך נישט געוואָלט גלויבען. עס קאָן נישט זיין, האָבען אַזע געזאָגט, אַז מיזאַל ביי די פריצים צונעהמען די מענשען. האָט מען אַזוי לאַנג גערעדט, ביז מ'האַט זיך דערוואַרט. מיט דער אייזענבאַהן אויך אַזוי. אַז מ'האַט אָנגעהויבען צו רעדען דערפון, האָבען אַלע געלאַכט: ס'קאָן נישט געמאַלט זיין, האָבען זיי געזאָגט, אַז אַ וואָגען, אַחן פערד, זאָל אַליין לויפען. האָט זיך אָבער אַרויס-געוויזען, אַז ס'איז יאָ געמאַלט. ס'לויפט טאַקי. דאָסזעלבע איצט מיט דער ערד. אָט לאַכט איהר אויך: עס איז נישט מעגליך, זאָגט איהר, מיזאַל געבען. אָבער אַז מענשען רעדען—וועלען זיי זיך דעררעדען.

קאַנדעיעוו

ווער, הייסט עס, וועט געבען די פויערים ערד?

פֿיאַדאַר

קוקט זיך אַרום

ווער? דער צאַר וועט געבען! וואָס הייסט, ווער?

קאַנדעיעוו

אין פאַר זיך וועט דער צאַר נעהמען

פֿיאַדאַר

פֿערוואַנדערט

פאַר זיך!...

קאַנדעיעוו

נו, יאָ, זיך, פֿדי צו בעאַרבייטען, אַקערן און זייען?

פֿיאַדאַר

וואָס רעדסטו עפעס? דער צאַר אַקערט און זייעט דען?

קאנדעיעוו

נא איהו

ער אקערט נישט און זייעט נישט? ער געהערט, הייסט
עס, נישט צום פויערים-שטאנד?

פֿיאָדאַר

ניין...

קאנדעיעוו

צו וואָס זשע פאָד אַ שטאַנד דען געהערט ער? צום
שררה'שען, אודאי?

פֿיאָדאַר

נישט גערן

צום שרוה'שען.

קאנדעיעוו

אויב זשע דער צאַר געהערט צום שררה'שען שטאַנד,
האָט ער דאָך, הייסט עס, זיין ערד און זיינע קרובים האָבען
אויך ערד. פאַרוואָס-זשע גיט ער נישט אַוועק זיין ערד און
זיינע קרובים'ס ערד צו די פויערים? נו, זאָג, פאַרוואָס?

פֿיאָדאַר

אין פערלעגענהייט

ווער ווייסט איהם דען? אויף דערויף איז ער דאָך אַ צאַר...

קאנדעיעוו

אַלזאָ, גוט. איצט ווייטער: דו זאָגסט, אַז דער צאַר וועט
אינגליכען אַוועקנעהמען די ערד ביי די פריצים און אַוועקגעבען
זי די פויערים. פאַרוואָס זשע האָט ער עס ביז אַהער נישט
געטהון?

פֿיאָדאַר

פאַרוואָס? דער סינאָד האָט נישט געלאָזט.

קאַנדעיעוו

און ווער זשע זיצט דאָרט, אין סינאָד?

פֿיאָדאַר

פערשטעהט זיך, אַז פריצים

קאַנדעיעוו

קומט דאָך אויס אַזוי: דער צאַר מיט די פריצים זיצען
אין סינאָד. דער צאַר הייסט זיי אַוועקגעבען די ערד צו די
פויערס און זיי פאַלגען נישט, בונטעווען זיך, הייסט עס?
ריכטיג?

פֿיאָדאַר

דערפרעהט

אַט-אַט. אַזוי איז עס טאַקו!

קאַנדעיעוו

פאַרוואָס זשע אונטערדריקט נישט דער צאַר די בונטאַוו-
טשיקעס? פאַרוואָס שיקט ער נישט אַרויס קעגען זיי קיין סאַל-
דזשען?

פֿיאָדאַר

פאַרוואָס ער אונטערדריקט זיי נישט?... ער האָט מורא

קאַנדעיעוו

און וועלכע זענען דאָ מעהר אין לאַנד: פויערס, צי פריצים?

פֿיאָדאַר

ס'איז גוט! פערשטעהט זיך, צו פויערס. אונזערע ברי-

דער, זאָרפס-מענשען, זענען אודאי כמעט גאַנץ רוסלאַנד און פריצים וועט אינגאַנצען זיין אַ קליין הייפעלע.

קאַנדעיעוו

און אויב די פויערים מאַכען אַ בונט צוליב ערד אָדער צוליב צינזען, שיקט דער צאַר קעגען זיי אַרויס סאַלדאַטען און הייסט זיי שיסען אויף די פויערים. פאַרוואָס זשע האָט ער נישט קיין מורא אונטערצודריקען די פויערים און פאַר די פריצים, כאָטש זיי זענען אַ קליין הייפעלע, האָט ער יאָ מוראז נ, זאָג מיר.

פֿיאַדאַר

אין גרויס פֿערלעגענהייט

נ, זאָג דו.

קאַנדעיעוו

ניין, דו זאָג.

פֿיאַדאַר

ניין, זאָג דו.

קאַנדעיעוו

נ, ווילסט, וועל איך זאָגען. דאָס אַלץ איז נישט מעור ווי אַ שווינדעל! אָט וואָס!

פֿיאַדאַר

אַ שווינדעל, זאָגסטו?

קאַנדעיעוו

יאָ, אַ שווינדעל! ווען דער צאַר וואָלט געוואָלט געבען די פויערים ערד, וואָלט ער קודם כל אַוועקגעגעבן זיין איי-גענע ערד. ווען ער וואָלט געוואָלט די טובה פון די פויערים,

וואָלט ער נישט אויסגעקליבען פֿאַר זיינע עצה-געבער בלויז פריצים און רייכע, נאָר ער וואָלט זיך בעראַטען מיט דעם פראַ-סטען פּאָלק. אַ חוץ דעם, ווען ער וואָלט נישט געווען יד אחת מיטן סינאָד, וואָלט ער זיי שוין לאַנג געהאַט אָנגעלערנט, וואָלט ער פֿאַר זיי קיין מורא נישט געהאַט, ווי ער האָט קיין מורא נישט פֿאַר די פּויערים...

ס'הערט זיך אַ קלונג

ליזאַ

דער פּאַפּאַ איז געקומען.

פֿיאַדאַר

כֿוועל געהן עפענען. (אָ)

וויקטאָר

איהר האָט אונז געגעבען אַ דעקציע, ווי אַזוי צו רעדען מיט אַ פּויער. איך האָב שוין מיט איהם פיל מאָל גערעדט און האָב נישט געוואוסט ווי אַזוי צוצוקומען צו אַט דער פעסטונג פון אמונה אין צאַר.

קאַנדעיעוו

נישטאָ קיין גרינגערס, ווי צוצוקלאַפען אַזאַ פּערפּוילטע פעסטונג.

ליזאַ

דער פּאָטער איז געקומען. ער קאָן נאָך אַריינקומען דאָ אַהער. געהט בעסער אַריין צו מור אין צימער.

קאַנדעיעוו

ווער איז אייער פּאָטער? איך האָב זיך גאַרנישט געפרעגט, ווי איז אייער פּאַמיליע?

וויקטאָר

יערשאַוו.

קאנדעיעוו

אַ בעקאנטע פאמיליע. כ'האָב אַמאָל געקענט אַ יערשאָוו.

וויקטאָר

איהר האָט אפשר דעם פאָטער געקענט. ער איז אַמאָל אויך געווען אַ רעוואָלוציאַנער. ער איז אין טורמע געזעסען.

קאנדעיעוו

אין וואָס פאַר אַ בעשולדיגונג?

וויקטאָר

פון פּראָצעס 193.

קאנדעיעוו

שפּרינגט אויף

וואָס רעדט איהר! ווי רופט מען אייער פאָטער? נישט מיכאַיל?

וויקטאָר

מיכאַיל יעגאָראָוויטש.

קאנדעיעוו

טייערע מיינען מיינס אַנאַלטער חבר און פּריינד. מיר זע-
נען צוזאַמען אין פאָלק גענאַנגען, צוזאַמען פּראָפּאָגאַנדירט, צו-
זאַמען אין טורמע געזעסען. וואו איז ער? איך מוז איהם זעהן.
(אַ קלאַפּ אין טהיר) ער איז דאָ!

יערשאָוו קומט אַרײַן

יערשאָוו

נישט בעמערקענדיג קאנדעיעוו'ן, דערלאנגט וויקטאָר'ן אַ ממער. אַסוואָבאָזשדעניע.

אַט האָסטו, וויקטאָר.

בעמערקט קאנדעיעוו'ן, וועלכער קוקט זיך אין איהם שטאַרק אַינ. קוקט אויך
אויף איהם פּערזאָנלעך, מאַכט אַ טריט צו איהם.

קאנדעיעוו

דערקענסט נישט?

יערשאָוו

גאָט מיינער!... נישט שוין-זשע... אנדריי?...

קאנדעיעוו

אנדריי. (שטעקט אויס צו איהם די האַנד) נו, וואָס מאַכסטו, מישאָ!

יערשאָוו

גאָטעניו! אַזוי אומגעריכט! (בעהמען זיך אַרום) ווי אַזוי? פון וואַנען?

קאנדעיעוו

פון יענער וועלט.

יערשאָוו

ווען האָט מען דיך בעפרייט?

קאנדעיעוו

מ'האָט מיך נאָך נישט בעפרייט. כ'האַב זיך אַליין בעפרייט

יערשאָוו

שטיל

ביזט אַנטלאָפּען?

קאנדעיעוו

אַנטלאָפּען. שוין דאָס זעקסטע יאָהר, ווי כ'וואַלגער זין אַרום איבער רוסלאַנד אונלעגאַל. אָט האָט מען מיך געבראַכט צו דיין יונגוואַרג צו בעהאַלטען.

יערשאָוו

אַזוי, אַזוי! גאָר אומגעריכט!

קאנדעיעוו

אזוי איז עס. נו, לאָמיר זיך, פרודער, אַ ביסעל דורכ-
שמועסען מיט דיר. נאָר מיט דיר וואָלט איך געוואָלט רעדען
אונטער פיר אויגען.

ליזא

מיר וועלעז צוועקגעהן.

אַב מיט וויקטאָרין

יערשאָוו

נו, דערצעהל, ליבער, ווי, וואָס? ווי האָסטו געלעבט און
געליטען? מיר האָבען זיך דאָך שוין דרייסיג יאָהר נישט געזעהן!

קאנדעיעוו

וואָס זאָל איך דיר דערצעהלען? מיין ערצעהלונג איז אַ
קורצע...

יערשאָוו

געזונט ביזטו? זעהסט נאָך אויס אַ וואוילער יונג.

קאנדעיעוו

וואָס מיר געזונד? אויף „קאזיאָנע“ קעסט אַבגעלעבט פינפ-
אונצוואַנציג יאָהר.

יערשאָוו

ווי אזוי איז דיר געלונגען צו אַנטלויפען?

קאנדעיעוו

דאָס איז נישט קיין גרויסע קונץ. כּהאַב גענומען און בין
אַנטלאָפּען. אַט דערצעהל דו וועגען זיך. ווי לעבסטו? וואָס
טהוסטו?

יערשאָוון

איך? אויך נישט קיין גרויסע געשיכטע. ווי דו זעהסט, האָב איך זיך פֿעגאַליזירט. לעב אַלס פּריץ. געהאַט אַ ווייב, איז זי געשטאַרבען... צוויי קינדער. זיי ערצויגען... דוכט זיך, וואוי-לע קינדער...

קאַנדעיעוו

וואָס דערצעהלסטו מיר פּין זיין איך פּרעג זיך וועגען דיר צליין. וואָס טהוסטו?

יערשאָוון

אַט, כֶּאַרבייט אין די זעמסטוואָ...

קאַנדעיעוו

נו, און וואָס נאָך?

יערשאָוון

וואָס נאָך? מעהר גאַרנישט... אַ פּירגער, ווי אַלע פּירגער. כֶּפּערנעהם זיך פּון צייט צו צייט מיט לייבעראַלער שותלנות.

קאַנדעיעוו

אַזוי-וי! (פּריצע) וועניגליך... כֶּהאַב מעהר ערוואַרט פּון דיר!...

יערשאָוון

איך האָב אויך, ברודער, פּון זיך מעהר ערוואַרט און האָב זיך גענאַרט... נישטאָ קיין ברירה.

קאַנדעיעוו

וואָס? נישטאָ קיין ברירה? און דאָס רעדסט דו, מיכאַל?

יערשאָוון

יא! איך!

קאנדעיעוו

א חרפה.

יערשאָוו

עך, ברודער, נישט קיין חרפה! דיר איז לייכט צו רע-
דען! דו ביזט פינפאונצוואַנציג יאָהר געווען אויסער צייט און
רוים—ביזטו געבלבען אונבעריהרט. וואָלסטו אָבער געלעבט די
לעצטע פופצעהן-צוואַנציג יאָהר דאָ אין אונזער מדבר, וואָלסטו
אַנדערש גערעדט! וואָרום דו ווייסט, וואָס פאַר אַ צייט דאָס איז
געווען? עס האָט דאָך טראָפּען נאָך טראָפּען דאָס לעבען אויס-
געוויגען. אַרום און אַרום חושך, טויטקייט, אַפּאַטיע, הפּקרות.
איז עפעס גרינג געווען דעמאָלט צו האַלטען הויך די פּאָהן.
ס'איז נאָר אויסגעקומען אַריינצוקריכען אין דער שאַל און איינ-
שרומפען זיך, בענוגענען זיך מיט קליינע מעשים און אפילו
דאָס קליינע איז אויך אַנגעקומען מיט מאַטערניש... און אויב
מיר זענען איבערגעקומען אָט דעם חושך מיט אַ פּונק אין האַרץ,
איז דאָס אויך אַ העלדישקייט. יאָ!

קאנדעיעוו

פערניגט זיך

אַ גרויסען יישר פּה דיר, דו העלד פון קליינע מעשים!
הער זשע! מיר האָבען דאָרט אויך נישט געלעבט אויסער צייט
און רוים. מיר האָבען אויך געפיהלט די חושך-צייט. און פיל
פון אונז זענען טאַקי אַוועק. טייל לערנען די יוקאַגירען, טייל
די יאַקוטען, אַנדערע נאָך וועמען אַנדערש. טייל צו דער ווי-
סענשאַפּט. טייל האָבען זיך אפילו דערשלאָגען צו קאַרירעס
און אָרדענס. אָבער נישט אַלע! די אַלטע גוואַרדיע איז נישט
געגאַנגען אויף קאַמפּראַמיסען! מיר האָבען געוואַרט! מיר האָבען
געגלויבט. מיר זענען יעדען טאַג, יעדע שעה געווען גרייט, מיר
האָבען זיך איינגעהערט, צי הערט מען נישט קיין רוף. און
ווען דער רוף האָט זיך דערהערט, זענען מיר געגאַנגען מיט

דער אַלטער ליבער פּאָהן, מיט'ן אַלטען גלויבען און מיר האָ-
בען אָנגעטראָפּען אַ יוגענד, וועלכע האָט זיך אָפּגערוּפּען אויף
אונזער רוף, מיר האָבען אָנגעטראָפּען אַ ניי פּויערטום, אַ נייעם
אַרבייטער... און דו, אַלטער, וואָס האָסטו געטוהן, ווען די
חושן-צייט איז אַוועק? גיב אַנ'ענטפּער! !

יערשאָוו

טעגט פּערמאָריעט

נישטאָ קיין ענטפּער... איצט זענען נייע צייטען, נייע
פּאָדערונגען... מ'פּערשטעגט אונז נישט און מיר פּערשטעגן
זיי נישט.

קאַנדעיע

נישט אמתו מ'פּערשטעגט אונז! (פּיווע) ע-עך, אַלטיטשקער,
טהו אַ קוק אויף זיך: וויפּיל האָסטו נאָך אינגאַנצן צו לעבען?
דו וועסט דאָך שטאַרבען אויף דיין בעט, ווי אַ הונד אין זיין
בוּדע. אַ חרפה, אַ חרפה איז בעת מלחמה צו שטאַרבען אין
אייגענעם בעט! אויפ'ן שלאַכטפּעלד דאַרף מען שטאַרבען דו ביזט
דאָך אַ סאָלדאַט פון דער אַלטער רעוואָלוציאָנערער גוואַרדיע!

יערשאָוו

לעגט אַרויף די האַנד אויף זיין אַקסעל

הער זיך איין, פּריינד. דו האָסט אָנגעריהרט די אָנגע-
וועהטאַגסטע סטרוּנע אין מיין האַרץ... פּערשעם מיך נישט...
איך... האָב נישט פּערראַטען... גאָט איז אַנ'עדות, ביי מיר אין
דער נשמה איז געבליבען אונבעריהרט, דאָס אַלטע, דאָס טייע-
רע. אויף דער נשמה האָט זיך נאָר אָפּגעלעגט אַ שימעל, אַ
פּערפּוילטער, אַ מיאוסער, אַ קליינליכער, אַ פּחדנות'דיגער. אָבער
די נשמה איז אונבעריהרט—און איך בין נישט געשטאַרבען..
איך בין נאָך פּעהיג אָפּצוטרײסלען פון זיך אַפֿן, וואָס האָט
אָפּגעלעגט אויף מיין נשמה און... ווידער זיך שטעלען
רייגען, ווען דער שופּר וועט רופּען..

קאַנדעיעוו

דער שופר האָט שוין גערופען! די אַלטע האָבען אַ גרוי-
סע אויפגאַבע פאַר זיך!

יערשאָוו

נעהמט איהם אַרום

אַנדריי! כ'פיהל, אַז אַ פּערטעל יאָהרהונדערט פאַלט מיר
פון די פלייצעס אַראָב! כ'פיהל, אַז דאָס אַלטע האַרץ הויבט ווי-
דער אָן צו קלאַפען... אויב די אַלטע האָבען אויך אַנאָויפגאַ-
בע פאַר זיך—וועלען מיר בעווייזען, וואָס מיר קאַנען! וואָרט,
כ'ועל אַריינרופען די קינדער.

נעהט שנעל אַרויס

קאַנדעיעוו

שטעהט פּערטראַכט, געריהרט

עס האָט זיך אָפגערופען אין איהם די אַלטע גוואַרדיען

פּיאָדאַר קומט אַרײַן

פּיאָדאַר

נעהט פּאַרזיכטיג צו צו קאַנדעיעוו!, גיט איהם אַ צופּ ביים אַרבעל
הער נאָר!

קאַנדעיעוו

וואָס?

פּיאָדאַר

פון וועלכע שטאַמסטו?

קאַנדעיעוו

פון די פויערים, ברודער, דערפאַר קען איך דעם פויער-
שען גורל.

פֿיאָדאָר

איינרוימענדיג

זאָגסטו, אַז וועגען ערד איז אַלץ נאָר אַ שווינדעל?

קאַנדעיעוו

בעשטימט אַ שווינדעל. ווילסט, וועל איך דיר דערצעהלען
וועגען צאר.

פֿיאָדאָר

נו, דערצעהל...

זעסט זיך, יערשאָו קומט מיט שנעלע טריט אַרײַן

יערשאָוו

אויפגערעגט

אַנדריי, ס'הויז איז אַרומגערינגעלט פון זשאַנדאַרמען! וואָס
טהוט מען?

קאַנדעיעוו

שוין? ... קיין זייטיגער אַרויסגאַנג אין שכנישען הויז אַריין
איז נישטאָ? ...

יערשאָוו

ניין.

קאַנדעיעוו

נאָך אַ וויילע טראַכטען צו פֿיאָדאָר'ן ענטשלאָס

הער אויס, ברודער! ווי דו זעהסט מיך, האָב איך דריי-
סיג יאָהר געדינט דעם פּויערים-פּאָלק מיט לייב און לעבען,
דערפאַר האָט מען מיך געטריבען, געפייניגט, פּערשפּאַרט אין
טורמע און אויף קאַטאָרגע. איצט זענען די זשאַנדאַרמען געקו-
מען מיך ווידעראַמאל זעהמען. דין מיר איצט אָב, ברודער. טהו
אַ טובהו

פֿיאָדאַר

צומישט

וואָס? אדרבה!... פאַרוואָס נישט אַרויסהעלפּען, אַז דו ביזט
אַ גוטער מענש?

קאַנדעיעוו

אַרף פון זיך שנעלער אַראָפּ דאָס פעלצעל, די וואוילי-
קעס, דאָס היטעל-גיב עס מיר-און דו לעג זיך אויפ'ן אוי-
ווען. איך וועל זיך פערשטעלען פאַר'ן עלטערן הויז-וועכטער און
דו, אויב מ'וועט דיך פרעגען, וועסטו זאָגען, אַז דו ביזט דער
געהילף און ענטפער, אַז דו וויסט פון גאַרנישט. (אַ שאַרפּער קלונג)
נו, שנעליי-

פֿיאָדאַר

דערלאַנגט איהם ברייטליך די האַנד

גוטו אָט היַסטוו

וואַרפט פון זיך פליג אַראָפּ דאָס פעלצעל, די וואויליקעס, דאָס היטעל און
דערלאַנגט עס קאַנדעיעוו'ן

קאַנדעיעוו

טהוט אָן. נעהמט אַ ליכט, געהט צו דער טהיר. צו יערשאַוו'ן

זיך אויף אַבאַרט, ברודער, האַלט זיך רוהיג! וואו זע-
נען ד' קינדער, אינדערהיים?

פֿיאָדאַר

אוועקגעגאַנגען.

קאַנדעיעוו געהט אָפּ מיט'ן ליכט, נאָך אירם אָר. אַ צווייטער קלונג.
יערשאַוו זעצט זיך צום טיש און פּערטיפּט זיך אין אַ ביכעל. אַ לאַנגע פּויע
עס קומט אַרײַן אַ זשאַנדאַרמען-קאַפיטאַן, צוויי זשאַנדאַרמען, נאָך זיי קאַב-
דעיעוו מיט'ן ליכט.

זשאנד. קאפ.

דאָ וואוינט מיכאַיל יעגאַראָוויטש יערשאָוו

יערשאָוו

דאָס בין איך, וואָס פערלאַנגט איהר?

זשאנד. קאפ.

איך האָב אַ בעפעהל צו מאַכען ביי אייך אַנאַפּיסק. ביי
אייך אין הויז בעהאַלט זיך אויס אַ פּאָליטישער פּערברעכער,
וועלכער איז אַנטלאָפּען פון קאַטאַרגע.

יערשאָוו

איהר האָט אַ טעות. ביי מיר אין הויז בעהאַלט זיך קיי-
נער נישט אויס.

זשאנד. קאפ.

ערלויבט מיר אייך אויפּמערקזאַם צו מאַכען, אַז איך האָב
קיינ טעות נישט. מיט אַ שעה צוריק איז ער דאָ אַריין צוזאַ-
מען מיט אַ סטודענט, וועלכער איז צוריק אַרויסגעקומען איינער
אַליין און איז איצט אַרעסטירט...

יערשאָוו

כ'זאָג אייך נאָכאַמאָל, אַז איהר האָט אַ טעות. איבריגענס,
זוכט

זשאנד. קאפ.

מיר'ן זוכען, מיר'ן זוכען! (קוקט זיך אַרום איבער'ן זימער. צו קעג-
דעיער'ן) דו ביזט דער וועכטער פון דאַנען?

קאַנדעיעוו

גלייכט זיך אויס. סאַלוטירש

איך, וואָסע וויסאַקאַבלאַגאַראָדיעו!

זשאנד. קאפ

איז דאָ ווער פריהער אַריינגעקומען?

קאנדעיעוו

כ'קאָן נישט וויסען, וואָשע וויסאָקאָבלאַגאַראָדיע.

זשאנד. קאפ.

וואָס הייסט, קאָנסט נישט וויסען? דו האָסט דאָך גע-
עפענט די טהיר?

קאנדעיעוו

איך, וואָשע וויסאָקאָבלאַגאַראָדיע!

זשאנד. קאפ.

נו, איז דאָ ווער אַריינגעקומען?

קאנדעיעוו

כ'קאָן נישט וויסען, וואָשע וויסאָקאָבלאַגאַראָדיע.

זשאנד. קאפ.

דאָס הייסט אַנ'אייזעל! (איבערקלערענדיג זיך) איבריגענס! (צו
יערשאַח'ן) כ'בעט אייך בעזייטיגען זיך אין אַ צווייטען צימער.
זשאנדארם) געה מיט איהם!

יערשאַח מיט'ן זשאנדארם אָ

זשאנד. קאפ.

נעהט צו נאָנט צו קאנדעיעוו'ן

דו האָסט, ווייזט אויס, געדינט אין סאָלאַטען?

קאנדעיעוו

געדינט, וואָשע וויסאָקאָבלאַגאַראָדיע! דריי קיסרים געדינטו

זשאנד. קאפ.

געווען אין שלאכטען?

קאנדעיעו

געווען, וואָשע וויסאָקאָבלאָגאַראָדיע! אויף די טערקען זע-
נען מיר געגאַנגען. צוויי וואונדען אין שלאכטען בעקומען.

זשאנד. קאפ.

מאָלאָדיען! פיין!

קאנדעיעו

מיט אַלע כחות! וואָשע וויסאָקאָבלאָגאַראָדיע!

זשאנד. קאפ.

הער זשע, סאָלדאַט. עס זענען איצט אויפגעקומען, הערסטו,
אַזעלכע מענשען, וועלכע מאַכען אַן צרות, פערשטעהסט? וועלכע
זענען אונטערגעקויפט פון אונזער שונאים, די פאָליאַקען, יודען
און אַנדערע און זיי געהען געגען אונזער קיסר. פערשטעהסט?

קאנדעיעו

כ'פערשטעה, וואָשע וויסאָקאָבלאָגאַראָדיע! אַזעלכע אינער-
ליכע שונאים.

זשאנד. קאפ.

ריכטיג! און פאַר כאַפען זיי איז בעשטימט אַ גרויסער
לויף און אַ דאַנק פון נאַטשאַלסטוואָ.

קאנדעיעו

מיט אַלע כחות! וואָשע וויסאָקאָבלאָגאַראָדיע!

זשאנד. קאפ.

אַלזאָ, איצט זאָג מיר: איז דאָ היינט אין אָוענד אַריינ-

געקומען איינער אַנאַלטיטשקערן דער אַלטער איז דאָס טאַק
אַנאַנערליכער שונא...

קאַנדעיעוו

כ'קאָן נישט וויסען, וואָשע וויסאַקאַבלאַגאַראָדיע! אַזוי ווי
כ'בין אַ גאַנצען אָווענד געזעסען ביים שכנישען וועכטער און
געשפּילט אין קאָרטען, ווייס איך נישט, צי עס איז דאָ ווער
געקומען, צי נישט... נאָר איהר, וואָשע וויסאַקאַבלאַגאַראָדיע,
מעגט זיין רוהיג. אויב דער אינערליכער שונא איז דאָ אַריין,
וועלען מיר איהם פון אונטער דער ערד אַרויסציהען, אויסגע-
פינען איהם! (פּאַלט אַרמין אין אַזאַרד) און אַז מיר'ן איהם אפילו דאָ
נישט געפינען—וועלען מיר איהם אויך אין שכנישען הויז זון-
כען. יאָ, וואָשע וויסאַקאַבלאַגאַראָדיע, ער איז זיך דאָס כּיטרע,
דער אינערליכער שונא! ער האָט געקאָנט צום שכן פּערקריכען!
אַזוי ווי כ'בין מיר ביים וועכטער געזעסען, האָב איך געזעהן,
ווי איבער'ן קאָלידאָר שאַרען זיך מיר עפעס צוויי, איינער אַ
דאַרינקער און דער צווייטער אין אַ באַשליק... הע-הע, נישט גע-
זאָרגט! זיי וועלען זיך נישט בעהאַלטען! פון אונטער דער ערד
וועלען מיר אַרויסשלעפען!

זשאַנד. קאַפּ.

דו האָסט אַליין געזעהן, ווי דאָ, צום שכן זענען צריין
צוויי?

קאַנדעיעוו

געזעהן, וואָשע וויסאַקאַבלאַגאַראָדיע! אָט, ווי כ'זעה אייך.
זאָרגט אייך נאָר נישט...

זשאַנד. קאַפּ.

אין וועלכען הויז איז עס?

קאַנדעיעוו

נומער דריי, וואָשע וויסאַקאַבלאַגאַראָדיע!

זשאנד. קאפ.

בעקלערענדיג זיך. צום זשאנדארם

איוואַנאָוו! געה מיט איהם אין הויז נומער דריי און בלייב
 דאָרט, ביז מיר וועלען אַהינקומען. זאָלסט קיינעם נישט אַרויס-
 לאָזען! (צו קאַנדעיעו'ן) און דו געה מיט איהם, ווייז אָן וואו זיי
 זענען געגאַנגען און קעהר זיך אום מיט'ן וועכטער פון נומער
 דריי. הערסט? כ'פערלאָז זיך אויף דיר!

קאַנדעיעוו

סאלוטירט

מיט אַלע קרעפטען. וואַשע וויסאַקאָבלאַגאַראַדיען
 געהט אָב צוזאמען מיט'ן זשאנדארם.

(פאַרהאַנג)

